

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Magni Servi Dei P. Julii Mancinelli Societatis Jesu

Cellesi, Jacopo

Oeniponti, 1677

Liber I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42734

VITA
P. JULII MANCINELLI.

LIBER I.

Nativitas & Pueritia

CAPVT I.

Atus est P. JULIVS MANCINELLVS, Año MDXXXVII. Mense Octobri, III. Idus post noctis umbilicum, Sabbato in Auroram rubescente. Patriam Maceratam habuit civitatem Marchiæ sanè nobilem, seu situm, seu originis prærogativam spectes. Florent in ea studia literarum, aditu ad publicos honores optimo cuique semper aperto. Summa rerum penes præsidem est, seu legatum, cujus imperium omnes attendere debent. Parens illi fuit LEONARDVS MANCINELLVS, celeberrimus juris utriusque interpres, & Doctor, MATER ANTONIA COSTA lectissima Fæmina, illustri ambo profapiâ inter suos oriundi, quam & Antenati eorum cum sacris, tum profanis functi gradibus illustriorem reddidere. Extat ejusce rei locuples testimonium hodiéque, avita Mancinellorum bibliotheca, quam PETRVS FRANCISCVS MANCINELLVS velut cum sanguine hæreditatam exteris thesauri loco commonstrat. Inter matres Julius primus aspexit lucem, nulli deinceps ex fratribus cum probitate morum, tum litterarum laude secundus. Musis, teneris ab unguiculis puer ita assuevit, ut ijs sæpè quinas,

Annus & dies Nativitatis,

Patria.

Parentes.

Primus inter Fratres.

Impignitas discendi,

A

nas,

Genitricis
perspicacia

Multitudo
simul di-
scendorum
confundit,

Manent,
quæ pueri
discunt,

Sacris lite-
ris legēdis
mirè initi-
atur, & affi-
situr.

nas, nonnunquam senas per diem horas dederit, indefesso labore, cui tamen fructus æratulæ imbelliâ non uberrimè respondit. Supplere paulò post visa est Mater, mulier hercle perspicax, & intelligens, minimè perfunctoriè & in Latio, & in Platone versata. Tanti refert ad excitandam filiorum indolem promovendamq; parentum docilitas. Literis sociavit ingenuarum chorum artium, cantum, chelyn, gladiatoriam, equestrem animosè auspicatus simul tot perdiscendis facultatibus pares vires non attulit. Itaque rudimenta illa tam mollibus annis non tam instructio, quàm confusio videri poterant. Valuere tamen mirum, quantum in reliquam ætatem; ut magnis illum sæpè periculis terrâ, mariq; insidiarum, indomabilium equorum feliciter subtraherent! ità nimirum DEO fervorum suorum educationem admoderante, quos in egregia gloriæ suæ instrumenta paulatim adaptat. Sic Mosen adhuc vagientem securè dormire inter undas docuit, ne postea se vir, populùmque traducere per mare rubrum sicco formidaret vestigio. Quia verò vel pravo naturæ genio, vel odio communis inimici frequenter contingit, ut, quæ recta in nobis sunt, degenerent in vitium, ideò & magnanimi hi Julij spiritus, indoles virtuti alioqui peramica, magnam ei sui vincendi materiem præbuerunt, dum nil æquè difficile illi videbatur, quàm injurias perferre, neque se de lædentibus vindicare posse. Qui de se tanta alacritate incitabatur ad Musas, non poterat non item pari pondere erga pietatis studia ferri. Miram jam tum puer voluptatem capiebat ex sacrarum lectione literarum, à quibus propè ipsos integros dies non videbatur posse divelli. Ex ijs altissimos de DEO, deque Bonitate ejus hauriebat conceptus, quam illi sacræ illæ historiæ ob oculos exaggerabant, adeò ut domi postea eas relegens, atque Matri ad id illum ex professo invitanti enarrans sæpissimè in uberes fletus difflueret: qui tener sensus ei de Misericordia Numinis postea per reliquam

quam omnem vitam mansit perpetuus, tamque constans, ut nullum peccati genus tam enorme, tamque horrendum committi posse crederet, cui non facilis impetrari venia à tam bono DEO posset. Ex quo & illa suavis cum divina voluntate extitit consensio, dum quassibet, quantumvis acerbis, quæ homini evenirent, calamitates, non secus, ac gratissimos paternæ manûs ductus intueri assvesceret, vel ad puniendâ impiorum peccata, vel ad acuendam proborum virtutem valituros. Lustrabat item lectitando quotidie vitas Sanctorum cum desiderio haud vulgari imitandi illorum acta, reputabatque summum felicitatis apicem ad illorum sanctimoniam aspirare licere. Nec aliunde vehemens illa audiendi verbi Divini exarsit sitis. Ex concionibus per templa habendis cum necdum eum fructum, quem sperabat, referre per ætatem posset, dictionis granditatem minùs affectus, aliud humiliter dicendi genus pueri auribus arrisit. Horridos eremi incolas, peregrinos, mendicos, ubi per compita de divinis rebus, de quatuor novissimis, de gravitate peccati mortiferi rudi Minervâ disputabant, avidius consectabatur. Quippe quorum verbis ab ipsa mentis cultus asperitate afflari pondus, & Spiritum autumabat. Circa Festum Pentecostes diem aliquando cum audisset verba de Spiritu Sancto fieri, enixè Matrem rogavit, libèret sibi explicare probè, quid rei denique hic Spiritus Sanctus foret? & intellecto, illum esse Deum, perinde ac Patrem Cælestem, qui in terras descenderet, habitaretque in animis hominum, subjunxit Julius; ergò ego quoque potero habere hunc Spiritum Sanctum? Cum annueret Mater, dummodo peccatis abstineret; mirè gavisus est firmissimo apud animum suum facto decreto, non sanè unquam in posterum delinquendi, ne Spiritum cordis inquilinum foras ejiceret. Atque hinc odium illud plus quàm Vatinianum erga quodvis peccati genus, inde propensio illa animi erga Spiritum Sanctum singularis;

Lectitas
vitas San-
ctorum,

Audiendi
verbi divi-
ni sitis.

Distinguit
pro suo
captu inter
conciones.

Simplices,
piæ tamen
magis arri-
dent.

Vult cog-
noscere,
quid Spiri-
tus Sanctus
sit.

Pietas &
reverentia
erga Spiri-
tum Sanctum.

de quo jam tum aliquid scribendi, prout postea fecit, calor infederat, indignum ratus tam pauca de eo cum in scripturis, tum à Scriptoribus extra Scholas tradi, ut mirum videri minimè debeat, tam parùm, tamque propè nihil de eo ab hominibus sciri. Hoc tempore Julius opportunus videbatur, in quem vir gravis juxta, ac doctus ingenuum jaceret jocum. Sciebat hic Julium esse perquam sciendi avidum, promisit itaque se ipsum scientiam quandam Angelicam docturum, ad quam feliciùs capiendam debere se jejunijs, vigilijs, Sacramentorum usu, multo precatu apparare, secundum quæ Angelum ejus aspectui appariturum, qui ipsi nobilem illam omniscientiam infunderet. Quæ præviæ dispositiones si abessent, vel Angelum non ad futurum, vel certè ei infusas illas species animo quamprimùm diffluxuras. Speciosa promissa mirum, quantum accendère adolescentuli mentem, ut nihil eorum omittendũ statuerit, quæ ad tam locupletis promissi consecutionem pertineret, conatui addidit frequetia munera, quibus doctori illi ad standũ citò promissis ad blandiri non cessabat. Postquã nec sic quidẽ velificari suis ingentibus spebus vidit, deprehendit tãdem astu se quanquam laudabili circũventũ; qui nec ipse suo fructu carverit; in animo namq; Julij cupido ingens perseveravit munditiem cordis illibatam conservandi, quæ ipsi viam ad omnes facilè scientias indipiscendas complanaret. Angelorum etiam venerationem, cultumq; stabilem reliquit, qui nec antè ipsum, quàm vita deseruit. Atque hujusmodi ferè ludicris in pueritia Julij animus attinebatur, aliorum, quibus ejus germani, consanguineique plurimùm gaudebant, quæque propemodum jus hospitij obtinuerant, minùs nihilo curiosus, genio ipsum ad seria magis, ac severa inclinante. Dabat scilicet hoc parentum reverentiæ, & amoris, ut, quæ ipsis minùs probari cognoverat, ne attingeret quidem, probi filij munus esse ratus, majoribus suis nullam stomachandi occasionem præbere.

Ingenuus
jocus in Ju-
lium.

Observan-
tia erga
Parentes.

re.

Et ipsi parentes, si fortè quadamtenus exorbitâset, non continuò in illum acriùs advertēbant, sed satis habuere agnosci errorem, suùmque ad sequiora vultum omni ferulâ, & castigatione filio esse potiorē. Spontanea ista noxarum agnitio semper ei, quamdiu vixit, adhæsit constanter, causaque fuit, ut nullam unquam per tot annos in religione exactos à superioribus pœnam tulerit, existimantibus supervacaneum esse illum punire velle, qui ipse jam de se pœnas sumpisset. Summo odio in ea errata ferebatur, sine quibus infantia ferè non agitur, quæque deprehensos rubore suffundunt, qualia ut plurimum esse creduntur, Mendacium, & edacitas, nunquam in alterutro à quoquam quantumvis oculato observatore notata. Totius viræ decursu, qui fuit octoginta, & unius annorum, unum solum mendacium puero decenni excidit, non in damnum cujusquam, sed ad modicam puerilis gloriolæ captationem prolatum. Tam solers vitiorum fuga, solitudinis amor tantus, Sacramentorum adeò frequens usus sic Julium cum DEO conjunctum, abstractum à sodalium consuetudine, præsertim verò pravorum tenere, ut ipsis esse irrisui inciperet, jocòque ipsum non aliter, quam Anachoretam vocitarent. Quos equidem ille nihili faciebat, dulci interim familiaritate numinis lactatus; imò & Sanctorum, qui sensibilem quoque in modum frequenter se illi communicabant, & in animum terrenis affectibus purum facilius se super infundebat illimitas scienriarum. Decem non amplius natus annos jam non hospes, sed civis erat in Latio, exinde gradu ad Logicam, Jurisque purdentiā factò eos illis in facultatibus progressus fecit, ut brevi studiis illis Consultoris nomine præesse jussus fuerit. Qui honos temporibus illis non sanè neque nobilioribus quidem, aut ditioribus habebatur, nisi simul essent & cæteris doctiores. Verùm dignitas hæc, quantò illius nomen amplius famâ doctrinæ extulit, hoc magis eundem de

Assuescit
fateri pue-
riles culpas

Mendaciã
& edacitas
Julio igno-
rata.

Julij pec-
catum.

Sodales
cum Ana-
choretam
vocant.

Latinè
doctus Phi-
losophiã &
jura cog-
noscit.

Consultor
studiorum
eligitur.

virtutis fastigio dejectum terræ afflixit. Pro muneris enim ratione, quod gerebat, necesse ipsi fuit per frequentem cum dissolutissimo quoque effrenium illorum Juvenum agere, procul à parentum, ac Magistrorum conspectu, qui cum in ætate tam lubrica amandatum destituere non debuissent. Quanto autem minor cura erat hominum de Julij salute, hoc magis divino oculo cordi fuit, sollicitè excubanti, ne quâ gravius cespitaret, medijs in periculis commonstratâ viâ, quâ se Mundi fallacijs felix transfuga expediret; ne malitia mutaret intellectum, aut ne fictio deciperet animam ejus.

pag. 4.

C A P U T I I.

Vocatur ad Religiosum Statum.
Eligit Societatem.

Invitatur à
Deo ad re-
ligiosum
statum.

Legit S.
Vincenti-
um.

Incendi-
tur amore
perfectio-
nis.

Solitarius agendi modus, audiendi verbi divini studium, piorum voluminum lectio facile id apud Julium potuere, ut aurem mundanis clausam turbis, apertam teneret Numinis voci, ad sequendum se, ad religiosum statum invitantis. Vbi primùm attigit ætatem quindecim annorum, dedit se lectioni S. Vincentij, ubi pientissimus Author de perfectione agit, quam unusquisque profiteri in Religione tenetur; statim ignem, & flammam concepit dispositissimus adolescentis animus, & formato sibi altissimo de ea vivendi ratione conceptu beatos ter, & amplius existimabat, quos Deus ad hujusmodi degendæ vitæ genus delegisset, simul illud Christi effatum nequaquam obiter in animum demisit. Qui non reliquerit patrem, ac Matrem, & omnia, quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Quod quidem Christi oraculum calcaris instar non segniter ipsum excitare consuevit, quoties arrepto in proposito lentius agere, & in exequendo non nihil tardari est visus. Et sanè non facile

eilē aliud quod vis obstaculum majorem ipsi remoram in negotio salutis iniecit, quàm hæc ipsa deserendi Patris ac Matris difficultas, quibus astringi se lege naturæ arctius sentiebat, ac propterea minimè tunc deserere oportere, cum jam de filij dotibus quosdam veluti prægustus pro pignore haberent. Accedit, quantum ex eo conjectabat, quod in patria sua fieri solet, nullum refundi in familiam suam splendorem, nullum decus ex statu Religioso posse, quid inde metuendum, nisi olim in caput suum à suis regerenda opprobria, obtrectationum plaustrā? Et sanè paucos post ejus in Religionem ingressum dies, cognatus quidam, ut opinor, patruus ex professo ad eum invisit, homo non multum supra militem, qui erat, neque urbanus, neque sapiens, acriter in eum invectus interrogavit, eccur tantam generi suo inurere notam ausus fuisset, amplectendo statum usque adeò avitâ suâ profapiâ indignum, atque dedecorem? si se audiret, caneret quanto-cyus palinodiam, & excusso, quod temerè suscepisset, jugo pristinæ se redderet libertati: quasi verò DEO se subjecisse, sprevisse mundum, seipsum atque animum domuisse non sit victoriæ genus quovis expugnatore urbium nobilius multo, atque præstantius? Neque tela hujusmodi omninò hebetia, atque irrita exciderunt, quin tenerum adhuc Iulij animum quadam tenuis afficerent, & humani quiddam sanguinis elicerent. Versabantur ob oculos spes illæ magnæ, atque ingens splendor, quem familiæ suæ vel per literarum, in quibus pauculis his annis tantos fecisset progressus, & in quibus genitor quoque ei adiumento non sanè modico esse posset, vel per armorum tractationem, ad quæ ipsum avita tot fortium virorum exempla, atque decora, jmo proprius invitaret genius, indubiè esset conciliaturus. Ad hosce vanissimos scopulos absque dubio carinam Vocationis suæ allisisset Julius, nisi DEUS tempestivè eum evitare mundi fyrtes alieno periculo docuisset. Intra perbreve temporis spatium vidit nobiles duos, eosque

Difficultas
 deserendi
 Patris &
 Matris.

Primus
 conflictus
 in negotio
 vocationis.

(Oppugnatur
 Iulij
 animus.

Improvisa
fata suo-
rum ter-
rent Julium

Vult ite-
rum, & qua-
si non vult.

Vocatio-
nem inter
exequenda
reponit,

Agritudo
illum ex-
pergeficit.

Iterum
non nihil
tergiver-
fatur.

eosque florentes admodum, valentesque Capitaneos violento, & improvise fato ad omniscij Judicis tribunal rapi, qui sua felicitate ebrij æternos hinc annos meditabantur: vidit, & indoluit cuidam alteri sibi amicissimo lectori repente quoque vitæ fila succidi. Hic sub primum omnium honorum affluxum febriculâ correptus, de morte nihil cogitans usum rationis perdidit, & inter horribilia, quæ palam enarrabat, à se patrata scelera momento animâ & spiritu defecit, metu longè majori, quàm spe salutis. Quorum tristium casuum objectu nimirum id divina Bonitas egit, ut Julium hunc nostrum fallacijs mundi, quàm citissimè expediret, fraudes detegeret, certum quid de complectenda Religione statui cogeret. Statuit ille quidem tunc temporis, se in potestate, ubi primum posset, fore vocantis Numinis, sed, ut in humanis fieri assolet, fratrum postea, ac cognatorum liberiore conversatione illectus, mundi risibus plus satis attentus, periculosis etiam studiosorum tricis, quibus præesse caput debebat, diu nocturne correptis armis pervolantium compita, obliviscebatur scilicet omnium, quæ non multò antè ostentati timores trepido animo suggererant. & contentus decreto non offendendi lethali noxâ Numinis propositum suum de die in diem inter exequenda reposuit. At verò cælestis medicus, qui vulnera nostra vertere in medelâ solet, infirmum nostrum in robur, singulis deinceps annis validam ei agritudinem immisit, vellicandæ ejus auriculæ. Tunc enim verò tandem expergefactus Julius omni curâ ad se, inque DEUM revocatâ sanctè recepit, si revalesceret, nullâ interjectâ morâ invitanti se DEO obsecuturum. Verùm, quæ humanarum summa est miseriarum, recuperatâ postliminiò sanitate iteratò sibi memoriam religiosi propositi sivit elabi. Id quod sequentibus quoque deinceps aliquot annis passus est sibi obrepere, dissimulante interim bono DEO juvenilis inconstantiæ tarditatem spe majoris frugis in ætate matura subsecuturæ. Equidem
inicias

infficias non ivero Julij desideria sanctioris vitæ sæpius inter mundi vanitates intepuisse, nunquam tamen ita emortua fuisse, quin non identidem inter sacros recessus, intérque piorum lectionem libellorum reviviscerent, donec tandem numini placitum omninò fuit eum his ex perplexitatibus in totum liberare. Cùm itaque ipsum unus ex usitatis eius morbis de more, ut dicebamus, acriùs solito divexaret, ipsùsque cum animo reputaret, si aggressus eam professiõem fuisset, quo pacto nunc inter servos DEI meliùs, quàm usquam alio in loco sua talenta collocaret; animas ad suum authorem, quà habendis concionibus, quà rudibus instruendis adduceret, mirum in modũ exultavit spiritu, non fecus, ac si jam reipsa in illo animarum mercatu, negotioque versaretur. Ac subinde noctu evigilans, & identidem intercalarem illum versiculum Gloria Patri &c. mente ruminans visus est sibi interesse gaudiis, quibus fruerenter beati in Paradiso. Legendis item psalmis intentus tam copiosum a DEO lumen accipiebat, ut primaria fidei nostræ mysteria in illis contenta planè intelligeret: inde contrectans ossa sui corpusculi seipsum increpans, eia! dicebat, iret sanè, & illis, quantum vellet, blandiretur exquisitis illecebris, quando & ipsa jam sparsa per terram vermium esca albere deberent, quales tot alios sibi peramicos passim jacere conspexisset. Non nesciebat tamen hinc, periculosa rem alexæ sibi fore, bellum indixisse carni, nisi intraret religionem, ac propterea totus in eam cogitationem jam certus animi incubuit. Verùm & hic inimicus ei laqueos nexuit sub umbra expedientioris cuiusdam consilij. Potissima deserendi sæculi ratio Julio fuit fuga gravioris peccati. Ob hanc causam abdicaverat se officio Consiliarij, quando ex una parte gliscentibus indies inter studiosos simulatibus, dum indigenæ cum exteris, hi cum indigenis identidem duellabantur, vidit omnia terroribus & inimicitijs plena

Vehementior solito vocantis Dei spiritus.

Apostrophe ad corpusculum suum.

Novæ inimici technæ.

B

fer-

fervere, nec se tanquam caput extra teli jactum contineri facile posse! ex altera parte oculos in eas religiones, quarum notitiam habebat, reflectens, cum ex earum vivendi norma spe excideret, conservandæ innocentia! sive id culpa cuiusdam alumni minus religiosè se gerentis accideret, sive, ut fieri in magnis planetis solet, quod in ijs non lucidissimum appareret, cederetur macula eis, qui fixis eos nimium obtutibus observarent, certum est Julium penitus ab eorum institutis tanquam indoli suæ minus opportunis, nec peccandi expertibus capisse abhorrere. Adeo peccata illorum, qui in publico versantur, periculo non vacant, ut non sibi solis peccasse censendi sint, sed communitatibus. Dum Julius deceptus ab hac boni specie refugit, & portum, ad quem ejus navim appellere divina aura satagebat, subire recusat, in aliud vitæ genus ex opposito valdè periculosum impigit, quippe solitarium, mæstum, consilij, auxiliique planè expers. Suorum congressibus, amicorum colloquijs, sociorum affatibus abstinebat in totum, & eremo paterna ex domo facta degebat solus Anachoretæ ritu, apud se certus eam veram, unicamque esse gravioris evitandæ noxæ rationem. Hoc tempore oculos in sacerdotem Albanensem conjecerat hominem humilis conditionis, sed famæ bonæ, atque integræ vitæ! cum hoc solo transigere cordis intima consuevit. Confessarium sibi delegit ex Ordine Divi Francisci, quos de Observantia dicunt, virum inter suos probatæ virtutis, & exempli. Apud hunc confessionem instituit in primis de tota sua antegressa vita, postea in quemlibet mensem, denique in singulas hebdomades idem factitare solitus. Quod illis sanè temporibus perrarum erat, quibus frequentia Sacramentorum unum ex infrequentibus habebatur. Ejus recreatio ferè fuit obire templa extra civitatem sita, identidem Deum sollicitâ prece orare, sibi ut vitam degere sanctam, & peccati gravioris liberam liceret.

Qua

In aliud
vitæ genus
impigit.

Confessa-
rium eli-
git.
Generalis
& frequens
confessio.

Credit tan-
dem se ve-
ram vitæ
rationem
invenisse.

Qua in re sic in dies magis, ac magis solidabatur, ut persuasissimum sibi haberet viam hanc à se initam, & mali esse omnis immunem, bonorum verò operum feracissimam, & optimis exemplis tam ad domesticos, quam ad externos fatam. Hanc ille vitam aliquàm multo tempore perseveravit, lætus post tot cùm mentis, tum corporis in diversa agitationes repertam tandem quietis partem. At verò Deus, qui ipsum non ad suam unius salutem, non ad ædificationem duntaxat familiæ, vel civitatis, sed ad conversionem peccatorum, ad institutionem tot barbararum nationum elegerat, ex hac ipsa mentis malacia periculosas ei suscitavit tempestates, usus ad hoc ipsum amicorum primis, atque adeò domesticis, hoc metuendis magis, quanto amicioribus. Non enim monstrificum quid, aut territare volentium, sed blandientium vultum, atque ora incantatricum firenum mentiti ad eum ventitabant. Agmen in hac scena ipsi germani eius, & consanguinei duxere, qui jocum de Julio tanquam de eremi incola facientes voluptatibus plus solito indulgebant, non ita cautè instrumenta illecebrarum introducetes in domum, quin facilè eorum sonus ad aures Julij perveniret. Parens gravioribus intentus curis vel non intelligebat necessitatem remedij, vel non reperiebat modum, quo auxiliatricem admoveret manum. Matris modica erat velut feminæ authoritas, totam medellam in lachrymis, in orationibus reponebat, magis solandæ sibi, quam sanandis vulneribus accommodatis. Soli Julio incumberebat onus, & labor medendi. Hic fervorem suum cum vigore mentis facilis irasci commensus, attento fraternis monitis non esse hic locum, imò in contemptum trahi, ad armorum vim recurrit, & Aquinatis in modum titione furiam pellentis, gladijs vel pugionibus blandas larvas ad stygem, unde venerant, ablegavit. Verùm non pluribus ille assultibus eas rejecit, quin plures in eum identidem

Alia Dei
consilia.

Sirenes
Mundi il-
lecebræ.

Animosus
Julij Agon.

Hic victo-
ria in fugâ

Inimici
hominis
domestici.

Denique
stabilit
suum pro-
positum.

Dubium
grave, quæ
religio
ample-
ctenda,

Negotium
vocationis
Deo, cuius-
que matri
comittit.

retorqueret rebellis caro, ipsarum follibus succensa, quæ tanto magis in eum insurgere nitebatur, quanto illam magis opprimere, & subijcere rationis imperio studebat, in eo videlicet pugnae genere, ubi tota spes victoriæ non in conflictu, sed in fuga consistit. Inter hæc animi supra modum periculosa certamina, & inter externos cum suis assiduos conflictus, quos diximus, tandem apud se aliud decernere non potuit Julius, quam non esse voluntatis divinæ hanc vitæ semitam porro urgere, inimicos hominis domesticos esse, eos deserendos, cui salus cordi sit, sequendum Christum Crucifixum non sub larva proprii iudicii, sed sub alterius directione & ductu, hominem solum ad clavum regendæ animæ sedentem minimè sufficientem videri ad resistendum tot inimicorum incursum; vitam hanc tempestosissimum mare esse, scopulis, & naufragijs infame, quod, qui velit absque periti navarchi gubernaculo, sine cynosura exactæ obedienciæ trajicere, nã illum herclè aliud non agere, quam ut carinam suam in præceps, inque præsentaneum cæcus impellat exitium. Itaque supra hoc denique fundamentum propositum ille suum de ineunda Religione toties impugnatum stabilivit. Relinquebatur dubium non minùs anceps, & solutu difficile, quamnam ex tot diversis religionibus amplecti deberet. Non erat ipse per se sufficiens ad hoc decidendum, ab alijs consilium exposcere prohibebat (ut in adolescentibus affolet) verecundia, ac timor, ne quid notitiæ ad suos dimanaret. Quæ etiam causa fuit, cur & confessarium suum rem hanc cælatum vellet. Aperiendi difficultas etiam ex eo capite incrementum sumpsit; si namque religiosos viros quosdam consilij causa adiret, premendo animi decretum, ex eisque sciscitaretur, quam vitæ rationem tenerent, quamque contenti in eo statu degèrent, aut responsum nullum duros, aut si darent, modico sibi vel nulli solatio, vel adjumento futurum. Totum igitur

ne-

negotium in Deum, inque sanctissimam ejus Matrem rejecit, cum his solis agere, cum his capere consilium, ac regulam statuit. Quare luce quadam cum in planitie floridi prati præ foribus templi consisteret, ubi simulacrum Crucis depectum erat, considerans frustra hic omnem humanam opem implorari! procrastinationem autem in dies periculosiorem fore, totus in se collectus (utor ejus verbis) oculis in cælum cum mente levatis, certus exaudiendi sui, divinæ Majestati supplicavit, dignaretur sibi in accipiti hoc casu adesse, seque permolestis hisce tricis tandem expeditum vellet, juberet. Tum enim verò videre sibi visus est omnipotentis cæli aperturam, & ex nube faciem Dei tralucem conspicari, qui serenum inter & serium medius innuebat ipsi; procederet porrò confidenter in arrepto proposito, se enim suppetias venturum in eo ad finem usque perducendo. Credi vix potest, quantos spiritus ceperit Julius ex facta sibi spe sui desiderij non solùm brevi executioni mandandi, verùm etiam eo in statu, in quo posset vitam agere sine labe gravioris peccati usque ad finem perseverandi. Inde totus ad orandam Divam Virginem conversus sensit sibi in mentem subire Societatis Jesu! de hac utpote nondum in patriam suam introducta Julius modicam notitiam habebat, nisi quòd sciret vnum è suis civibus eam olim ingressum, qui tamen in ea non usque adeò suos probasset mores, & quòd bis in urbe sua patrem quendam concionantem audisset, qui optimam de se famam apud prudentes reliquisset. Decrevit itaque Lauretum, ubi patres domicilium haberent, se conferre plenius de eorum instituto per otium cogniturus. Hic dum cum Canonico quodam suo hospite subsistit, visis patribus, quos vocant, penitentiarijs, sciscitatur ex hospite, quod hominum genus essent illi patres? & quod eorum institutum? Tum sacerdos, qui de lege charitatis velare veros tenebatur, si quos sciret,

Videt
Deum pro-
mittentem
auxilium.

Venit ipse
in mentem
societatis.

Decernit
Lauretum
proficisci.

Canonicus
propudio-
se de societate loquitur.

Jesuitarum
patrimo-
nium.

Prudentia
Julij in
censendis
dieterijs.

Cupit ex alio cognoscere de Societate.

Nec hujus
responsa
absolvunt
Julium.

Redit domum perplexus.

nævos, insuper etiam jure justitiæ, quo obligabatur non fingere falsos, non secus de ijs patribus locutus est, quàm si essent pessimi, & omnium scelestissimi, qui sub sole degerent, homunciones. Propudiosa dicta neque scribeutis modestia, neque legentis reverentia sinunt referre. Hæc est nempe hæreditas à S. Paulo Apostolicis viris relicta, qui si adhuc Mundo placerent, Christi servi non essent! hoc patrimonium à sancto Fundatore Societati sepositum, calumniarum plaustra, injurias, convitia hilari vultu pro amore Jesu devorare, virtutis ergò perferre: hoc salario nata est Societas, hoc crescet, usque in finem, si, uti spes est, Jesu spiritus in ea non deficiat, salva, vegetaque perseverabit. Maledica lingua, & os impudens non eam apud Julium aurem, quam sperabat, invenit, qui licet adhuc adolescens octodecim annorum, facilè tamen venenum, quod in corde gereret, ex dicacitate linguæ olfecit; memor proinde, qui alios ferulâ tam temerariâ censeret, seipsum condemnare, eum hominem corrupti judicij ac sublestæ fidei judicavit. Quare aliud in arena consilium cepit: ex illo ipso suo, quem dicebamus Cive, qui non ita pridem id genus instituti complexus erat, expiscari statuit, quæ à se cognosci persanè multum intererat. Hic cum modestia ei respondit; ne autem sua laudare nimium, aut eum trahere ad suam Religionem velle videretur, perquam parcus erat, & siccus verborum, Parum hoc loquendi jeiunium probavit Julius, & vel frigus in respondente interpretatus, vel se non pro satis apto haberi, qui in Societatem cooptaretur, ratus, sive id Dei jussu evenisset, nolentis humanâ eum operâ ad Religionem trahi, sive astu Dæmonis omninò eum à sancto proposito abstrahe- re satagentis, perinde frigidus, ac perplexus iter domum re- legit, sicut Lauretum accesserat! timoribus insuper anxius, ne liberiore ore convitijs in patria obruendus à suis esset, si adlegi eum in patrum numerum voluisse intellexissent, quo- rum

rum plerique exteri, & ultramontani, ignoti, vili sanè occupationum genere, aut confessionibus rusticanæ plebeculæ excipiendis, aut erudiendis parvulis distinebantur. Remansit tamen ejus in animo integer ille affectus, quem ei Diva Virgo insinuaverat, magis hanc, quam aliam quamvis amplectendi religionem. Acciderunt ista ferè sub illa tempora, quibus homines etiam Christiani obliti se esse, qui sunt, inter Bacchi effrenes dissolutiones, formas induunt, ac mores bestiarum. Invitabatur & Iulius à parentibus, ac propinquis, ut & ipse inter thyrsiferos larvatus bacchari tantisper vellet, abnuvit ille constanter importunum postulatum; verùm intelligens nullum ipsos finem facturos, nisi annueret, ut semel abrumperet filum texendæ telæ, statuit ad sanctam Lauretanam domum iteratò reverti, atque illic facta generali peccatorum exomologesi id Virginum Reginam efflictim orare, quò tandem exequi facto ipso liceret, quod ipsa sibi misisset in cor. Ita profectus est clam omnibus. Venit Lauretum tardiùs, quàm voluisset, sub finem sacrorum, quæ fieri in sanctâ Domo quotidie solent; habuitque felici occursum obvium Patrem Montagnam ex Pœnitentiarijs unum, qui ultimus inter alios ad prandendum in Collegium properabat. Hunc salutatū interpellat Iulius de confessione excipienda. Non attulit pater, quam facile tunc poterat, excusationem: non illum in pomeridianum tempus rejecit, verùm perhumaniter acceptum duxit in primis ad Deiparæ aram, inde factâ, ut decebat, Reginae Cæli profundissimâ reverentiâ ad sacrum dicasterium. Peractâ ordine exomologesi aperit Patri suam de relinquendo Mundo voluntatem, quando sibi porrò animus non sufficeret in mundo absque peccato mortali, prout destinasset, agendi vitam? exposuit ipsi quoque dubium, in quo etiamnum versaretur, quamnam ex religionibus præferre in deligendo deberet? petijt denique nonnullam de suâ, ad quam

Detrectat
Bachana-
lia vivere.

Redit ite-
ratò Laure-
tum.

Bonis avi-
bus incidit
in Patrem
Monta-
gnam.

Excipit
ejus con-
fessionem.

fen-

Aperit vo-
cationem,
petit & ac-
cipit infor-
mationem
de Societa-
te.

Festivum
cum Patre
Montagna
colloquiū.

Societas
quo pacto
Culinæ
ministeria
complectat-
ur.

Julio fin-
gula per-
placent.

R. P. Rec-
tori voca-
tionem
aperit.

sentiret se impelli, informationem. Pater ipsi paucis mix-
tam Societatis vitam explicuit, & absque ulteriori instituti
anatomia, quæ ipsi dixerat, exemplis declaravit. Sensit se
Julius cum primis affici amore huius instituti, atque, ut ex-
ploraret, an libenter se in illud adlegerent, subjunxit. Si
ego istam vestram Societatem complecterer, ad quod me
applicaretis officium? Cui promptè pater, ad culinam, in-
quit, ego te applicarem. Ad quod responsum ipse, utpote
qui se non solum ad propriam abjectionem, sed ad salutem
potiùs animarum vocari sentiret, ut ex una dissimularet su-
um de hac re iudicium, ex altera verò parte amicè dictum
eluderet; igitur vos ipsi, inquiebat, cocum agitis, & ne con-
ducere aliquem mercede cogamini, ex parsimonia vestras
manus atque ora inquinatis? Adolescentum optimus cre-
debat illud officij genus, si semel culinam intraret, futurum
sibi perpetuum; unde, cum patrem error advertisset, ex tem-
plò, nos, ô bone! aiebat, non agimus cocum ex avaritia, sed
ex demissione animi, atque charitate servimus unus alteri,
prout Christus solitus est Magister ac Dominus inservire
suis Discipulis. Atque hinc certis temporibus solemus om-
nes, etiam superior culinam subire, non ut illic perpetui in-
ter ollas, sicut te video existimasse perperam, versetur; sed
ut cocum tantisper humili in ministerio adjuvemus & Chri-
sto Domino quadam tenus similiores evadamus. Acquie-
vit responso huic mirum quantum Julij animus, paratusque
faciendi omnia, ad quæ venerabilem illum patrem, immo
superiorem ipsum duces haberet, & antesignanos. Cum in-
credibiliter Societatis cupidine se inflammari sentiret, pa-
ctus est cum P. Montagna horam sub vesperum ad Colle-
gium redeundi, conveniendique super his P. Rectoris. Ve-
nit horâ condictâ. Et verò, ubi P. Rector, qui tunc erat
Oliverius Manaræus Belga, comparuit, visus est sibi in eo
personam Christi ob gravitatem, & modestiam singularem
in-

intueri. A quo de necessarijs interrogatus capitibus, cum ad singula sapienter respondisset, judicatus est per esse idoneus, qui in Religionem cooptari posset. Quoniam autem confestim eum recipere in Societatem, non erat in potestate Oliverij, recepit P. Rector scripturum se quantocyus Patri Generali, qui tunc temporis erat Sanctus Pater Ignatius; ejus assensum opperiri in hoc negotio oporteret. Probabantur Julio omnia, hac tamen cum conditione, ut, si reciperetur, ne se Lauretum, sed ad aliam paulò remotiorem destinarent civitatem; timebat enim plurimas à suis molestias, si vicinus Maceratæ degeret. Ita de successu lætissimus remeavit in patriam, ordinaturus sua, dum responsum Româ afferretur.

Scribitur
Romam
super hoc
negotio.

Redit tan-
tis per do-
mum.

C A P U T I I I.

Ingreditur Societatem. Ejus
Novitiatus.

Reverfus domum Julius totus fuit in eo, ut ne quid sui rescirent: quando autem Deo visum est exhilarare eum expectato Româ evangelio, se videlicet adlectum esse in Societatem Jesu, credidit ipse arcanum suum fratrum minori. contestatus ipsum per omnia sacra, ne quid ante discessum suum evulgatum iret, meditari enim se iter Venetias, ut festis illis, quæ Majo mense celebrari solent, interesset; hoc se consilij ideò cepisse, ut ne Patrem vel Matrem insolito affligeret nuntio. Frater mox ante tempus Matri enuntiavit instituendum Julij iter Venetias; illa credula rem ita se habere, prout Frater edicebat, nihil de eo patri significavit, ne fortè remoram inijceret pater; persuasum enim illa de Julio habebat, fore, ut iter hoc animi causâ susceptum reduceret illum.

Venit re-
sponsum
Româ in
favorem
Julij.

Credit ar-
canum fra-
trum mi-
nime.

C

ad

Mater eum
omnibus
necessariis
ad iter Ve-
nerias in-
struit.

Sub præ-
textu Ve-
netiatum
ad Novi-
tium pro-
ficiscitur.

emblemã
deserentis
Mundum.

Matris re-
videndæ
desideri-
um vincit.

ad pristinum vivendi genium, lætum illum, atque affabi-
lem, prout antehac assueverat. Omnibus eum ad iter ne-
cessarijs sedulò instruxit, quæcunque ei maternus dictave-
rat amor. Vbi profectiois adfuit dies, lautissimam ei me-
rendam apparavit: videns autem Matrem ob brevem il-
lam, ut putabat, absentiam filij lachrymis infusam, non
poruit, memor illam separationem utriusque perpetuam
fore, quin & ipse lacrymis immaderet. Nihil admodum
tangere de appositis voluit cibus, passus tamen est viatoriam
in peram analectorum potissima recondi, quò factò, con-
scenso properè equo patriæ, parentibus, amicis ultimùm
vale dixit, jam non amplius neque suus, neque suorum, sed
totus solius Dei futurus.

Placuit illi profectioem hanc suam nonnihil dome-
sticis adumbratam relinquere. In mensa Musæi sui vipe-
ram descripsit capite, & caudã truncam, motu subjuncto.
Inde antidotum, unde venenum. Ita nimirum Mundus
cum crepundijs, quæ in phiala propinat aurea, venenum
mortiferum offert, qui viperæ huic caudam, & caput reci-
dit, hoc est, extrema vitiosa fugiendo evitat, ac virtutis te-
net medium, illi enim verò venenum vertit in antidotum.
Quantò mæstior erat Mater ex discessu filij tam dilecti, hoc
lætior ibat Julius à sinu Matris divulsus. Cùm apicem col-
liculi cuiusdam conscendisset, ex quo postremùm videre
Maceratam licuit, cogitatio ipsi incidit revertendi, ut saltem
adhuc semel Matris frueretur aspectu: verùm recordatus
vxoꝝis Lothi mutavit mentem, & desiderium illud suum
sui victoriæ immolavit. Paucos progredienti passus villu-
la se illi peramæna objecit, quæ ipsi ætate jucundissimum
præbere Tusculum consueverat; sed eam Julius nec videre
quidem sustinuit, certus de se, deque charis omnibus tri-
umphandi, atque in proposito immobilis persistendi. Tra-
jecto anæ, Potentiã, qui Recinetum separat ab urbe Ma-
cerata,

cerata, descendit ex equo, potuitque ita dextrè cum fervulo suo agere, ut ei quamvis ægrè, persuaserit tamen, reduceret equum, pietatis causa reliquum itineris ad sanctam Domum peditem se facturum, quod ideò fecit, ut ingressum in Societatem suos cælaret, ne, ubi tam citò illis aliquid de se suboluisse, permolesti illi esse inciperent, & ad eum parùm opportuni excurrerent. Tum enim verò videns se planè omnibus impedimentis liberum exultavit in Domino, & lætus bulgâ suâ ex collo suspensâ complura passuum millia processit, donec ambulandi infuetus, & infirmior à medicina, quam recens sumpserat, lassus progrèdi amplius non poterat. Deflexit ergò nonnihil à via in plana camporum; ubi jacentem humi viatorem invênit, ex quo, cum interrogâisset, quò tenderet; & intellectu, eum itidem Laurerum cogitare, verùm inopiâ illic viribus defectum, quippe qui jam triduo nihil gustâisset, desperandum id loci nihil aliud opperiri, quam mortem, misericordiâ motus annonam à Matre paratam protulit, quâ, quantum satis erat, liberaliter refectum secum inde itineris socium habuit. Verùm qui propè fame enecto vires paulò antè instauraverat, progressus pusillum, cæpit & ipse fame, & multo magis itineris labore excruciarî; successit malum tertium languor insolitus, ut, licet perbreve superesset iter, reficere tamen fracta membra spicis debuerit; quæ res eum utcunque sibi, & viribus, ac multò magis Apostolorum idem facientium memoria restituit. Ventum est denique Laurerum; ubi salutata Sanctissima Virgine Cæli Reginâ, gratijs comiti itineris actis, insuper magna sui peculij, quod secum attulerat, donatum parte, à se dimisit.

Ipse, quod felix, faustum! die decimo quarto Mensis Maij, annos natus viginti collegium subivit. Pater Rector loci summo eum gaudio excepit; idem fecere reliqui omnes Collegij inquilini. Credi vix potest, quantum Julius ex

Servulum
rerum ig-
narū dex-
trè dimit-
sit,

Deflectit
nonnihil
ab itinere.

Viatorem
deficientē
reficit.

Spicas vel-
lit more
Apostolo-
rum.

14. Maij
ingreditur
Societate
annos na-
tus 20.

Prima, so-
lacionum
promulsi.

Auspiciatur
exercitia S.
P. Ignatij
spiritualia.

Apostulato
suo, ut ad
aliud coll:
mittatur,
ultrò defi-
stit.

Primus Ju-
lij fervor.

Disciplinæ
vespertinæ

Ingenium
se crucian-
di.

eorum modestia, officiis, charitate, obsequiis sibi ut ho-
spiti certatim impensis oblectamenti caperet, non quòd
ista sibi deberi autumaret, sed quòd spirare ipsi omnia san-
ctitatem, parietes, aulæ, ambulacra viderentur; ex mutuo
invicem amore, complexu hospitem, salutatione, iisque
inseviendi promptitudine, lotionem pedum, religioso affa-
tu totidem se versari inter angelos paradisi arbitrabatur.
Exactis aliquot diebus juri hospitalitatis consecratis initium
tyrocinij fecit ab exercitationibus, quas nos vocamus, spi-
ritualibus Sancti Patris Ignatij. His Societatis spiritus con-
tinetur, quem instillare novitijs, conservare, & provehere
in veteranis consuevit. Interim Romam responsum expecta-
batur ad Provinciam Venetum, ut ipsum ad aliquod suæ
provinciæ Collegium, quemadmodum desideraverat, evo-
caret. Verum ab hoc suo postulato brevi destitit; quin jam
ita animum in contrarium inflexerat, ut legens Constitu-
tionum illam partem, quæ de formandis novitijs agit, to-
tum se spiritui vincendi sui, & metancæ asperitatibus per-
miserit. Atque hinc paratissimus fuisset in patriam reverti
nudus, centonibus tectus, humeris cruce onustus, cum fu-
ne in collo, ut vel sic de se ipso, deque sæcularium homi-
num fastu triumpharet; aliisque exemplum præberet, paria,
vel his majora faciendi, siquidem ad id ei superior faculta-
tem annuisset. Obtinuit autem perfacile id, à quo prius
tantopere refugiebat, ut scilicet in eo ipso Collegio, ubi erat,
liceret persistere, obfirmato animo quidvis à suis, opprobria,
irrisiones, convitia, si insultarent, exsorbendi. Exuebat
se sub noctem, ut corpusculum suum licet admodum infir-
mum flagellis exciperet, quibus utendi modum cum nesci-
ret, nam in sæculo eorum usus ferè exolevit, neque dolor
conatui, & desiderio patiendi responderet, per cubiculum
reptans saxum inquirebat, quòd minimè invento laterem de
pavimento eruit, quo planè pectusculum sævum in modum
tam

tam diu pulfabat, quoad ei vires, & brachia sufficiebant, id quod ex pictura sancti Hieronymi didicerat. Verum ubi hanc lanienam ab eo, qui Exercitia ipsi tradebat, dedoctus fuit, & de modo instructus, quo consueta ipsi flagra sat sensibilem cierent cruciatum, usitatum à cæteris verberandi sui modum resumpsit. Ab hoc in seipsum advertendi rigore nunquam, quo ad ætatem produxit, prout dicemus, quicquam remisit; & præsertim in ea, quam fecit pro felici Generalis electione, quæ sequi obitum sancti Patris Ignatij debebat, solito ferventior, & protractior fuit, ut parùm ab obitu crederetur abfuisse. Decursis undecim, vel duodecim ab ingressu diebus, cùm ex lectione Instituti didicisset in fine tyrocini nuncupanda esse tria vota, paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, precatus est Novitium, qui ei à cubiculo erat, ut sibi formulam eorum votorum exhiberet, quâ ritè, maturèque apud se expensâ omnis moræ impatiens, ingressus sacellum, totum se Deo ex asse consecravit. Dum mundi planè oblitus ad aliud non attendebat Július, quàm ut se se cum Christo per charitatis vinculum penitus, conjungeret, Mater ejus, patérque mirati nullum à filio, ejusque rebus perferri nuntium, factâ de eo inquisitione, eum societati nomen dedisse comperère. Dicit haudquamquam facilè potest, quo sensu doloris, quaque intemperantiâ mentis id acceperint.

Pater ad eum literas dedit indignationis, & furoris plenas, in ijs cum minis ac promissis paternos miscet affectus; in memoriam reducit, eum inter fratres primogenitum esse, proinde obligatum ad sustentandam domum, absque eo facilè detrimentum, imò interitum spectaturam; ponit ei ob oculos suam paulatim decrepitam ætatem, quam gravi sua culpâ sit ad desperationem adacturus. Quod si patri debitus eum amor nihil moveat, saltem hoc eius precibus, & imperio det, ut ad breve tempusculum patriam

Disciplina
pro felici
Generalis
electione.

Vota de-
votionalia

Parentes
intelligunt
Julij con-
siliium, quo
eorum
motus

Pater ad
eum literas
dat plenas
indigna-
tionis.

Litteras
patris sui
Vulcano
legendas
tradit.

Patruus
Capita-
neus eum
convenit.

Ejus ad Ju-
liū oratio.

Julius la-
conicè ho-
minem
expedit.

Vota in-
staurat.

revisens tantisper suum dolorem soletur, antequam ex infirmitate lectulo affixum, quam ejus desiderio contraxisset, emori contingeret. Precibus magna promissa sociavit, ad studia eum, in quamcunque ipse eligeret, Academiam ablegaturum. In hæc, hisque confinia lamenta commotus Julij pater suis in literis erumpit, quas prius à se lectas Pater Rector dedit Julio legendas. Quippe jam de eius in virtute jactis fundamentis spem conceperat, ut securè huiusmodi conflictuum procellis posset exponi. Nec falsa de eo hausta opinio fuit, bonus enim novitius nec quidem explicatam chartam sic, ut erat, Vulcano consecravit. Simul ac pater intellexit, suas literas nihil apud Filium potuisse, cum ipse morbo impeditus Lauretum se conferre non posset, Capitaneum illum, de quo supra diximus Julij patruum ablegavit. Hic tantum autoritate suâ apud Governatorem effecit, ut Julius in vestitu adhuc sæculari coactus fuerit cum ipso colloqui, audire splendida illius promissa, minas, exhortationes. Objecit ipsum esse causam mortis suorum parentum, dehonestamentum familiæ, domus, cognationis universæ, ejus captum consilium ab omnibus improbari, adscribi infantia animi, utpote quem generosi illi destituerint spiritus, ut auderet honoratè vivere, quemadmodum eius majores vixissent. Ita quidem militis ore sæculi prudentia. Super quibus haud parùm indignatus Julius laconicè hominem expedit! suæ se familiæ haud paulò majorem honorem habuisse, quàm majores suos, capto hoc consilio; quod si non cepisset, vel hoc se capturum momento. Quo dicto vultum avertit, & cum socio, qui ipsum ad fores manebat, relicto Governatoris limine ad collegium festinavit! hinc rectà ad sacellum, ubi gratiis Deo actis, iterum vota Religionis instauravit. Quoniam autem assultus Capiranei hominis bellatoris in irritum reciderat, atque unà oranes eius minæ, & clamores, statuit pater aggredi
filium

filium vijs mollioribus, magis expugnando animo idoneis. Misit ad eum fratrem suum Minorem, simul alium quendam de cognatis adiunxit, qui fuerant in sæculo Julij delicia, & ferè colloquiorum in pueritia duumviratus. Verùm his Julius ita dextrè concionari scivit, ut parùm abesset, quin uterque Religionis hamum devorassent. Successerunt fratrum, consanguineorum magnus numerus, sociorum alij, primæ ferè in civitate nobilitatis, qui omnes operam in permovendo Julio perdidērunt, plurimùm eius exemplo, & modestia recreati.

Non propterea tamen spem cum clypeo omnem abiecit amans pater, herbamve porrexit, quin collectis tantisper ex infirmitate viribus cum uno de primis amicorum Laetum accurrit. Monitus adesse Patrem Filius, tunc fortè triclinij curis occupatus sic, ut erat, in veste lacerâ, cum propendio ante munitus, vultu squallido, & macilento se obtuendum stitit. Erat hic talis aspectus, nimirum genitori telum morte acerbius! hæsit in eo statuarum ritu aliquamdiu totus attonitus, loquelæ, & sensuum propè omnium expers, lacrymis tamen facundiùs omni linguâ cordis vulnus testantibus. Nec minùs filio ad hoc spectaculum commota sunt viscera, defixo in illo mæsto veluti genitoris simulacro, tantis priùs obsequiis culti, & honorati, nunc autem in prædam ultimi doloris relictii. Stabat nempe, & ille marmori similior, quàm homini, nec inveniebat nisi in confusione lachrymarum responsum. Quo equidem in situ, & motu perseverassent, opinor, adhuc diutius, nisi patres à confessionibus audiendis reduces, & ipsi nec opinatâ illâ rerum scenâ detenti, videntes patrem venerandâ canitie, & annis gravem, septuagenario maiorem, mutum in collo filij hærentem, qui & ipse in complexu patris mutus lachrymis laxabat habenas, non poterant non vehementer utriusque sortem miserari. Tandem Pater Rector, qui

Fratrè minorè mittit ad eum Pater.

Julius propè fratrem ipsum hamat.

Oleum & operam perdunt in pervertendo Julio.

Ipsus pater cum adit.

Lucta amoris,

Interventu Patrum divelluntur.

P. Rectoris
ad patrem
Julij ora-
tio.

Petit bene-
dictionem
paternam.

Relicto
parente in
facellum
confugit.

Ultima
patris ad
filium ver-
ba.

qui reliquis inmissus stabat, rupto silentio loqui cæpit; cum in finem generandos, & educandos filios esse, ut aliquando per eosdem Deus honoretur, eo modo, quo ipse vult, & scit è re sua & honore futurum, ideòque eum lætari debere, suum hunc, quem videret, & stringeret natum, ad eam religionem vocatum fuisse, in qua, præterquam quòd propriæ invigilare salutis, & proximorum vacare impensè posset, nihil insuper committi consuesceret, quod in familiarum dedecus, & ignominiam, prout ipse sibi imaginaretur, ulla ratione cederet! degere in ea vitam homines, quorum confortij neminem pudere fas sit, omni optimarum dotium luce conspicuos. Inde conversus ad Julium jussit paternam ab eo benedictionem petere, quod ille extemplò supplex fecit flexis genibus, oculis, & capite demisso. Pater eum tenerè intuitus cunctabatur tantisper in danda benedictione; à patribus tamen, qui ponè astabant, admonitus tandem eam illi impertivit, sed ita, ut lingua manum deferret, in pronuntiandâ formulâ hæsitans. Quò factò abscessit Pater Rector cum patrum corona, relictis patre, & filio solis, ut cum libertate inter se agerent. Julius autem nimium quantum pudibundus petitâ veniâ in facellum est digressus, in quo commodum tum Sacerdos operabatur divinis. Interfuit toti Sacro, quod fiebat, unicè Deo supplex, dolorem ut afflicti patris mitigaret. Et sanè pondus habuere Julij preces. Egressus ille totus ab eo, qui intraverat, diversus, placido ei vultu dixit: quando ita Deo visum, fili! hoc à te consilij capi, eja age, da operam, ut in eo perseveres, religiosus esto bonus, ut sis olim honori familiæ tuæ. Nec plura effatus ad præparatum hospiti conclave deductus est, nunquam postea eâ super re cum filio nec locutus, nec conqueri auditus; multoque minus eum alienare ab instituta vivendi ratione allaborabat: imò reliquo toto vitæ tempore res inter adversas unicum ei solatium afferebat
Julius

Julius, non minus Romæ, quò grandævus se contulerat eius revidendi causâ, quàm Laureti, quò itidem aliquot post septimanas reversus, & diutius illic commorans ad aliud non attendebat optimus senex, quàm ut bonorum operum actionibus deditus animæ suæ rationes componeret, eamque exomologesi quadam generali à tota vitâ inita ante vitæ exitum expiaret. Adeò verum, exploratùmque, genitores nullam habere sobolem perinde suam, atque illam, quam putant se per ingressum religionis perdidisse; à nulla accipere maiora solatia, quàm ab illa ipsa, quam tanto cum dolore, & animi vulnere Deo tam inviti permisere. Neque enim quod Deo damus, perdere est, sed id cum lucro recipimus.

Patris dolore mitigato, vel potiùs in totum sublato restabat consolanda Mater, cui nullum aliud solatij genus reliquum fecerat dolor, quàm ut in continuos gemitus, ac lamenta ciente fletu erumperet, domi suæ inclusa, procul ab omni hominum congressu, ex instituto neminem admittura, quò minus solatij ad eam sine teste penetraret. Hic luctui aliquamdiu litabat in occulto, donec satis obfirmasse animum visa est, ut regere se cum decore inter colloquendum cum filio in habitu religioso posset. Tum enim verò & illa cum alijs nobilibus matronis sibi agnatis Lauretum advolans, evocato protinus ad templum filio ad primum eius conspectum statim in lachrymas erupit cum ingenti filij & rubore, & pudore, qui & ipse flens tacitus collacrimavit. Quò sanè viso spectaculo mira vis spiritûs puellam nobilem Recinetensem occupavit, utpote quæ jam in via virtutis multos fecisset progressus. Hæc propiùs ad Julium cum accessisset, capit eius loco potenter prædicare Matri, ac reliquis dominabus de bono statûs Religiosi, ut non secus, ac si Angelum de cælo concionantem audivissent, planè commotæ omnes perstiterint, verèque persua-

D

sa,

Pater exemplo filij animæ suæ consulit.

Restabat consolanda Mater.

Mater ad eum Lauretum excurrit cum matronarum corona.

Mutua lachryma.

Puellæ secularis spiritus Julii defendit.

Julio etiam
in fletu
semper ta-
men ani-
mus con-
stabat.

Juxta ex-
emplum
Christi.

Tota Ma-
cerata eius
exemplo
moveretur.

Ut aliquē
à Societate
retrahant,
eius tuni-
cam dila-
cerant.

ſæ, Sanctiſſimam Julium in deligendo vitæ ſtatu inſtituiſſe deliberationem. Itaque gratiis Deo, ac Beatiffimæ Virgini confestim actis, animô quietô, & tranquillo diſceſſere. Obſervat hoc loco ipſemet Julius id, quod magno puſillo- rum ſolatio minimè tacendum; in his teneris amoris inſul- tibus, in quibus naturalis inclinatio, & ſanguis egregiè ſuas partes agunt, tametſi oculis, & vultu à complorando ſibi temperare nequaquam potuerit, ſed teneris pluries innatâr- rit fletibus, non ſolùm tamen ſemper ſibi animum conſti- tiſſe firmum, atque immobilem in propoſito, ut nec mini- ma quidem trepidatione in illo vacillarit! eſto lingua ſuo defuerit officio violenter ligata, dummodo ſpiritus uſque liber, atque inconcuſſus, id quòd ſibi in præſentiarum con- tigerit, ſuo inhæreat inconnivus Deo: ſic, dicebat, Serva- tor noſter illachrimatus eſt amico Lazaro, ſic eius ſororibus comploravit, ſic denique triſtitiæ fluctibus innatavit, cùm præ oculis peracerbã ſuam cerneret Paſſionem. Atque hic demum ceſſavere Mundi aſſultus, quibus Julium op- pugnatum ibat, hic inchoavit Julius ſuos, quos in mundum imperterritus, & victor retorſit. Etenim cum vero affirmari poteſt, ſimul ac eius fama virtutum Maceratæ innotuit, to- tam propemodum civitatem ad eius ſequenda veſtigia con- citatam fuiſſe. Nobiliſſimi quique certatim ambiebant nomen dare ſocietati, aliàsque religiones à Societate diver- ſas preſabant, quorum alij defectu valetudinis, alij litera- rum inopiã ſeu doctrinæ cõoptari nequivere, quanquam etiam in infimo ſociorum gradu libentiſſime ſubſtitiffent. Vnus Societatem ingreſſus per vim ſuorum retractus fuit, dilacerato ex humeris, quem induerat, religioſo veſtitu. Alij aliàs religiones complexi ſancto in jis fine conquiev- ere. Inter eos, qui Societati ſe mancipavere, fuit

Julius Planus, magnus huius noſtri Julij amicus, & perquam fidus Achates, qui miſſus ad Jndos grandia fecit,
& tulit,

& tulit, digna suo Zelo opera! cui successit Hieronymus à Costa vna cum duobus alijs germanis fratribus, cognatis nostri Julij, primæ in hac civitate nobilitatis. Iste admodum Juvenis obiit, ille multis prudentiæ singularis datis speciminibus Ordinem summis functus officiis illustravit.

Julius Planus magnis in Societate officijs fungitur.

Cooptatus præterea in Societatem fuit juvenis quidam familiæ Mancinellorum perquam notus, nomine Oliverius, qui postea Patri Valignano socius additus, dignus habitus est, qui mitteretur ad Indos. Demum coronidis locò inter primos memorandus exemplo Julij in Societatem adlectus est Pater Matthæus Riccius persanè genere illustris, verùm virtute, & integritate vitæ, propter quam meruit & Apostolus dici Sinarum, ad quos primus Evangelium intulit, multò illustrior, vir unus historia dignus, sed historico meliori. Ex sororibus vna quoniam sequi Julium per omnia non potuit, secuta est illum, quoad licuit, facta sanctimonialis in Monasterio, in quo & disciplinæ rigor admodum floreret, nec procul Laureto abesset, nempe in ipsa civitate Recinetensi, ut vel sic etiam quoad locum imitaretur Julium. Postremò Julij exemplum suo modo æmulata est universa civitas, quæ cum ingredi per se tota Societatem non posset, effecit tantum, ut societas in illam intraret, nobili illic, ac numerofo ex meris eleemosynis extracto Collegio! ad quod plurimum Julij cognati contulere, & vel maximè patruus quidam, illius Capitanei germanus frater, qui nihil non egerat, ut vidimus, ad Julium à sancto proposito abstrahendum! qui & postea Collegio annuos redditus scutorum facilè quinquaginta legavit.

Matthæus Riccius Sinarum Apostolus.

Sorores Julij.

Macerata effecit, ut Societas in ipsam intraret.

Verùm ad novitiatum Julij redeamus, qui, qualis fuerit, quàmque ad sublimem perfectionem, & virtutis culmen ascenderit, facilè ex jactis, quæ dedimus, fundamentis conici potest. Perrexit ille accurare triclinium, quo in officio præfectum habuit juvenem quendam sclavum gen-

Novitiatum Julij qualis fuerit.

Exercetur
a socio tri-
clinij gra-
phice.

Julij mira
patientia
& virtus.

Probatum
in culina.

Opera bo-
na, in qui-
bus se ex-
ercet.

re, quem P. Rector eâ causâ in Collegio tenuit, quod pa-rens plurimum Societati deditus, cum per Sclavoniam iter haberet, eundem sibi summoperè commendasset. Istic homo atrâ flavâque bile multum vexatus, insuper superciliosus continuam dedit Julio patientiæ, & submissionis occasionem. Molestiora laborum in ipsum reiecit, oneravit præterea eum verbis asperis, & crudis ex agro: nunquam probabat, quicquid Iulius egisset, vel omisisset! iniquo oculo identidem eum intueri, minima quæque, etsi culpa vacarent, ad superiores deferre solitus. Quam hæc talia difficilia essent, & gravia perpeffu, facilè lector ex Julij natura vivace, & delicata collegerit, minimè reprehensionum quantumvis dulcium apud parentes assueta, nunc autem ab homine multo se inferiore, & conditione, & annis tanto-perè irritata. Obtemperabat ipsi nihilominus incredibili cum alacritate animi, sufferebat illum constanti, & submisso cum silentio, observabat eum, mundabat, ordinabat omnia examussim, singula ad eius nutum componebat, usque ad immunditias everri solitas, quas manu collectas ad consuetum deferre locum consueverat tantum sui vincendi studio, & huic Orbilio satisfaciendi intuitu. Ex triclinio transitus fuit ad culinam.

Cum ea sit animi demissi indoles, & natura, ut, quò al-rius quis in eam descendit, hoc magis ad eius culmen ascen-dat. Hic quò abjectiores, & despectiores reperit labores corporis, hoc jucundius, & dulcius animo solatium invenit. Obedicendum fuit uni ex nostris fratribus Coadiutori-bus, homini Gallo, Joviali ceterà, & optimi undequaque exempli. Quasi culina non satis ei molestiarum intereret; adiunxit insuper longum bonorum operum catalogum sui in omnibus vincendi gratia, quæ omnia ea hilaris vultus amænitate exercuit, ut communis hominum inimicus tan-tam virtutis excellentiam ferre diutius non posset. Quo- circa

circa

circa permolestum Julio tentationis genus suggestit; & erat huiusmodi, qua equidem maior non est, ut dicam, quod sentio, religiosæ perseverantiæ custos. Assiduus timor, & anxietas animi identidem inter opera ab obedientia imperata recurrebat, non futurum, ut in hoc vitæ tenore, quem inchoasset; & in alijs observaret, posset perseverare; & considerans, religionem non tolerare, qui in peccatum grave inpegisset, angebatur, ne suâ culpâ forsan cogeretur ad sæculum reverti. Hac de causa identidem alios per domum, cum posset, interrogabat, quantum temporis jam in Religione exegissent, & intellecto, eos jam complures in tam sancto stâtu firmos perstitisse, solabatur se ipsum, & Deum de eorum virtute laudabat. Ac propterea etiam quotidie in sacram Virginis ædem itabat, clamitans: Perfice hoc opus, quod tu cæpisti; tu ó Domina iussisti me ingredi in Societatem, prout te rogabam, tu quoque effice, ut in ea vivam, & perseverem usque ad mortem. Has inter precationum formulas, multas ille à Deo gratias, & lumina impetrabat.

Tentatio,
timor ut
perseveret.

Si potuerit
isti, patero
& ego.

Nominatim ille clarè vidit, quò pacto Deus sua dona hominibus conferret per manus Sanctissimæ Matris non aliter, ac sol mundi oculus per radios inferiora illuminat; ac quando cælum per nubes dat pluvias aridæ, & sitibundæ terræ, Hinc colligas licet, quam pura, quamque terrenis libera sæcibus illa mens fuerit, cui se divina sapientia tam largè superfuderit. Et sanè cum vero affirmari potest, eum planè mundo mortuum extitisse, adedò & corpus, & animum habuit in potestate, & illud quidem ita edomuerat, ut videretur omnis sensûs expers. Solitudo illa non interpolari solita (namque prodire foras animi causâ, pro eo, ut antea in sæculo assueverat, cælò quamvis parùm salubri, ferè nunquam solebat) continuæ vigiliæ in homine tam modici somni ad id temporis insueto, quem-

Deus dona
dat hõini-
bus per Ma-
trè, ut sol
per radios,

Corpuscu-
lum asperè
trahat.

Mittitur
Romam,

Itineris
socius cum
egregie
exerret.

Alij sex
menses
Novisiatus

que lectuli durities non parè fatigare poterat, (more namque nostro culcitrae uni incumberebat, nudo ab assere parùm differenti) mirum quantum ipsum extenuaverant, itaque doloribus assuefecerant, ut nihil amplius doloris fractum corpusculum, neque cilicijs, neque catenulis fortiter pressum persentisceret. Posteaquam sex mensium spatio, quo Laureti versabatur Julius, ad hunc perfectionis apicem ascendit, visa fuit eius virtus digna, quæ in ampliori theatro spectanda suam personam ageret, atque eam ob causam evocatus est Romam. Pedes illud iter ingressus, primò statim, alteròque die ita vires per se modicas attrivit, ut sæpius in terram pro mortuo ceciderit, neque se facillè inde erigere multo tempore potuerit. Tertio die Dei bonitas tantas illi vires suffecit, ut fortis factus sim, inquit ille, sicut eaballus, & pluvias inter, & lutum nudipes ambulare quiverim, quantum volui, absque omni defatigatione. Non illi tamen defuit aliunde patiendi materies. Datus illi erat itineris socius Pater quidam nondum ex infirmitate, quam extantlaverat, sibi planè, & plenè restitutus, cui Julius, seu ex vi morbi, seu ex molestijs itineris plus fatis querulo, quantumvis summa cum caritate, & diligentia inservire conaretur, parùm admodum fatis fecit. Romæ alios sex menses, prout Laureti fecerat, humilibus officiis, & sui ipsius contemptui dedit; donec demum à novo Præposito Generali, qui fuit Jacobus Leinez sancti Fundatoris successor, in Romanum collegium ad litterarum studia transductus est.

CAPUT IV.

Studia litterarum, quomodo in ijs se gesserit Julius.

Singularem animi propensionem ad studia litterarum, quam Julius propè ab infantia quasi cum

cum lacte suxit, tum demum vel maximè demonstravit, cum ad ea ex instituto applicatum se vidit. Audivit totam peripateticam Aristotelis Philosophiam, ex eaque theses publicè summa cum laude defendit, quo tempore etiam disciplinas rimatus est Mathematicas, varietate suâ, & multitudine persanè operosas, & difficiles, eâ cum profectus commendatione, ut octo vel novem horologiorum genera suo pte ingenio concinnarit, quadrantes quos dicimus astrolabia, & his similia instrumenta confecerit, destinando jam tunc illicium hoc suum ad capiendas infidelium animas, & ad fidem Christi pertrahendas. Quatuor annos Theologiæ dedit scholasticæ, & eodem tempore Casus, quos vocamus, Conscientiæ, & controversos cum Heterodoxis discussit: & in his omnibus sic profecit, ut meritus fuerit gradum Magistri, & postea Anno 1570. decimo tertio ferè post initam Societatem, Theologiâ cum honore propugnata quatuor vota professi, non concedi solitum, nisi hominibus excellenti virtute, & doctrinâ.

Defendit
Aristotelis.

Studet Ma-
thematicis
disciplinis

horologia
omne ge-
nus con-
citat.

Theologiâ
propugna-
tâ quatuor
vota profes-
tetur.

Conscripsit ipse XL. omninò tractatus, & amplius, non minùs utiles, quàm doctos, de honesta conversatione hominis in quinque libros partitum, tritum admodum nostrorum manibus cum legendi percupidorum; maximè autem Genuæ expetitus, & lectus fuit magno cum fructu plurimorum. De Doctrina Prophetarum, & de modo eos intelligendi cum applicatione ad Mysteria nostræ fidei. Institutionem Episcoporum quadrifariam partitam, visam, lectamque à doctis cum emolumento singulari; quod opus multi docti expetierunt suo sumptu typis mandandum, & scio longo tempore sudasse sub prælo, mors unius ex Julij nepotibus intercessit imperfecto opere. De Praxi divinæ illuminationis, & præsentia Dei. De æternitate. De sancto timore Dei. Per multas Meditationes super Mysteriis missæ; non pauciores de Sanctissimo Sacramento. De modo concipiendi

Libri a P.
Julio con-
scripti.

cipiendi animo contraria juxta se posita præsentis, & futu-
 ræ vitæ. De ornatu hominis interni. Modum concipiendi
 se ipsum, & alios, in quatuor libros distinctum. Explana-
 tiones quorundam psalmorum: item Cantici Te Deum
 Laudamus. De quatuor novissimis hominis. Apprehen-
 sionem statûs Beatorum explicati per nobiliores scripturæ
 figuras. Instructionem Confessariorum, & Pænitentium.
 Tractatum de materiis difficilioribus. De Casibus Con-
 scientiæ celebrioribus. Concionum, & sermonum tomos
 duos. Instructionem pro ijs, qui in Societate ad missiones
 adhibentur. Instructionem eius, qui Exercitia dat alijs S.
 Patris Ignatij. Instructionem pro ijs, qui mittuntur ad re-
 dimendos captivos: adeunt carceres, juvant damnatos ad
 transtra. Tractatum de Regimine. Tractatum de Electio-
 ne. Praxin itinerum terrâ marique. Historiam itineris ab
 ipsomet suscepti ad Turcas cum relatione proprietatum re-
 gionum, vestium, morum illius temporis, proficiscendo
 Constantinopoli in Italiam per regiones septentrionales.
 Denique de gemis, balsamo, & alijs scripturæ pretiosis re-
 bus, ubi etiam agitûr de præcipuis unionibus, & medicinis,
 quæ hodie in usû, & pretio sunt, afferunturque ex India.
 Qui tractatus operâ unius Patris è Divi Augustini familia
 Venetiis aspexit lucem cum titulo, Thesaurus unionum,
 opus dedicatum cuidam equiti de illustrissima Familia
 Bragadina.

Nonnulla horum operum hodieque extant in biblio-
 theca Petri Francisci Mancinelli à superioribus Societatis
 ipsi tanquam pretiosus thesaurus donata. Quæ quidem
 opera omnia si non sunt juris publici, & publicæ utilitatis
 bono vulgata, causâ certè alia non est, quam ipsius autho-
 ris modestia singularis; qui simul ac lucubrationi euidam
 ultimam imposuit manum, eam ad superiores deferre sole-
 bat, ut de illa disponerent; vel de licentia illorum dabat
 alijs,

alijs, quos, ut ipse dictitare amabat, fructuosius se illâ usuros crederet. Nicolaus Lancicius nostræ Societatis vir integerrimæ vitæ, scriptor in ascesi perquam celeberrimus de patris Mancinelli operibus asserit, se illa non facillè sine lacrymis, & pijs motibus volutasse. Sacerdos sæcularis, qui nunquam sibi persuadere poterat, ut mundo valediceret, lecto Mancinelli tractatu de Vocatione ad statum Religiosum, manus dedit. Et multi, quibus Diabolus suggesserat, ut redirent ad sæculum, in sancto proposito fuerunt confirmati. Juvenis quidam viginti quinque annorum, professione scriba, cum de horâ, quâ cum sua rea amica cupiebat convenire, jam inter eos constitutum esset, quod ad alterius cujusdam petitionem describendam Meditationem Patris Mancinelli de Inferno suscepisset, & re ipsa describeret, totus inter scribendum immutatus blandam à se pestem rejecit, & ipse ex horrore Inferni salubriter concepto coactus est decumbere. Atque hi erant fructus, quos Julius ex fuga otij, cujus semper & in studijs, & alijs capitalissimus fuit hostis, referebat. Ex solis horis, cum licebat, usitato recreationum tempore subtractis, computando quadraginta annos, reperit ille alios viginti, qui alioqui periissent, sibi superasse. Quo in negotio juvat ipsissima Julij admetiri verba, ex quibus, & quantum ipse otium averfatus fuerit, & quid de Religiosis sectari otiositatem solitis senserit, clarè patebit. Sic de se ipso, quasi de tertio loquitur. Valdè ipsi profuit studiorum tempore, prout à puero solitabat, odisse, & averruncare otium, & ignaviam, ut non dicam supinam socordiam; cujus tamen plerumque à secularibus insimulantur multi religiosi; & propterea in longum distulit Religionis ingressum. Etenim semper mentem illius ea remordebat opinio, religiosum confabulatorem otiosum, qui cum externis, & domesticis solùm fallendi temporis causa multus agit,

E

neque

Laus operum P. Julij Mancinelli.

Hostis capitalis otiositatis, & otiosorum.

Otium cor-
rumpun-
tur animi
& corpora.

neque hoc unicè quærit, ut animum vel ægritudine, vel contentione laboris fessum non nihil relaxet, jure merito comparari cum eo posse, qui conductus ad operandum in vinea, pro opere in herbam se abjicit, & in umbra cessator meridianus stertit. Atque hinc per paucos vidit intra religionum claustra spiritus generosos, & strenuos, qui constanter, & solidè incumberent ad ipsorum finem proprium, qui est perfectio, consequendum; raros item, & per exiguo numero novit sincerâ, germanâque complexione firmos, sed ut plurimum decoctâ, debili, vitioso humore intereunte suffusa, quam non vel atra, & flava bilis jam infecerit, aut otium fregerit, aut commodorum, aut illecebrarum enervaverit consecratio; permultos autem invenit cerebro corrupto, vi titubantes imaginandi, & multò plurimos inertes, frigidos, incurios, qui si mansissent in sæculo, cum fame illis, & ignavâ paupertate luctandum, quòdque pejus, ut imprudentes, audaces, præcoces linguâ, conversatione infulsi, affectantes sub umbra libertatis arrogantiam sibi, & auctoritatem; aliorum modestia, & silentio abutentes inter mundanos nullo numero, irrifui, despectui fuissent habiti, & forsan etiam à vitreæ patientiæ, sui similibus hominibus sæpe verborum grandine depexi: prout id sæpe usu venisse in ijs, qui retrò pedem tutelère, compertum est. Ac propterea ægrè admodum ferebat, si superiores in his corrigendis lentius agerent, aut de eorum emendatione desperarent, aut in ijs, quæ fieri non possent, reponerent.

Etiam Ex-
emplo oti-
osos repre-
hendit.

Huc usque Julius adversus Religiosos otio marcen-
tes. Nec ipsos verbis magis, quàm exemplo reprehendit:
id omne tempus, quod ei studia summa cum diligentia
tractata fecerant reliquum, impendit ijs officijs, quæ &
corpusculum moderatè exercerent, & animum ad sub-
missionis, caritatisq; studium inflecterent. Et horum subin-
de

de octo insimul ejus curæ sunt demandata ; qualia fuere, manè pulsare campanulam ad surgendum ; excitare cæteros è somno , vespere visitare cubicula post examen , fratrum juniorum in triclinio , & culina gerere curam , verrere ambulacra Collegij, ciborum reliquias pauperibus deferre ad portam , eas distribuere : quibus in locis aqua deficeret , de illa providere , & his similia complura. Nec interea omittebat invisere hospitales domos , carceres , nosocomia , componere conciones , ac sermones in missionibus suo tempore habendos. Quos sanè nequaquam contemnendos , & assiduos labores austeritate quadam , & rigore solitariae vitæ comitatos , faciles ipsi , & jucundos usus reddebat ipse , prout de sua quadam perpetua mortis meditatione , & brevitate vitæ scribens memorat. Quoniam verò tempus breve datum sit nobis ad serviendum Deo , oportere non sinere elabi illud frustra , si promereri velimus divitias gloriæ in cœlis semper duraturæ. Ita intellectu , & voluntate optimis virtutibus instructus Julius evasit optimum Societatis instrumentum promovendi honoris divini. Et societas statim eum ad competentia applicavit munia , felici semper exitu , quocunque eum ministeriorum genere vel gradu collocasset. Namque docendi in munere , quod summa cum laude , & virtutis , ac Sapientiæ exiffimatione Senis , & Florentiæ obivit , egregia haud vulgaris sanctimoniam , & doctrinæ reliquit exempla. Inde Minister , Præcurator , dein Rector quatuor Collegiis præfuit. Adhæc sancti Francisci Borgiae jussu primus Magister Novitiorum ad divi Andreae Romæ renuntiatur , quod utique signum est manifestum præclaræ sanè opinionis , quam S. ille Generalis de eo habuit , quoscientiorem , aut feliciorem dandi Exercitia Spiritualia tam nostris , quàm externis non facile reperiturum se crederet. Quibus in muneribus quâ modestiâ , & exemplo

Domestica officia caritatis & humilitatis.

Occupatur & foris.

Munus docendi summa cum laude obit.

Magister Novitiorum jussu S. Franc. Borgiae.

Exem-
plū & idea
absolutæ
virtutis.

Præstantes
ex ejus dis-
ciplina vi-
ri.

Electus
provincia-
lis officium
depreca-
tur.

Conciona-
tor quasi
perpetuus.

Item Mis-
sionarius.

fuis præluxerit, equidem humilis Dei servus scriptum non reliquit, cum tamen certum sit, eum, sicuti sæcularibus purissimum absolutæ probitatis speculum se exhibuit, ita non minùs in Religione suis subditis raræ admodum perfectionis formam, & ideam extitisse; præsertim verò in Novitiatu, ubi præstantissimos educavit alumnos, id quod ille solum in genere quasi aliud agendo, & in alio proposito de uno solo nominatim pronuntiat, ex cujus tamen imagine facilè de alijs formari judicium queat. Fuit hic Pater Bernardinus Confalonarius, applicatus ad summa in Societate Officia, in quibus præclarissima cum prudentiæ, tum virtutis, ac sapientiæ singularis dedit specimina. Cursum vitæ absolvit Romæ, cum Italiæ Assistentem præclarè compluribus egisset annis. Fuit etiam P. Julius electus in Præpositum Provinciale; verùm id officij, & honoris eâ contentione deprecatus est, ut Generalem denique in eo deferendo desistere, & cedere modestiæ oportuerit, pro eo, ac in articulis sæpè nominatis lego, & invenio notatum.

Verbum Dei explicare populo, pro suggestu dicere fuit ipsius perpetuum velut officium, quod à vicesimo quinto ætatis anno usque ad sexagesimum quintum nunquam interrupto temporis filo protraxit; & si verum est, ad quod eum dicendum sua compulit modestia, ad id muneris non plurimum valoris, neque firma admodum latera, aut robur lati pectoris attulit, majorem ipsi vim & gratiam ad habendos sermones conferente Deo. Quia tamen maximi ejus concionum extitere fructus, prout videbimus infra, fatendum est, Deum mediocritati talenti miras suppetias accommodasse. Frequens etiam ad Missiones adhibitus fuit, quarum formam, & ideam pro numero habendarum concionum in horas rusticanæ plebi peraccommodas distribuebat. Modum tradendi Fidei myste-

mysteria, ac juvandi Conscientias fuit ille primus, qui in Italiam introduceret, quo in genere mirabiles operatus est animarum conversiones, inimicitias sustulit, pacem, & concordiam stabilivit. Denique Episcopi, Archiepiscopi per Italiam complures beatos se putabant, si in visitandis Episcopatibus assistentem, & socium habere potuerunt P. Julium. Non nunquam eum secum circumduxerunt, aliàs eum solum miserunt, sæpe eum interesse synodis tanquam Theologum voluerunt; ejus decreta, quæ ipsi visa sunt reformandis moribus idonea, libentissimè approbarunt, confirmarunt. Atque hi fuere fructus, & utilitates, quos Julius ex studiorum suorum laboribus retulit, quorum promulsidem hic aliquam meo lectori dari oportuit, cùm infrà suis locis de ijs plenius iterum ex instituto sit agendum.

Assumitur
ad visitan-
das Diœ-
ceses.

C A P U T V.

Confessiones, & Conversiones Ma-
gnorum peccatorum.

INter omnes fructus, quos Apostolici operarij per suos sudores, & labores colligunt, nullus æquè divino arridet palato, quàm qui ex radice surgit, & oritur amaræ metanæ, sive pænitentia, irrigatus vivo, ac profundo liquore cordis contriti. Hujus generis fructuum copiosissimam messem collegit falx, & caritas Julij. Hic absoluto omnium scientiarum, quà discendo, quà docendo, curriculo deputatus fuit ad confessiones excipiendas, quo in munere tantum à Deo consecutus est donum, ut maximum summorum peccatorum numerum toto tempore, quo exomologesibus dedit operam, converterit; non autem prius huic labori coronidem imposuit, quàm vitæ usque ad annum octuagesimum primum protractæ

Mirum do-
num exci-
piendi
Confessi-
ones.

Ejus in
hoc munere
constantia.

Confessarios
quales
nollet.

Infima
subsellia
prensabat.

Julii delicia.

Quibus
pœnitentibus
glorietur.

tractæ. Et in hoc Julij caritas erga peccatores vicit superiorum de se curam, & sollicitudinem, volentium eum obdevexam nimium ætatem hoc ab onere habere eximium. Inter omnes ad hoc munus deputatos non erat facile Julio constantior, & promptior. Sub auroram mox ad sacrum tribunal se contulit, non inde discessit, nisi ultimus, & serum sub vesperum: neque sanctum illum laborem interpolavit, nisi cum faciendum esset ad aram, dicendum pro concione, aut refectiuncula in prandio libanda. Acrriter invehi solebat in eos confessarios, qui tantum dicis, aut fallendi temporis causâ ad confessiones audiendas accedunt, & nihil illic molestiarum, aut incommodi exantillare volunt, dicere solitus, illos esse homines animo viles, ignaviâ insignes, nullius Spiritûs, nullius Zeli, in amore Dei, & proximorum perfrigidos. Zelus iste caritatis, qui summum in Julio locum obtinebat, causa fuit, ut multò libentius se ad infima subsellia, & personas demitteret, quàm ad sublimes, & divites; etenim istis nequaquam confessarium deesse solere, qui ipsos audiat, non item illis. Carceres, cauponæ, domus hospitales, remiges, transtra, thermæ, ergastula viscebantur ab eo identidem, & licet inter eos scetores sæpius animi deliquium pateretur, reputabat tamen has ille suas delicias. Constantinopoli, Algieri rotam concubiam noctem traducebat in confessionibus audiendis, inter horribiles putores, & catenarum strepitus, non aliam secum auferens mercedem, quàm stipatos animalculorum greges, qui ei adhæserunt. Hos ille non excussit, neque venatione persecutus est, sed ejus loco perrexit animas venari per stabula diversorium, illarum exomologesibus dans operam.

Et est jucundum audire ejus inter miseras gloriacionem, habuisse se inter pœnitentes ultra pueros, cæcos, claudos, agrestes, mendicos, mancipia, mente captos, latrones,

nes,

nes, nautas, plurimos etiam satellites, accensos, lictores, & non unum denique carnificem. Non defuere contra multi principes viri, Prælati, Episcopi, Archiepiscopi, Cardinales, qui gloriarentur uti se confessario Julio Mancinello, cujus amplissima charitas, nescia excludere ullum hominum genus, etiam varias complexa nationes fuit, quarum causâ varias quoque linguas laboriosè perdidicit. Audiebat Gallos, Hispanos, Belgas, Sclavos, Walachos suis usos linguis, omnes denique populos latinè callentes; Et, quod omnem admirationem excedit, (& asseritur in articulis sæpiùs allegatis) eum in dando operam excipiendis confessionibus, intellexisse illarum gentium linguas, quas extra confessionem non intelligebat; & vice versâ, illum fuisse ab ijs intellectum, dum confitebantur, & non alio tempore. Hoc ipsi usu venit cum Arabibus, Polonis, Germanis, & alijs compluribus; Latinæ, & Gallicæ linguæ ignaris, ac propterea graphicè lamentabantur à se non reperiri, qui ipforum audiret confessiones. Atque hinc, ut ipsos cum solatio dimitteret, præmissâ brevi, sed efficaci ad Deum precatiunculâ, eos audijt, seque invicem intellexerunt, non item post, quàm ritè omnia, quæ ad Sacramentum pertinebant, fuerant peracta. Ac quod fortasse majorem meretur stuporem, ut absque obstaculo utrinque procedi in hoc foro posset, etiam mutis impetravit eatenus loquelam, & surdis auditum, denique & fatuo nonnemi sapiendi facultatem: Nec hoc solùm: abscondita cordium pernovit, & inspexit lumine ipsi divinitus concessio: revocabat confitentibus cum summa ipforum admiratione in memoriam peccata, quæ ipsi jam obliti fuerant, aut ex professo tacuerant, sibi solis, nemini alteri cognita. Nimia quorundam confessionis in plurimos annos dilatio non illum morosum reddidit, sed potius animos, & alacritatem addidit, ut applicatiùs attenderet,

Viri principes eum à Confessionibus petunt.

Omnium nationum prope homines audiebat.

Mutis impetrat loquelam.

Longæ confessiones non eum reddunt morosum.

Ab alijs
repulso libenter ac-
ceptabat.

Greg. XIII.
ei amplif-
simam dat
absolvendi
faculta-
tem.

Comitas
Julii in
recipiendis
peccatori-
bus.

deret, & mansuetius cum hujusmodi ageret. Vnde cum magni subinde peccatores propter difficultates, & nodos, quos afferre solent, sapius ex tempore non facile solubiles, ab aliis confessarijs rejicerentur, ipse hostales cupidè venabatur, & ad se attractos in numero & catalogo ad se constanter accedentium reponebat, cumque illis admiffa scelera confusis lachrymis deplorabat. Quod si forsitan stato tempore non rediissent, ipse illos circum cursans tempore sibi perincommodo quæritabat. Adeò amor Dei, quem unum in ipsis respiciebat, dulcem illi, & sapidam reddebat peccatorum conversionem. Confusus de hac solidissima Julij caritate Gregorius XIII. fel. rec. largitus est ipsi facultatem per amplam Hæreticos, Schismaticos, Apostatas, Infideles cum Ecclesia reconciliandi: nec opus erat alio apparatu, quàm ut id fieret simplici, & privata abjuratione errorum. Et horum confessiones, qui se magno numero apud Turcas converterant, quæ erant brevissimæ, repetebantur à quindecim, & viginti annis, cæteræ omnes à triginta, & amplius annis, vel etiam à tota vitâ, præsertim eorum, quos renegatos dicunt, uti & mulierum Christianarum Turcis nuptarum. Quoniam autem advertit interrogatos, quantum temporis abiisset, cum se in confessione accusant, id plerumque ex professo cælere velle, ne, prout dicebamus ipsis factum ab alijs esse confessarijs, tanquam non audiendi repellerentur; Non, non faciam ego sic, inquebat, imò dimittam potius omnes alios, propter vos, qui vel maximè indigetis confessione, rogabatque, ut adducerent hostales ad se, qui multum haberent temporis à peracta exomologesi, illisque testarentur, P. Julium ipsos examinaturum cum charitate, absque ulla ipsorum molestia, & impositurum pænitentias, ut vocamus, leves admodum, & faciles. Pro eo, ac loquebatur, sic examissim factitabat.

Patri

Patri Julio inter primos debetur Romæ introducta consuetudo cursandi per compita, & vicos platearum, ad navigia in litoribus, illicque rudi publi prædicandi verbi Divini, item pauperem turbam festivis diebus ad confessionem invitandi. Neque verò hic facile omnes ejus ingeniosas memores industrias, quas ipsi suus dictabat zelus, in pertrahendis ad Confessionem hominibus, qui id minimè cogitaverant. Per pagos, & castella, ubi invaluerat abusus non expiandi animum confessione, nisi rarissimis quibusdam per annua sollempnitatibus, cum frustra quateret corda induratorum, aspiciabatur oppugnationem, quâ parte facilior se spes victoriæ ostentabat. Sumebat initium à parvulis: hos sacro aliquo allectare munusculo conabatur, quorum exemplum postea paulatim secutis adultis nemo unus remanebat in expiatus. Idem factirabat cum dammatis ad remos, ubi cum nemo primus esse vellet, incipiebat ab infirmis, & junioribus, & in hunc modum sensim disponebat & cæteros, quamvis in principio multum renitentes. Semel rogatus à Navarcho, ut triremes Neapolitanas expiaret, cum ne unus quidem reperiretur, qui id secum fieri permitteret, conversus ad præfectum, eja, inquebat, tu id felicius exemplo, quam Authoritate persuaseris, præeuntem sequentur. Cum Navarcho non sufficeret animus rejiciendi invitantem, secuti eum fuere ad unum omnes. Utebatur & alio artificij genere, cui nomen dabat Venationem spiritualem. Quos magno cum labore iam converterat homines passim pro sceleratis habitos, adhibebat ad alios cicurandos Venatoris instar, qui efferatas feras per cicures mansuefacit. Hos à se invicem separatos collocabat inter obstinatos, & ad vocem Divinam surdos, quâ illos percellere ad pœnitentiam satagebat; perseverantibus his contumacibus esse, monstrabat illos recens ad confessionem proclives, & alacres ac si nunc primum converterentur; hos ablegabat ad confessionem

Ingenium
in pertrahendis ad
confessionem hominibus.

Exempli
vis.

Ejus venatio Spiritu-
alis.

Mira dexteritas convertendi obstinatos.

Commis-
satio in
impios.

onem, qui nutui Julij obsequentes cæteros exemplo & cohortatione ad idem faciendum inducebant; & isti, sancti stratagematis ignari etiam à Deo sperabant misericordiam consecuturos, quam viderent consecutos majores se peccatores. Ita ingeniosus amor non solùm Dei servos facit piscatores, verùm & venatores hominum. Et harum præda usque adeò jucunda solet accidere, & si unica esset hujusmodi ferarum, ut super eâ fiant plausus, & gratulationes in paradiso. Si quando verò suaves hæc Julij inventiones cecidissent in irritum, tum enim verò accensus Zelo, & indignatione contra reos, qui in culpâ, ac morâ essent, Divinam ipsis, humanamque minitabatur vindictam, ni resipiscerent. Et valuit sæpè incussus terror ad perfidiam, & obstinationem perfringendam.

Contuma-
cis viduæ
pœna & re-
sipiscencia.

Quo in proposito relatu dignum censeo, quod in quadam Italiæ civitate cum nobili, & juvene vidua ei contigit. Hæc cum moribus esset haud sanè probatis, contumacissimè repudiavit confessionem. Legationem ad eam misit in hunc sensum; aut veniret ultrò ad exomologesin obeundam, aut preces se futurum ad Deum, ut eam permolestus invaderet morbus. Non secus evenit, ac precatus est. Intra triduum adeò ei intumuit venter insigni cum doloris cruciatu, ac si gravida ferret uterum. Vexatio minimè simplex, & morbi, & infamiæ, cum nollet videri, quod non erat, reduxit illam ad officium, ac mentem saniores. Venit confessionis causâ ad P. Julium, quâ ritè obitâ, mirum dictu, tumor extemplo resedit, cessavere dolores. Hæc paterna correctio valuit, ut postea in aliam mutata mulro cum spiritu inchoaverit, & profecuta sit vitam. Videmus complures confessarios affici tædio laboris, cum ingentem ante se numerum conspiciantur volentium confiteri, aut cum lapis iste in longum volvendus est. tempus: non ita Julius: afficielatur tædio, cum rari,

Non terre-
tur affluxu
pœnitenti-
um.

aut

aut nulli apparerent nantes ante sua subsellia; & tunc circumjens templum, ubi fortè pauperulam quampiam reperisset ab alijs neglectam, hujusmodi personam gaudens ad se pertraxit, eamque confessione expiatam cum solatio dimisit. Multò magis relucebat ejus charitas in quærendis peccatoribus extra templa, percurfabat compita, & angulos, in quibus sæ illæ fœminæ delitescunt, quæ causæ esse solent tot interituum & temporalium, & sempiternorum. Quibus in casibus protractâ de sinu Crucifixi, quem semper secum deferebat, imagine, ecce! dicebat ad malefanos, ecce Servator vester, & Redemptor, qui ad vos quærendos descendit in terras, ut vos ad flenda vestra peccata adduceret. Non videtis, quo pacto mali Dæmones per portas, ac fenestras erumpant, vósque per harum meretricum laqueos pertrabant ad flagitia, vósque præcipites agant ad inferos? Decernite tandem alterutrum de duobus; Vtrum artidet? Aliàs secum portabat mortuorum calvas, aliàs agmen graviter se verberantium deducebat. Et fuit mos iste, quem ipsos quatuor per annos constanter tenuit, usque adeò efficax, & salutaris, ut subinde centenos secum peccatores ad templum mille passibus distans ad confessionem perduxerit. Illarum autem, quas dixi, mulierum complures reconciliavit Deo: & semel lucroso sanè fœnore decem, & octo; prout affirmant illi sæpè nominati pro ejus Apotheosi formati articuli. Neque verò dubium est ullum, quin ille omnium corda ad frugem facili negotio reduxisset, si perinde alij, divites maximè, sicut ille linguam & manum pio admovit operi, sic illi manum misissent ad crumenam, quò conversis esset, unde viverent. Nec his includi se passus est limitibus Julij Zelus; progessus est porrò ultrà ad ultimum propriæ vitæ discrimen, ut mortis è faucibus eriperet peccatorum animas. Remis alligatorum in mari, in nosocomijs infirmorum fœ-

Apostrophe ad seductores, & seductrices.

Calvæ mortuorum. Flagellationes.

18. Probstibula adducit ad confessionem.

Fœmina
leprosa.

Mutuam
cum Deo
pactam.

Ejus rei
exempla.

tentium, & contagiosorum, peste infectorum, quos nemo non vitaret, & quotquot miserorum, aliter excipi non poterant, prosternebat se ad latera, & auriculâ eorum oribus applicatâ jacens excipiebat confessiones: nec rarò putentes in stomachum halitus demittebat; qui, nisi Deus servum suum salvum conservare decrevisset, mortem ipsi herclè indubitabilem attulissent. Semel incidit in fœminam totam leprâ obsitam octennio ipso affixam lectulo; carendum ipsi fuerat Sacramentorum solatio totidem per annos ob nimium sacerdotum horrorem, ne quid mali, si ad ipsam propriùs accederent, afflatu contraherent; cum patientia eam tractavit Julius, & ejus confessione amanter auditâ per id exempli facilè curionem induxit, ut sacram ei synaxin ausus fuerit impertiri. Quin imò non rarò ipsi usu venit, ut, quorum animas sanabat per exomologesi, etiam à corporibus tenaces depelleret ægritudines. Et videbatur inijsse cum Deo pactum, uti is ad se gravissimos quosque peccatores destinaret, & si parere recusarent, periculosos immitteret morbos, quos inde Julius auditâ eorum confessione persanaret. Certum porrò est, cum semper orasse Deum, quò pessimi quique ad se accederent. Fuit autem usitari quasi miraculi instar, quoties illi cunque in mentem venit solitæ illius orationis fundendæ, toties à Deo aliquem submittendum, quippe alioquin hujusmodi ei instinctum ad precandum minimè suggesturo.

Probationis ergò nonnulla placet afferre exempla, in gratiam lectoris, & animandis confessarijs. Neapoli in suburbanis Mater quædam mulrùm afflicta degebat: causa erat, quòd unus filiorum quindecim ipsos annos abstinerat ab exomologesi, nec ulla ratione adduci ad eam poterat; recurrit Mater ad Patrem Julium; hic solatus eam jussit, rogaret Deum, brevi suppeticas laturum. Biduò post videt patrem alia de causâ ædes suas prætereuntem,

pro-

properè eum secuta orat, succederet domui suæ, in qua filius æger decumbebat ad mortem, jam planè fandi impotens. Successit pater, induxit eum ad confessionem, in qua, quanto amplius progrediebatur, tanto fiebat loquendi, & virium potentior. Sub finem febris priùs ardentissima omninò eum reliquit. Præcepit filio, ut in alterum diem sacram synaxin accederet, & matri, ut eum ad illam, prout posset, adduceret. Obedivit per omnia licet cum labore corpusculi. Refectus de manu P. Julij, integer, valensque ex toto reversus est domum. Florentiæ in templo adiit eum homo pauper confessionis causâ, ex quo seiscitatus est Pater, cur id diei nempe profesti accederet ad confessionem, tempore nec ejus conditioni, nec pietatis studijs satis accommodato. Dominus meus JESVS Christus, respondit ille, me huc misit, & si quidem scire desideras, quare? equidem libenter dixero. Tribus mensibus æger lecto tanquam clavis affixus decubui, omni ope, & auxilio ego, familiæque, quantula est, destitutus; jamque me malus Dæmon eò vecordiæ perduxerat, ut, quandoquidem Deus nec in ultimo quidem hoc articulo superpetiarum nihil afferebat, statuerim apud me (prò dolor!) abjurare Deum. Antequam tamen in id præcipitij provolverer, rapior obrutu in imaginem Christi spinis redimiti prope lectum pendulam (cruce[m] humeris gestabat) interim dum ego per mille suspiria, & gemitus imis ex præcordijs ductos dolorem meum cum lacrymis exprimo, mirum! & ipse mihi collacrimavit Christus, solatus est me, animavit me, præcepitque, conferrem me ocyus ad hoc templum vestrum: confiterer uni vestrùm, unde subito strato consurgens tuis me pedibus hic provolvo.

Perusij cùm P. Julius daret operam feriâ secundâ Paschæ confessionibus excipiendis, stitit se juvenis quidam apud ipsum, viginti tres annos, ut videbatur, natus. Quæ-

Christus
mittit pec-
catores ad
P. Julium
Florentiæ.

Perusij.

Etiā Be-
atissima
Virgo mit-
tit pecca-
tores ad P.
Julium.

Mirabilis
sanè igno-
scentia.

rit ex eo pater, quantum temporis iisset inter postremam, & hanc, quam faciendam aggredereetur, confessionem; & compertò annum integrum fluxisse, ut eum ab hac mala consuetudine obeundi tam rarò confessionis Sacramentum avocaret, dicit illi dulcia verba. Et ò bone! videturne tibi factum benè, confessionem tam diu distulisse? Vade in pace, non te audio. Tunc juvenis, ò Pater! si scires, quis me huc mitteret, non equidem loquerere sic, audires me extemplo. Ecquis igitur te huc misit? subjungit pater; & ille, nostra Domina, inquit, me mittit huc, & rem à capite exorsus in hunc modum exponit. Scito mihi inimicum fuisse capitalem. Hunc ego pluribus locis, & temporibus quarebam ad pecem manibus meis inferendam: Demùm statui illum è medio tollere noctu die Veneris sancto. Quare illum præstolor cum armis propè hortum, ubi illi transeundum erat ad concionem de Passione Domini audiendam. Antequam autem illuc me conferrem, ingredior sacellum salutaturus B: Virginem (sic meus ferebat mos) quoties illic præteribam. Tunc (totus commoveor memorans) Beatissima Virgo ad me conversa sic me affatur. Miserum te! quò ruis? ecquid cogitas? Deus malum hoc a verruncet à capite tuo. Vade, ignosce, ini pacem, ac Jesu vitas adi, confitere. Quò auditò tute ipse facillè colliges, quid mihi animi fuerit, quàm totus immutatus, quamque confusus vesaniam meam detestatus fuerim. Vbi primum domum veni, Matri factum ex ordine denarro, cæteris de familia expono; magno illos solatio perfundo. Offero pacem ei, qui me toties illam frustra rogaverat. Eandem à die Veneris sancto ad hanc usque diem ritè conscivi. Et nunc, ut faciam, quod imperavit Mater sanctissima, hic me sisto, paratus confiteri. Suprà quàm dici potest, lætus P. Julius paternè ipsum exceptit, & audità ejus confessione opti-

optimè aninatum dimisit. Romæ præscius P. Julius sequenti die toto sibi jus dicendum pro tribunali ad confessionem accedentibus, more solito se ad id muneris accinxit, oratiunculâ præmissâ Deum rogans, ut insignem ad se peccatorem destinaret.

Eandem gratiam manè in oratione, & inter litandum repetijt. Secundum quæ confert se ad dicasterium. Quò vix occupatò ecce tibi, Juvenis se sistit viginti trium quasi annorum. Pater suspicatus id, quod erat, hunc nimirum fore, quem Deus mitteret, lætus hominem excipit, rogat, an forsan recens admodum esset confessus? respondit ille subfrigidè, quem scilicet sui ipsius dispuderet, utpote, qui nec per matris cohortationes, nec per sororis monita sceminarum cætera pietati, & honestati peraddictarum, nec per occasionem recurrentium Jubelæorum adduci unquam potuerat, ut se reum in hoc foro ageret, sub involveris, inquam, vocum perambiguarum dixit denique, ante aliquot annos, at nunc se, quamquam suam præter consuetudinem; Ex quo nocte; inquietabat, prægressâ inter dormiendum audivi vocem expressam dicentem mihi; Confitere apud P. P. Jesu vitas, statuisse se velle in officio esse. Quam vocem excitatus & vigil iterum audio; percellor, commoveorque animo; difficultas confitendi, quâ antea occallueram, momento labitur; nox videbatur longa crescente cum mora desiderio. Audijt illum Pater Julius, & inter alias imperatas, & acceptatas pœnas etiam hanc imposuit, ut duos per annos in singulos menses semel confessionem obiret, & ut posset oscitanti vellicare auriculam, voluit de illius domicilio cognoscere. Mensis fluxit, homo non comparet. Julius, qui prius omni die preces pro eo fuderat, tunc validius instaurat vota, proponit illum adire; verùm nunc inopiâ socij, nunc memoriæ lapsu res protrahebatur in longum. Aliquando tan-

Quas pœnas in confessione præscribet.

Divinitus
monetur
de adven-
dis ægris.

Confessio
etiam me-
dicinam
corpori at-
tulit.

tandem ipsum sub vesperum, cum subire ostium Collegij vellet, redit memoria hominis. At verò tunc prodire vetabat regula, jubens ante noctem reverti domum. Nihilominus cum rem gravem esse intelligeret, quæque excusationem apud superiores mereretur, capto in arenâ confilio eum adit, invenit hominem decumbentem, morti vicinum, certum tamen, & firmum non confitendi, per quicquid amici, & curio urgerent. Viso Patre Julio statim ejus fuit in potestate, eo adhuc vespere peragere confessionem voluit, tametsi aliud propter noctis vicinitatem suaderet Julius. Eum tamen sororum una detinuit, metu, ne ægrotus ea nocte loquelam perderet, prout eam nocte antegressa amisisset. Etiam hic confessio medicinam attulit corpori; æger enim post biduum sanus, & incolumis prodeambulavit. Julius revertens domum janitorem reperit alia de causâ in referenda januâ occupatum, quamvis jam serum noctis processisset, & ipse superiori de mora Julij nil indicasset. Ex quo manifestum fit voluntatem fuisse Dei, ut Julius ad juvandam illam animam id temporis exiret. Juvenis ille cum matre & sorore multos in annos provixit, ac demum post exactam vitam Christiano homine dignam optimè ad mortis ictum dispositus decessit. Non solum invaletudine hominum usus est Deus in lucrum animarum, ut eximio P. Julij satisfaceret Zelo, etiam cacodæmones ipsos compulit, ut suam ad id operam quamvis inviti conferrent. Ne prolixiores justo simus, & ut tandem hoc caput concludamus, unum de multis exemplum in medium affero. In quadam celeberrimâ civitate, Româ plus sexcentis, & amplius millibus distante, receperat se pater Julius in quoddam religiosorum virorum cænobium.

Hic cum vir adit honoratus inter suos in paucis, suum apud eum animum confessione expiaturus. Linguam

ci,

ei, & os verecundia per decem, & novem annos integros occluserat, ne enorme quoddam peccatum ab eo commissum fateri auderet, continuis interim sacrilegijs periculo se involutus. Visum est & huic injungere, quam supra diximus, pœnam, ne rariùs per biennium, quàm semel quovis mense se sisteret sacerdoti. Primo statim mense pœnitens defuit officio. Quare itidem pro hoc preces accumulatur; Ecce autem cœtiduò post videt eum ultrò se adeuntem, dum latus se ad audiendum comparat, intelligit ex eo, quo pacto deposita omni confessionis cogitatione nocte præcedente Dæmon in forma bufali apparuerit, furioso cursu lectum impetentis, ex faucibus, naribusque, horrendum visu! flammam cum ignibus eiaculantis. Quo formidabili sanè spectaculo territus evigilo, conjugem inclamo, excito, quæ identidem salutiferum Crucis signum efformans, & iteratò ingeminans sanctissima JESV, & MARIÆ nomina invocans monstrum illud fugavit: Quod cum fecisset, nudato postea brachio, ecce signum ustulationis in eo cernebatur à combustione illius infernalis monstri relictum. Julius reversus in Italiam, cum octo post annis transire per eandem civitatem, in qua novus iste casus contigerat, eum oporteret, nihil tale suspicatus, festinus evocatur ad agrum moribundum. Excusavit ille linguæ inscitiam, verum intellecto, agrum optimè callere Italicam linguam, & ni acceleraretur negotium, periculum esse, ne infirmus fandi potestate dejiceretur, aut omninò voluntatis suæ tam sanctæ propositum deponeret, prout per tres omninò menses semper illud rejecisset, properè eò se contulit, & dum ejus excipiebat confessionem, cognovit planè eundem illum esse, quem quondam bufalus ille personatus aspectabilis tantoperè terruisset; quòd certè permirum videri debet; Nam vix pater eam in civitatem appulerat, eo penitus ignaro, sic utique à Deo admonitus

Peccatum enorme per 19. Annos taceatur.

In transitu evocatur mirabiliter ad agrum.

Reduxit
multos Re-
gulares ad
suos ordi-
nes.

Jussus sta-
tim inter-
mittit con-
fessiones.

nitus statim petijt confessarium, & confessus accepto sacro viatico post triduum migravit ad dominum. Pater verò suum profecutus est iter. Hujusmodi complura alia adduci exempla possent ingeniosæ Julij charitatis, quâ in reducendis ad exomologesim peccatoribus usus est, liberantis nonnullos à morte temporali, quam alij ipsis machinabantur, inferendam; alios ab æterna, alios à pudore, & obstinata peccatorum reticentia, alios denique ab angustijs rei familiaris ipsos ad desperationis barathrum impellentibus. Reduxit etiam multos Regulares ad suos ordines, à quibus Apostatarum ritu defecerant, cogendo quasi Deum ipsum per suas preces, quas ipsi offerebat, ad dandum, quod per eas Julius nitebatur obtinere. Atque ut mundo constaret, P. Julium in excipiendis confessionibus non tam suum, quàm caritatis judicium, & obedientiæ regulam secutum, cùm ei Pizzofalcone in novitiatu Neapoli ob virium defectum munus hoc sacrum interdiceretur à Superioribus, extemplò à sibi alioquin tantopere dilectâ provinciâ manus abstinuit, nec verbulo in contrarium alato. At verò jam tempus est ejus Zelum etiam in alijs societatis proprijs ministerijs, si libet, inspiciendi.

C A P U T VI.

Modus, quem tenuit in Concionibus. Quædam ejus Peregrinationes.

Ejus Con-
cionandi
talentum.

SI Patri Julio credimus de se narranti, haut sanè summam fuit ejus concionandi talentum ob laterum infirmitatem, & insitam quandam à natura verecundiam, quæ ipsius dicendi genus minùs forte, & invalidum reddebat; seivit nihilominus illud tam fructuosè & utiliter impendere, ut propter divini afflatum spiritûs: qui ipsi nunquam non dexterrimus aderat, mirè auctum quàm plu-

plurimas animas in paradisi viridaria invexerit. Et quamquam in concionibus secundum regulas benedicendi factis maximos sæpè plausus retulerit ab auditoribus univēsis, faterenturque ultrò Cardinales, alijque summi viri, se non audivisse similem Oratorem, hos tamen ille plausus non secus accepit, quàm pro dulcarijs, quæ Deus subinde addendis animis, & corroborandæ Operariorum imbecillitati submittit, ut in suscepto semel Animorum mercimonio progrediantur hoc alacrius, quò secundiore feruntur aurâ. Neque verò propterea ex professo, ut laudem consequeretur, se floridæ huic dicendi methodo unquam dedit, verùm totum ejus studium eò unicè collineabat, ut animarum salutem in primis ante oculos positam haberet, quid de se dicerent homines, planè incurius. Itaque in compitis multò libentius, quàm in templis, in subsellijs & scamnis, quàm in pulpitis; in nosocomijs, & fumosis hypocaustis, ubi & ipsius fervens charitas egregium sudandi theatrum inveniebat, quàm ex Cathedris & suggestibus perorabat. Ejus dictio modestiæ, quàm nitelæ amantior, quæsitos colores & phaleras planè respuebat; neque tamen absque numero, & claudicans, manca aut dissoluta incedebat. Verbis utebatur proprijs, non barbaris, aut peregrinis. Res, quas tractabat, succosæ, & nervosæ, dignæ auditu, & attentione, non de trivio, aut ex tabernis petitiæ.

Thema plerumque dabant novissima hominis, gravitas peccati mortalis, Metanæ necessitas, præsentis vitæ miseræ, mundi vanitates. Multus erat in afferendis sententijs ex Evangelio, & oraculis prophetarum, sed longè scitissimè applicatis. Exponebat eas per modum Meditationis juxta normam & amussim nostrorum Exercitiorum spiritualium. Proponebat quasi ob oculos auditorum loca, personas, actiones internas & externas cum

Plausus.

Quid dicant homines, incurius.

Libentius in plano, quàm ex sublimi dicebat.

Thema plerumque novissima hominis.

Per modum Meditationum cum colloquijs.

Non nunquam Crucifixum arripuit.

Calva mortualis.

Attulit flagella in Cathedra.

Vera Contritionis signa.

colloquijs in fine. Quæ quidem concionandi ratio pro mediocriter doctis, quales ut plurimum nostri sunt auditores, multò optimè ipsi successit, successura hodieque non minùs bene alijs, si eam ritè aurigante spiritu tractaverint. Non facilè contingebat, dum is vel peruersitatem obstinati peccatoris, vel misericordiam Numinis, vel sempiterna cœli gaudia, vel horrenda inferorum supplicia dicendo exaggerabat, quin non extemplò in calida prorumperet suspiria, & singultibus copiosas affunderet lacrimas, dimidiaret voces, ægrè traheret anhelitum. Tum enim verò corde compuncto commotior arripiebat crucifixum, illum de sinu promptum ostentabat ex alto, misericordiam numinis una cum sequace populo implorabat. Discursus suos, quos sanè intonabat de morte terribilissimos, plerumque concludebat cum calva mortuali, in cujus aspectu auditores defixi, & horrore prius verborum tonitribus concepto, mirum, quantum consternarentur. Attulit nonnunquam secum in exedram sportam flagellis plenam, præsertim Romæ, illaque magno numero donabat ijs, qui ex animo compuncti ea flagitabant. Similem in modum distribuebat Coronas, sive, quæ nos dicimus Rosaria, ijs potissimum, qui se aiebant vel non habere, aut sese stituros in proximum confessionis ergò. Tanto fervori par ex æquo respondit fructus. Post concionem namque non solum certatim confluebant magno numero pœnitentes, verùm multi statim propalam alta voce vulgabant peccata sua in signum germanæ contritionis, & ut per eam publicam & gravem sui confusionem mererentur à Deo faciliùs erratorum veniam. Alij infusi lacrimis palam inclamabant clementiam numinis; imò sæpiùs eveniebat, ut, cum in Xenodochijs verba faceret, repente ægroi se proriperent lectulis, curvarent, ut poterant, genua, ignosci sibi postulantes. Lusus chartarum peni-

penitus abrogabatur, repellebantur è sinu Dalilæ, & aliquando Romæ cum auspicaretur concionem, nauta quidam homo rudis cœpit illum denigrare verbis, & aspernari animò, visâ autem postea hominis constanti modestiâ cum rubore ad dicentis pedes se abjecit demissè veniam petens erroris sui; Quod equidem in homine agresti, & parùm Christiano, qualis ipse erat, magnum est argumentum validi oratoris. Aliàs ut honestum auditorum numerum convocaret, præmittebat agmen parvulorum cum floreis corollis & fertis in capite, telâ candidâ ætutum humeris injectâ, manu pium quoddam Symbolum deferentium; istis, posteaquam publicas per plateas circumducti laudes, quas litanias dicimus, altâ voce decantassent, doctrinam explicabat Christianam, quam illi per modum Dialogi recitabant, bene meritis congrua donabat præmiola, aut elegantioremcunculam, aut ceram pontificis consecratione obitam, quem nos Agnum Dei à figura impressâ nominamus, donec coacto per sanctam hanc industriam honesto audientium numero, ipse justam est concionem exorsus.

*Ægroti in
mosoco-
mijis.*

*Nauta illi
procidit ad
pedes.*

Non rarò evenit, ut ipse mente in Deum raptus, cum Agythæ circumforanei populum suis nugis ac clamoribus detinebant, in eorum pegmata, ac theatra evaderet, eos minimè repugnantes facessere tantisper juberet, tum scilicet, quoniam tot favillas, quot verba, ardore succensus ejaculabatur, astantium corda magis, quàm unquam alias scindi contritione, & in lacrimas abire ac suspiria vidisses. Si fortè in tympanotribam, aut pastorem incidebat, qui tympano vel fistulâ post se manipulos traherent otiosorum hominum, spiritus ejus nunquam non promptus ad certamen cum vitio incundum, numero & multitudine allectus, in obvium quemvis, ubi poterat, evadens altiore

*Congregat
auditores.
congrega-
tis concio-
natur.*

*Agynta-
rum peg-
mata in va-
dit.*

*Quot ver-
ba, tot fa-
villa.*

locum, extemplò cæpit cum ijs pro concione agere. Nec facilè unquam res tulit, ut non unam alteramque Diabolo extortam animam in Dei jus regnùmque transcriberet. Ità qui verè Deum diligit in proximis, & hos in illo, nullam nec minimam negligit occasionem iuvandi illos cum gloriâ hujus.

Præ ani-
marum lu-
cris ipse
dignita-
tem flocci
habet.

Libenter
suis se dis-
cipulis
splendida
cedere.

Villas fu-
as esse.

Affectantes
splendida
officia.

Iste agendi modus per compita platearum, in trivijs, ad ripas fluminum, cum face vulgi, cum mendicabulis planè sepelivit omnem Julij splendorem, quem ei conciliare generis nobilitas, collecta tot annorum decursu prudentia, doctrinæ existimatio, regularis observantia, instituti amor poterant, evertura illum facilè suâ in Religione ad primos honorum gradus, prout alios subinde evehunt, si dare se ille ad certam morum gravitatem, & retinentior dignitatis suæ, quàm salutis animarum cupidior esse maluisset. Verùm istâ cogitatione affligi tantum aberat à P. Julio, ut potiùs miris gaudijs incederet ac lætitijs, hac ratione passim se vilipendi, & ut hominem nauci ultrò se relinqui in ijs occupationibus, quæ viderentur ejus genij minimè elati propriæ; Romæ complures esse etiam suis è discipulis, qui, quæ ipse in negotio animarum incepisset, prosequi cum dignitate possent, suam illic operam, utpote in theatro tam spectabili minimè desiderari, aut necessariam videri. Proinde jure potiori villas sibi ac castella deberi obeunda pedibus, ubi major esset opis suæ inopia & minor operariorum commoditas. Non tamen fuit, ut superiores eum pro illo tenerent, pro quo ipse optabat, tentantes ei sæpius munus regendarum provinciarum demandare, quod ipse, ut diximus supra, dexterrimâ subterfugere constantiâ novit, ratus singulare Dei donum procul omni luce ac splendore posse ævum degere. Et certè parvi eos faciebat religiosos tanquam minus illuminatos, & sapientiæ Christi vacuos, qui, cum possent in statu me-
dio

dio cum perfectione propria procurare etiam salutem proximorum; per artificia & inventiones ad splendida grafarentur officia Ordinum suorum.

Hæ excursions, de quibus nunc aliquid quasi pertransennam dicemus, fuere velut prolusiones quædam & idæ earum Missionum, ad quas illo postea sollemniores ex professo fuit superiorum voluntate applicatus, & in quibus fusiùs ex instituto herõicas ejus actiones ponemus ob oculos. Peragravit plerasque omnes pedibus, emendicans ostiatim victum, itineris molestias orationibus condians, ac labores consolans. Viatores, in quos incidebat, allaborabat instruere in rebus ad salutem spectantibus, quod ipsi persæpè jucundissimum accidit, dum pari passu sequi equitem contendebat, nec prius vestigia accelerantis retrò longiùs subsequi, quàm eundem, quod satis videretur, ad plenum instruxisset. Idem actitabat in cauponulis summo cum depontanæ illius plebeculæ emolumento, & lucro. Non abiit dies, quo non Augustum Missæ Sacrificium Deo offerret. Examina conscientiæ à nobis domi fieri solita non intermisit unquam, neque Litanias de omnibus Sanctis, id quod planè sæcularibus ipsi se associantibus miro fuit exemplo. Solitus erat divertere ad valetudinaria publica, ubi inter infirmos medius in stramine capeſſebat somnum, expositus exulceratorum putoribus. Cibus ejus quotidianus erant frustilla mucidi panis emendicata cum pauxillo frigidæ, nucibus, melle, & hujusmodi reculis eleemosynæ loco comportatis. Semel quondam ut Juveni Germano inter delicias educato, & pessimè inter extrema habito, ferret suppetias, suscepit in se conquirendam stipem pecuniariam, ægrè novem nummulos corrasit, quibus frustillum carnis coëmit, sed ità duræ, ut miser ille Juvenis maluerit esurire, quàm comesse. Has lautias, cùm non esset alia mensa, sæpiùs humi nudo in solo cænabat, & illuc inter cupedias affi-

Missiones
conficiebat
plerumque
pedes.

Juxta e-
quos am-
bulans in-
struxit e-
quites.

Sacrifici-
um, exa-
mina, Lita-
niæ iter a-
gentispem-
ium.

Nobili Ju-
veni ger-
mano sup-
petias fert.

In sepulchris ea
pessabat
somnia.

dens dictitare solebat; Eja ! cœnemus , prandeamus liberaliter , & gratias agamus Deo ; nullus enim principum , aut regum terræ tantam habet varietatem panis in mensa suâ ; si non invitamur à grandibus , Christus manducat nobiscum. Cùm aliquando diversorij exclusus circumiret , oportuit illum denique declinare ad sacellum quoddam , atque illic supra sepulchrale marmor sportulam sumere , tunc visus est sibi videre Christi è cruce pendentis marmoream statuam benigno se vultu contuentem. Hunc in modum excludi , inconcinnis excipi verbis etiam ab ijs , quibus humanitatis inesse sensus , & caritas erga Evangelicos operarios ex officio magis esse cordi debebat , somnum capere sub Dio , vel in cœmiterij , aut jumentorum stabulis , per frequens illi fuit , & inter delicias numerandum , ut qui non aliud mendicaret à Deo , quàm pati pro amore Dei incommoda , & convitia.

Peregrinatio ad Montem Garganum.

In hunc ipsum finem , ut videlicet haberet , quod pateretur , & animas posset ad Deum adducere prædicatione , suscepit in se operosam oppidò peregrinationem ad montem Garganum , quam & peregit pedibus honorandi Divi Michaelis Archangeli ergò , cui vivebat addictissimus. Quo in itinere plurimæ se offerebant occasiones ipsius genio patiendi percupido valde idoneæ. Fuit , ut in aliquam Domum hospitem receptus ad capeffendum somnum cum infirmis , nec haustum quidem frigidæ habuerit , quo reficeretur. Delatus fortè ad Præsulem quendam , cùm is peregrinationem istam , quam Julius suscepisset , ipsi in pœnam ob delictum impositam à superioribus persuasum haberet , ac propterea asperis illum verbis , & dicitur oneratum repelleret , plurimum ipse gavissus lateronem suum adhuc à sæculo recentem consolatus est Apostolorum exemplo , qui ibant gaudentes , quoniam digni habiti essent , pro nomine JESV contumeliam pati.

Convitijs onustus gaudet cū Apostolis.

Ani-

Animadvertâ hac invictâ Julij mansuetudine Episcopus ille placator factus, cognitâ viri innocentiam obviam per scalas processit, & hominem complexus multis verbis ignosci sibi errata postulavit. Obtulit deinde, si vellet, in civitate Evangelicæ prædicationis gratiâ subsistere, hospitij copiam; renuentem coëgit pecuniæ acceptare, quantum ad iter suffecturum credebat. Sub abitum commouit; quando Apostolicum illud munus exerceret, mirum non esse, si, prout Apostolis factum esset, ita ipsum Deus hujusmodi salutationibus excipi permisisset, inde ejus merita augeri, ejus coronis præstantiores innecti gemmas.

Ignosci sibi Episcopus postulat.

Offert digredienti viaticum.

In nobilissima Aquilæ civitate cum ad valetudinarium de more se recepisset, parum aberat, quin illic ipsi emoriendum fuisset, recipiendi spiritus facultate ob agrorum intolerabiles putores ferè in totum interclusâ. Concionabundus in foro tantos fecerat animorum motus, ut omnes palam effusissimè inciperent flere, cujus cum urbaniores puderet, non posse sibi temperare a lacrimis, ora, vultusque contexere pallijs. Hic quoque cum histrio quidam numerosissimum diu teneret populum, Julius illud ipsum, in quo dominabatur Agyrtha, in silij pegmâ; mirum dictu! & amabilitate patris, quam cernebat in vultu, & vocibus populi vociferantis, faceffe hinc, faceffe, compulsus libentissimè ipsi cessit locum. Ex hujusmodi non vulgaris virtutis exemplis tantum sibi Julius sanctimoniam conciliavit opinionem, ut quacunque incederet, novem illis, quibus ea in urbe commoratus est diebus, passim illum flexis genibus salutarent, nec aliter, quam Sanctum venerarentur. Secundum hæc prosequens porrò inchoatum iter, ubi locis successit muratis, quamquam oppidò fessus, & quietis indigus, statim ad comitia viarum se contulit, illic signo crucifixi ô sinu prolato, altum in clamabat; Veni-

Ob putores agrorum propè emoritur.

Agyrtha cedit ipsi locum.

Passim de genu salutatur.

H te

Quocunq;
dereniret,
conciona-
batur.

Socius il-
lum gesta-
re humeris
cogitur.

Conciona-
tur priva-
tim, cum
publicè
nequit.

Febribus
sudare vel
inediam e-
detur.

te ad audiendum Verbum Dei; mox altiorem evectus in locum cepit de rebus divinis differere, operæ semper pretio ejus conatibus pari. Deinde ad ostia Domorum stipis quærendæ causâ declinabat, denique ad Xenodochium. In trajectu montis non procul urbe Chietta, (alijs Caietta,) ubi & equitantibus difficilis est trajectus, oportuit idemtidem interquiescere; venit denique ad eam virium defec-tionem, ut planè succumbens humi tam diu abjectus jacere debuerit, donec eum socius homo validus, ac præcelsæ staturæ metu noctis jam jam imminentis tam diu humeris exceptum detulit, quoad ejus perferre vires potuere. Ità cum aliter non possent, quâ reptando, quâ moliendo gressum, bihorio post solis occasum tandem ad urbem pervenerunt. Hic semimortuum egregiè per triduum sustentavit equestris vir ordinis Alexandri Valignani hominis Apostolici Germanus frater.

Nec hic intermisit licet etiamnum æger consueta pietatis opera, ac quoniam imbecillitas ipsi conciones in foro interdixit, illas in quodam sanctimonialium coenobio habuit. Atque adeò, ut apparet, sicut in alijs itineribus lassitudo perpetua ei comes adhæsit, ità & in hoc ipsum nequaquam deservit. Vnde colligas licet, quantas ei vires sua heroica caritas ad agendum & patiendum pro Deo, & animarum salute identidem suffecerit. Sæpè eum febris non una corripiebat, vel à nimio frigore, vel à calore, aliàs ex diuturniori justo morâ in nosocomijs contracta, cui haud secus mederi solebat, quàm vel longiori inedia, vel sudore inter ambulandum elicito, cui tamen abster-gendo nova adhibere indusia neutiquam sustinebat. Neque verò est (humano loquendi modo) ulla ratione cre-dibile, naturalem ejus complexionem, & corporis habi-tudinem & à se perinfirmam, & a frequentibus morbis ex-haustam, ac fractam potuisse resistere tot undequaque in-
sul-

fultibus, perdurare tot in difficultatibus, nisi Deus illum, pro cuius gloria ipse se generosè impendebat, modis ac vijs mundo occultis cum prodigio conservasset. Nisi valde fallor, ejusmodi divinitus immissa virium instauratio mihi videtur fuisse illa, quam Deus ei in termino hujus peregrinationis concessit in templo S. Michaëlis Archangeli, in quod ingressus, ut ipsemet scribit, statim se sensit sacro quodam horrore sancti illius loci perfundi, & sensus exteriores juxtà & interiores sic obumbrari, & obnubi, ut nihil admodum distinctè cognosceret. Hoc ipsum illi evénit altero die, cùm sacrum faceret in ara, cui impressa erant vestigia Archangeli quondam illic aspectabilis, eum quidem in modum, ut planè sui impos nesciret, ubi loci esset, aut quid rerum ageret, ac parùm abesset, quin interrumpi sacrificium deberet, quod ille nihilominus postliminiò in se reversus feliciter absolvit. In his arcanis congressibus communicavit se Deus servo suo inexplicabili modo, confirmavit corpusculi vires ad agenda & patianda grandia, simul docuit viam ac rationem convertendi animas ad Dominum JESVM Servatorem ipsarum, cuius spiritu animus & manus Julii plenus per quemcunque transibat locum, distribuebat sacra metalla, in quibus ejus sanctissimum cælatum erat nomen, ac per illa operabatur res magnas ad gloriam Dei.

Deus mirabiliter eum conservat.

S. Michaël eum corroborat.

Extasis in Monte Gargano.

C A P U T VII.

Missiones in Catholicorum terras.

Earum fructus.

Fama de Patris Julii excellenti virtute, & insigni dono convertendi maximos & obstinatissimos quosque peccatores ità passim increbrescebat, ut præter quam cùm ipse ultrò superiores adijt petens aliquò excurrere, id

Vndeque experitur Julius.

H 2

quod

Omnes
commodi-
tales itine-
rum repu-
diabat,

Occupati-
ones diur-
na.

Festis die-
bus concio
paratior.

Modus co-
gendi nu-
merosi Au-
ditoris.

quod fiebat, quoties aliter non occupabatur, communitates eum, Episcopi, Civitates, populi, terræ integræ sibi depoposcerint, imò nominatim ipsi summi pontifices pro eo impetrando institerint. Servabat autem eum in hujusmodi missionibus modum, qui posset esse vera amussis & regula mittendorum omnium. Non equidem semper pedibus eas obibat, id quod fieri non poterat, fuit tamen qualibet equitandi sorte, quomodo cunque ea foret constituta, contentus, sine sella, ephippio, stapede, quem temerè ex loris conficiebat. Pulvinaria, umbrellas, muscaria, & id genus similia instrumenta solarum commoditatum ergò excogitata penitus repudiabat. Vfus est iumentis ut plurimum vilibus, agasonum, clitellariorum. Viatica vel non acceptabat omninò, vel ità parcè, ut minimè ulli alteri sufficerent, quæ tamen ipsa sæpius cum obvijs Codris faciebat communia. Victum ei vel alterna populi caritas apparabat, vel ex collecta stipe coquebatur in hospitali domo. Sub auroram operabatur sacris, quibus finitis dicebat ad illos, qui manuali labore tolerare vitam cogebantur. A prandio tradebat doctrinam Christianam parvulis, sub vesperum dissertationes habebat ad populum de modo confitendi peccata, de dubiis ad conscientia nodos spectantibus, reliquum diei dabat excipiendis confessionibus. Festis diebus perorabat ad populum, quàm poterat, paratissimè, explicando nunc Indulgentiarum Thesaurum, quas secum in bulla Pontificia circumferebat, nunc illarum valorem, & pretium in animis hominum, quantum satis est, exaggerando, simul cohortando universos, ne tanta de cælo lucra neglecta vellent. Instituebat processiones parvulorum, quos eorum matres habitu & cultu ornabant Angelorum; eos per plateas deducebat celebriores, cantans cum iisdem hymnos & laudes Litaniarum. Nonnunquam cum iisdem subsistebat

in

in foro, ut fidei nostræ capita recitarent ex memoriâ; intermiscibat ipse explicationem mysteriorum magis difficultium, & scitu necessariorum, Instructiores donabat imaginibus, coronis, reliquiarijs. Subinde etiam in templis exhibebat sacrum quoddam drama, cujus illicio attrahe-
retur populus, ut bono numero collecti cum essent spectatores, haberet deinde occasionem verba faciendi ad plures de agenda pœnitentiâ, ubique locorum introduxit morem, ut Ludi magistri ac præfides scholarum quotidie adducerent suos discipulos ad audiendam liturgiam, & quovis mense ad obeundam Confessionem, obtinuitque ab Episcopo, & ejus substitutis, ut certum ad id tempus, certus confessarius stabili lege denominaretur. Vbi carceres erant, & nosocomia pro sceleratis & ægrotis, succurrebat iisdem ferè modis, verùm tenerioris cum caritatis affectu.

Ordinabat
Scholas.

Carceres,
nosocomia, carno-
bia.

Idem acitabat cum Virginibus Deo consecratis, quarum complures reduxit ad clausuræ rigorem, & ad vitam in commune agendam, quam antea non erant professæ. Quod abundabat temporis propriæ alioqui quieti destinati, id omne referebat ad conciliandos inter se inimicos, tollendas similtates, componendas lites, eliminandos omne genus abusus; Atque hæc omnia in tanto numero, & frequentia, cum ea sinceritate & germanitate animorum, qualem, nisi ejus literas haberemus, esse posse vix crederemus. In unis illarum ex sancto Angelo Firmis ad P. Bernardinum Rosignolium Provinciale Romanum datis 13. April. Anno MDIC. sic loquitur; *Sustulimus quàm plurimas lites, conciliavimus animos, reduximus pacem, concordiam stabilivimus, ita quidem, ut, cum viderem eos se invicem complecti in osculo pacis, inter lacrimas ex germano corde profusas, qui inveteratis antea odijs dissidebant, non potue-*

Virgi-
num.

Literæ P.
Julij.

vim non & ipse collacrimans agnoscere vim, & dulcedinem divini numinis. Hæc ille.

Eius arbitrio libenter se permisere.

Pestilentiae genus tollit.

Quotidie saltem & aquam benedicit.

Matrem cum fetu conservat.

Pater Julius pro suffocatore mortuorum proclamatur.

Et jam erat ejusmodi de Sanctitate servi Dei præconcepta apud omnes opinio, ut libentissimè cuncti ejus arbitrio & potestati ultrò permitterent suas alioquin immortales, & sempiternas animorum dissensiones, quidquid ipsi visum esset, id ratum atque fixum apud omnes fore, in ejus judicio unicè neminem non sincero corde acquieturum. Unde non mediocris sanè Dei gloria resultabat. Suppar, si non major, erat illa, quæ ex sanitatibus passim cunctis miraculo collatis, ex depulsione malorum Dæmonum provenire solebat. Ex circumvicinis undique locis adducebantur certatim infirmi, fascinis corrupti, ab acheronte possim infessi, ac vexati, qui quasi omnes liberabantur per aquam, quam à se benedictam vir Dei ipsis bibendam propinabat. In urbe quadam inter alias, cum certum pustularum genus venenatum plurimos civium funerasset, postquam ejus laticem superstites hausserunt, nemo amplius elatorum auxit numerum, evaserunt omnes. Nec potuit ille ulla ratione defugere laborem quot diebus plurimum salis & aquæ consueta Ecclesiæ obeundi prece. Hinc Domina quædam cum jam triduo cum morte ex dolore partûs luctaretur, jamque medici ad matrem conservandam extrahendi frustillatim infantis consilium agerent, spem concepit, si biberet servi Dei laticem, salvam fore. Nec eam sua fessellit spes, eâ etenim haustâ, statim feliciter enixa est infantem marem. Quod ubi ad aures nonnullarum mulierum pervenit, extemplò adeundum sibi patrem Julium censuere, rogatum ut filios suos jam multo tempore sepultos è tumulo ad vitam revocaret, omninò certæ, si ipsis assentiretur Pater, fore, ut quam primùm sibi assererentur vivi.

Atverò longè aliud erat Julii de se judicium, quia
nulla

nulla aliâ re peræquè abhorrebat, quàm eiusmodi conflic-
 tibus temerè se commisisse, ac, cùm aliud non posset, sal-
 tem operam dabat, ut totam miraculi gloriam a se in eo-
 rum, qui gratiam accepissent, reiiceret fidem. Verùm a-
 lius erit locus opportunior de his agendi. Nunc de P. Iu-
 lij missionibus dicendum. In quarum fine plerumque poti-
 ssimi extitere fructus, Conuersiones plurimæ, communio-
 nes pænè sine numero, incredibilis in discessu populi do-
 lor. Nemo ferè valedicebat, nisi in genua provolutus pe-
 tiisset sibi a discedente benedici, ipse autem declinandis
 eiusmodi plausibus ferè clam omnibus moliebatur abiturum.
 Duodecies saltem in latrones incidit regionis familiares,
 & in famosissima eorum capita, qui illis temporibus per-
 cursabant Italiam; Nomina autem eorum ab eo descripta
 non est operæ pretium hic exprimere; sufficiat dixisse,
 nunquam ipsi quicquam molestiæ intulisse, semper illæ-
 sum abire permissum, plusquàm ipse sperare potuisset; di-
 cere solitum, non fuisse se dignum, qui ab ipsis spoliaretur,
 ligaretur, aut exciperetur fustibus, prout eam gratiam aliis
 concessisset Deus. Sacerdos, qui cum eo iter faciens plus
 dimidium diem securus inceserat, ubi tantisper ab eo de-
 clinavit, incidit in eos, quos fugerat, prædones, qui illum
 usque ad indusium denudaverunt. Si constanter Patri
 Iulio adhæssisset, nec pilus ipsi nec hilus in capite fuisset
 dimotus. Adeò magna erat illa innocentis animæ lux,
 quæ transfusa in corpus nescio quid reuerentiæ eius vultui
 præsentiaque communicabat, ut venerabilis etiam barba-
 ris illis & crudelibus viris, qui cum non noverant, appare-
 ret. Talis apparuit ad Citernam in via Neapolim inter &
 Romam, ubi illi patriâ extorres, qui recto impetu fereban-
 tur in tabellarium, & alios viatores spoliatorum & prædæ
 causâ, vltro nemine cogente retrò cesserunt sine cuius-
 quam damno, indubiè propter merita Patris Iulij, qui eam
 gratiam

Miraculo-
 rum glori-
 am, reiicit
 in aliorum
 fidem.

Duodecies
 incidit in
 latrones.

Nihil ipse
 molestiæ
 intulerunt.

Sacerdos
 ab eo dis-
 cedens sta-
 tim in eos
 impegit,

Etiam tabellio eius meritis evadit.

Bona pro malis commensurat.

Diversorium Diabolorum.

Sigma conuale.

Julius se ipsum cohortatur.

gratiam manè in sacrificio a Deo postulaverat, & idipsum tabellioni, qui iam totus frigore & metu tremens expalluerat, utpote iam quintum ab iisdem, rebus omnibus exutus, prædixerat futurum, ut omnes indemnes evaderent. Non fuerunt tanta mala, quæ potuissent illi perfidi inferre Patri Julio, & fociis, siue in corpore, siue in fortunis, dum sæpius ipsorum in latibulis euntem vel redeuntem diuersari, & commorari eum oportuit, quin duplo semper maiora studeret referre bona, nunc animosè, cum se dabat occasio, reprehendendo desperatos illos, nunc ad frugem cohortando fortiter, aliàs omnino illos feliciter conuertendo, nullo non modò hæc inter concussus metu, verum etiam acri sæpius in duris illis cordibus vel iudicij divini, vel supplicij sempiterni infixio aculeo. De pluribus eiusmodi exemplis duo duntaxat seligam, quæ possint excitare fervorem in ijs, qui ad missiones destinantur, simul ob oculos legentium specimen exhibere eius messis, quam P. Iulius collegit in suis.

Locus est non multis millibus distans a nobilissima & antiquissima ciuitate Senarum. Huc Pater Iulius venerat, cum iam duæ horæ post solis occasum fluxissent. Loco nomen erat Diversorium Diabolorum, conveniens herclè admodum & personis & actionibus, quæ illa nocte illic agebantur. Ingressus Iulius reperit quatuor proscriptos exules mensæ assidentes unà cum totidem mulierculis prostituti pudoris, qui & infandis dictis & factis nomen Domini conscelerabant. Iulius pessimè affectus nec pedibus insistere, nec proferre vocem præ lassitudine poterat; nihilominus rei indignitate commotus sibi ipsi loquens seque Deo vnicè commendans, nunc, ait, nunc tempus est defendendi honoris divini adversus hosce impudenter effrenes, qui tanta cum proterviâ, & incesto cachinno eius nomen inquinant. Exinde ad mensæ caput accedens, erectus

erectus in pedes, cum, quod superabat, collegisset virium, de gravitate peccati mortalis super eos intonuit, de severitate iustitiæ divinæ, quæ evitari nequeat sive in hac, sive in altera vita, de gehennæ incendiis nunquam extinguendis. Et quamvis in principio nullam ei aurem accommodabant, nihilominus, cum viderent eius in dicendo & comminando constantiam, & vim vehementiamque insoliti afflatûs adverterent, quâ ipsos percellerat, sic commovebantur animo, ut planè spiritu consternati, nihil ausi contra mutire, nec porro prosequi suam id loci protervi- am, pedem continuè ex diversorio relictis illic suis appendicibus extulerint. Vna rearum feminarum stemmate prognata nobiliori, quam pro factis, quæ agitabat, faciem velo, ne agnosceretur, obvolvit. Omnes subinde in genua ad pedes P. Julij provolutæ rogabant veniam sce- lerum, simul locum sibi procurari flagitantes, in quo securæ antea actam possent vitam melioribus moribus emendare. Non ferventiùs illæ petierunt, quam promptiùs ijs altero mox die Senis Pater Julius impetravit.

In antiquissima Civitate Orvietanâ catenis ligatus attingebatur famosissimus exul Perusinus. Hic in panis metâ limam sibi procuraverat, quâ se ferro expediuit; oc- ciso vno, & altero ex lictoribus lethaliter sauciato, clavi earceris mortuo ereptâ emisit reliquos omnes in custodia detentos, seque ipsum in libertatem vindicavit. Non multis post diebus cum Pater Julius a Diversorio, quod quindecim non amplius millibus abest ab vrbe Castelli, i- ter quopiam haberet, coactus fuit illic a procella imbris subitò effusâ divertere, etsi parùm quoque boni primo in- tuitu promitteret ipse caupo. Vix accubuerat mensæ, cum iuvenis procedit prævalidis viribus, sciscitans ex ve- redario, quî haberent illi duo lictores vulnerati? comperto, vnum obiisse, alterum non procul abesse a morte, Dispu- det,

Protervos
consternat.

Excunt
vnus post
alium.

Julius im-
perrat con-
versis rece-
ptum.

Exul Peru-
sinus.

Clavi ere-
ptâ capti-
vos emit-
tit.

Dictum si-
carlo dig-
num.

Dictum O-
peratio A-
postolica
dignum.

Hortatur
eum ad pœ-
nitentiam.

Quam Peru-
sino solo
agit.

Sponder
respicien-
tiam.

Specimen
animi e-
molliti ex
ferocia.

det, inquebat, non expediisse ambos; tum enim verò Pater Julius advertit hunc ipsum esse celebrem exulem Perusinum, & cum per breviusculam se precatiunculam commendasset Deo, conversus ad eum vultu leniter reprehendentis dixit; Næ tu, O. bone! parùm intelligis, quantum nefas sit hominem occidere, cum pœnitere te facti, & veniam rogare de commisso vno homicidio deceret, doles non perpetrasse & alterum? respondit iuvenis, id se fecisse servandæ vitæ causâ, & evitandæ infamiæ mortis, quæ ipsum Romæ maneret; nam Papam in se anxie inquirere. Tum Pater; licet equidem fugere mortem, at non per huiusmodi vias & modos, quorum te necesse sit pœnitere. Conticuit hic Perusinus: Remotâ mensâ ex professo hortatus est eum ad pœnitentiam scelerum. Abstineret tandem illum ludum ludere, alioquin futurum, ut ipsi aliquando Comes ire deberet ad furcam, sicut pluribus alijs frequenter Comes ivisset. Audivit omnia cum patientia, benevolo Patrem vultu contuens; id quod caupo & agrestium multitudo, quæ confluerat curiosorum videndi finem, satis capere non poterant, ac demirari. Seduxit ergo Perusinum a turba secum solum, ut liberiùs cum eo ageret, & induceret, ut aut Capuccinorum ingrederetur ordinem, aut militiæ nomen daret aduersus infideles. Hic demum ferox isthic homo herbam porrexit, recepitque aditurum se oppidum Sancti Sepulchri, ut illic se apud ipsum confessione expiaret, interim preces, quas Pater illum docuerat, manè & vespere recitandas nunquam intermittere iussus. Cum discessum pararet Pater, & hospiti solvere Symbolam vellet de prandiolo, Cave (inquebat Perusinus) quicquam accipias; alioquin ego tibi caput: Ego solvero, illum habeto asymbolum. Atque hinc Pater clam satisfacere cauponi debuit, qui & ipse multum hac tam rarâ conversione permotus secutus est per longum via
spatium

spatium Patris equum, tenendo ephippij pomum manu, & ita suorum quoque criminum catalogum Patri per exomologesin exponendo, quippe & ipse scelerum suorum reus exul maluit certò in gratiam redire cum Deo, quàm a suo principe frustra illam diutius in incertum expectare. Atque in hunc modum etiam animi perversissimi, ac genij cæteroqui indomabilis cessere tandem germanæ Patris Julij caritati, quos ut Deo lucraretur, incredibile dictu est, quos labores ipse in demandatis sibi missionibus susceperit, & exantlarit, Cælo sæpius admodum pluvio, & hibernante, incedendo pedibus, pernoctando in nosodochijs, per aperta camporum, silvarum obscura cum ipsis latronibus mucidi panis frustilla absumens.

Caupo
confitetur
equitanti
Patris.

Omnibus
omnia fa-
ctus.

Quodam die ut tempestivus eiusmodi promouendæ gloriæ divinæ adesset occasione, solus triginta quinque millia passuum pedibus ambulavit; metuens verò, ut id itineris conficeret, bonam eius partem decurrendo perfecit, inde tantisper deficiente spiritu cum respirasset, eo resumpto iterum reperijt cursum, & sic deinceps. In silva cum pastorculis humi sessitans in viridi toro de reliquijs duratæ Cereris rosit quidquam potiùs, quàm comedit, frigidam hausit, in extemporali furno somnum supra stramen cepit; & divina ei bonitas ita aderat, ut in ætate multum provectâ, & valetudine vsque adeò attritâ nihilominus exantlaret, quæ tolerare vix iuvenis posset. Causa est summum gaudium, quo eius recreabatur spiritus, attento, summam in Deum resultare gloriam ex tot peccatorum conversionibus, quorum complures ipsemet superstes videret in diversis religionum ordinibus Sanctam degere vitam, & sine nequaquam pænitendo defungi. Non est hoc loco silentio prætereundem, si magni extitere animorum fructus, quos Pater Julius ex tot peccatorum conversionibus collegit, multò sanè maximos extirisse in ijs nostris hominibus

Cursum
consumma-
vit.

Eius labo-
rum solat-
ia.

Socij eius
exemplo
animari.

Profecti ad
Indos.

Fiduciã
erga Deum
metiebatur
negotia.

Seditio.

Animosa
peritio.

minibus, quos ei superiores in obeundis missionibus socios & comites addidere, qui quidem plerumque adhuc erant in religione novitij, & tales Pater Julius ut plurimum optabat ceteros in omne bonum flecti, & percupidos patienti. Hi sub eius disciplina & exemplo, utpote qui multis annis fuerat tyronum Magister, mirum in religiosa perfectione capiebant incrementum, & imbibebant illum animarum Zelum, & laborum ac molestiarum sitim, illud publici contemptus ac sui vincendi desiderium, ut ex ijs ferventissimi evaderent in vinea Domini operarij, & multi eorum obtinerent perfectionem ad Indos, apud quos magna pro gloria Dei & proximorum salute effecere.

Impono huic capiti coronidem relatione cuiusdam facti, ex quo, quantum apparet singulare Dei auxilium in obsequijs pro eius honore susceptis, tantum & multò magis elucet fiducia servi Dei, quam in ipso repositam habebat, solitus arduarum rerum aggressionem & successum non humanæ prudentiæ decempedã, quæ sæpe fallit, verum ex modo & vna confidentiæ, quam sibi pollicebatur de Deo, metiri. Agebat semel ætatem in Collegio Perusino nonnihil ab urgentibus liber officijs, petijt, obtinuitque a Patre Rectore missionem per terras & Castella vicina. Berthonam cum accessisset, reperit illic magnum numerum hominum in fossis ad mœnia purgandis ab inutilium herbarum ac stirpium silva occupatum; causam sciscitatus comperit timeri ex ea parte assultum virorum potentium, qui ex illo loco se proripuissent, adversus quos pars altera intus agens compararet sese suo cum ductore, viri itidem omnes cordati, & probè armis instructi. Julium hæc omnia nihil morabantur, imò arripiens inde rei bene gerendæ occasionem, oppidum ingressus ad templum, solitum suum asilum properat. Hic factã de more præfervidã oratione, regressus videt omnia feruere turmis militaribus

militaribus, chartarum, & talorum lusu occupatis. Vocat Parochi collegam, docet, cupere se hic pro concione dicere, proinde daret signum ære campano. Mirari hic primùm; deinde abnuens dicere; Non convenire illâ horâ in vespèrum declinante dari signum ex turri, perstrepere omnia armis, hostes in propinquo, ad portas esse, expectari iam inimicæ factionis assultum; omnes interpretaturos hoc signum pro classico ad arma; quippe illo ipso ære campano etiam militem convocari solere; hoc nihil aliud fore, quàm tumultum & rixas intempestivè ciere. Sine, O. bone! sine, dicebat Pater Julius; totam in me culpam rejice; nullus dubita, tumultum omnem nullo negotio ego comprimam, nihil incommodi inde erit. Habuit hæc Julij vox tantum in animo Sacerdotis virium ac ponderis, Deo ita promovente, ut contra omnia humanæ prudentiæ dictamina, & regulam id temporis curarit signum dari. Tota mox communitas in armis est, concurritur ad Templum, fit murmur. Hic Pater Julius, imò potius Deus per ipsum, momento populum sedat; volentem inducit in Templum, perorat eâ vi ac robore spiritûs de morte, de iudicio, ut vehementer perterrita omni audientium multitudine vnus fuerit, qui metu divinæ vindictæ, quasi iam iam cervici imminentis passus sit animi deliquium. Perrexerit Pater Julius etiam sequenti die docere populum ex cathedra, excipere pœnitentium confessiones, Sacram synaxin ritè præbere accedentibus. Nec Sanctimoniales loci fuere fructûs expertes; quibus à longissimo tempore nullus Sacerdos Sacramenta administraverat. Porro inimicorum invasio nulla successit, indubius Iulianæ caritatis effectus; cuius meritis Deus ex tam periculosis iniurijs tot bona ad animorum illorum periclitantium salutem elicuit.

Datur signum ex turri ære campano.

Motus concionantis,

Missiones ad Turcas.

Accenditur exemplis Indorū nostrorum.

Ab Indis vertit vota in Turciam.

Optat capi & ita pertrahi in Turciam.

Absterretur metu peccati.

IAm inde à primo in Societatem ingressu Julius, cum rara nostrorum hominum in Indijs exempla legeret, & illustres infidelium conversiones, quas Deus per manus illorum dignabatur operari in vastissimis illis regnis, statim se sensit magno accendi desiderio illarum missionum, spei bonæ plenus Deum, per grandia illorum patrum ac fratrum merita, id sibi roboris ac vigoris concessurum, ut posset pro eo, ac ipse loquitur, suam expugnare pussillanimitatem, & in ijs laboribus vsque ad finem perseverare. Et quamvis ipse se indignum talis expeditionis, neque satis habile existimaret instrumentum, non omisit tamen rem sæpius superioribus proponere. Verum longè fortioribus post hæc stimulis impelli se sensit ad convertendam Turciam, pro qua viginti ipsis continuis annis non cessabat orare, & acribus in se flagellis, ac pœnis publicis & privatis dirè animadvertere; quoniam autem alio modo desperabat se compotem fore votorum, optavit seriò à Turcis comprehendì, & in servitutum abstrahi, quo casu confidebat futurum, ut cum ijs frequentius, & familiarius agens facile ipsis inculcasset Sanctam nostram fidem, & ipsorum propriam salutem. Solus peccandi timor eum vnicè absterruit, quominus se eorum mancipatui addiceret, considerantem, se non esse Dominum sui ipsius, & grave vulnus Sanctæ inflicturum obedientiæ, si se religioni suapte auctoritate, quasi furto subtraheret.

Audivit demum diuturnas eius preces ac vota Deus, referans ei portam agendi, tractandi quæ cum Turcis per amplam. De voluntate superiorum proficiendum ei fuit

fuit tanquam Theologo cum Archiepiscopo reip. Ragusanæ, vbi in vifitationibus ab illo Archiepiscopo obsecundis, maximè cum illum solum misit in ditones remotiores, illius Dioceseos, frequens & multum illi colloquium cum Saracenis intercessit summa cum eius consolatione, & inquilinorum profectu, præsertim verò eorum, qui canalem Vitaglinum, Castellnovanum, Cattarum incolabant. Nec erat in illis alpestribus locis magna Christianos inter & Turcas distinctio, utrique sicut sterilitate terræ, ita non minùs inopiâ roris cœlestis æquè omnes laborabant. Villæ istæ & communitates passim casnaccinæ appellantur, in quibus maximam partem miscelli sine confessione, aut ulius alterius Sacramenti usu decedebant, Sacrificium Missæ in quibusdâ locis audiebatur semel iterumque, vbi sæpissimè, ter per annum. In alijs per mensem non plus semel, parochijs nimio abiunctis intervallo. Fuere, qui per ipsos quadraginta annos nunquam viderant faciem, multò minus audiverant, vocem pastoris sui. Templâ eorum stabant sine tectis, & ianuis semper aperta in angulis montium & vallium solitarijs. Calices non nisi stannei, vrcœoli cyathi mensales. Desolatio hæc tanta introducta fuit per Sacerdotes latinos, qui Turci iugi impatientes, penuriâ victûs, reddituum parsimoniâ paupertinum illum populum commiserunt Sacerdotibus illic rusticanis, & idiotis, qui pro se, vxoribus, filiis victum stivâ, & ligone quaritabant, ipsi autem receperant sese in loca tutiora. Eorundem culpâ latinorum Sacerdotum totus ille populus degeneravit in ritus Græcanicos, quibus succedentium Sacerdotum ignorantia & simplicitas obfistere nequaquam potuit. Vnde decumani in illam Ecclesiam errores, abusus intolerabiles irreperunt; adedò quidem, ut ab hisce popis potius, quàm Sacerdotibus ut plurimum schismaticis Turcarum renegatorum filij clam aquâ lustrali initiarentur,

Occasione
percom-
moda pe-
netrandi in
Turciam

Casnacci-
næ Turca-
rum.

Missæ Sa-
crificium
ter per an-
num.

Desolatio
deserti à
Sacerdoti-
bus.

Eorum er-
rores.

Quomodo
hanc Sil-
vam curâ-
vit.

Quomodo
cum idiotis
cæperit a-
gere.

Aviditas
audiendi
verbi Dei,
& Fidei
mysteria.

Summa e-
stimatio re-
rum Sa-
crarum.

initiarentur, postea Saracenorum educandi ritu, eorum sepulchra lustrarentur prece, matrimonia Ecclesiasticis cæremonijs coalescerent. Huic malorum torrenti omni conatu se opposuit Julij Zelus. Obtinuit ab eorum magistratibus, quos provinciarum capitaneos dicunt, pro terris ipsorum ditioni subiectis decretum huiusmodi, ut quotidie tres, quatuorve Casnaccinæ sive villæ convenirent pridie de loco & tempore admonitæ; his ita congregatis primùm sacrificabat, ob eorum multitudinem, angustias templorum ac rimarum, quas agunt, periculum ut plurimum sub Dio. Sacro finito per interpretes sive decuriones clarâ voce eos docebat res ad salutem magis necessarias eo cum popelli illius fructu & consolatione, ut palam erumperent in plausus & clamores, nunquam se eiusmodi documenta audivisse, quorum percupidè excipiendorum tantâ inhiabant siti ac fame, ut, cum semel aliquot Turcarum venissent armati oratum socios, qui iuarent se retia capitonum piscium plena attrahere ad littus, & illorum curio, quem Episcopi loco venerari solent, quibusdam demandasset, ut suppetias irent, ne vnus quidem inventus sit, qui illic operam suam vellet condicere; omnes enim excusabant, nolle se carere eâ institutione, quam sibi Deus vel semel misisset in vitâ. Atque adeò oportuit alios de alijs invitare plagis, Sanctè invicem recipientes, bonam hanc tam Sancti operis fortunam in diem sequentem ipsis cessuram. Adeò sæpè religio & fides maiore est in pretio, & existimatione apud eos, quibus parciùs & avarius se credit, & vicissim in minori apud eos, quibus se liberalius indulget.

Neque verò hoc solum & potissimum est optimorum illorum Christicolarum signum, quanto in honore apud ipsos habeantur res Sacræ. Quoties Sacerdos Sacram elevabat hostiam in Sacrificio Missæ, omnes clarâ voce clamabant,

clamabant, Misericordia; percutiebant pectora, manibus in Cœlum sublatis. Quo tempore nonnemo, qui gravioris cuiusdam insimulatus erat delicti, ad testificandam innocentiam suam publicè protestabatur coram supremo illo omnium iudice in ara præsentè, se culpæ illius, cuius accusabatur, minimè reum esse, & hoc cum eâ ingenuitate & candore, ut facilè omnes intelligerent, eam protestationem esse omni probatione potiorem. Cùm Pater Agnum Dei exponeret ob oculos populi, rectâ omnes exibant e Templo, sed mox reptantes genibus per terram vsque ad aram revertebantur, ut majori cum reverentiæ significatione illud Agni signum possent dissuaviari. Ita multis parasangis absimus ab illorum populorum decentiâ, quâ materiatur Agni signum prosequerentur, dum nos verò & immaculato Agno Dei in Sacramento existenti multò minorem sapius venerationem vix studemus exhibere. Hunc Agnum Dei ferculo conspicabilem deferri cupiebant in processione; hoc benedici agris suis & campis volebant; hoc sepulchris lustrali latice largè perfusis. Atq; per hunc nulli dubitabant collecturos sese copiosissimæ frugis segetem; & ut eorum gaudium plenum esset, & magis augetur pietas cum fide, Agnos Dei in frustilla divisos lentis instar, & calici impositos, ut veneratio cresceret, pagellæ chartacææ inclusit: Sic inclusos & obsignatos, distribuerebat Pater Julius. Quo factò dimittebat eos domum, magis contentos, quàm si gemmis vel vnionibus donati reverterentur. Cujus rei argumento sit tot turbas ex tam remotis congregatas terris, cœli iniurijs expositas, sub Dio, inter ventos & pluvias, cum infantibus ex collo & vberè matrum pendulis, tam diu moras traxisse ad ipsum vsque meridiem, imò serum vsque in vesperum, donec Pater Sacras suas absolvisset lectiones & lectissima illa Agnorum Dei analecta distribuisset. Inde se in vicem in signum

Protestatio
Publica in-
nocentiæ.

Reverentiâ
erga Ag-
num Dei.

Devotio &
Fiducia ex-
ga eundem.

Agnos Dei
in frustilla
dividunt.

Sitis audi-
endi & di-
scendi.

K

mutuæ

mutua caritatis complexi reverebantur unusquisque in
 Domum, & villam suam. Ex his tam manifestis veræ
 fidei, fecuentis caritatis, aliarumque virtutum demonstra-
 tionibus colligi equidem facile possunt præclari illi fru-
 ctus, quos in hisce alioqui plurimum sterilibus ac desertis
 agris Servi Dei Zelus, & indefessa retulit cultura.

Quantos
 manipulos
 collegerit.

Incolarum
 paupertas.

Qui autem scire vellet, quanto ei labore constiterint
 comportari hi manipuli, non operosè illud conijciat ab ex-
 tremo, quâ laborant, incolarum paupertate. Eorum tu-
 guria vel potius cavernæ, ex frustillis saxorum casu magis,
 quàm arte aggestorum connectuntur; qualia subinde à
 nostris alpinis pastoribus videmus temerè construi pro re-
 ceptu gregum. In his Pater Julius capiebat somnum vel
 humi, vel in cespite supra asserem, vel in aère supra arun-
 dinem duobus sustentatam palis, pendens ex ruinoso pa-
 riète; fatetur minùs nihilo se defensum ab inclementia
 noctium, ventorum, tempestatum. Vestitus eorum totus
 lacer, & argus. Incedunt magis nudi, quàm tecti. Cal-
 ceorum loco utuntur pellibus caprarum crudis, & illabo-
 ratis, pilosis, supra talos nonnihil colligatis. Vestitu ni-
 hilo melior victus. Vini & graui non plus fert illa Tellus,
 quàm quod vix sufficit in tres menses, & ex hac ipsa tam
 macra portione coguntur soluere decimas, cernere tribu-
 ta. Reliquo anni tempore ditiores vivunt ex pane milia-
 ceo, vel hordeaceo, fabaceo. Alij victitant solis legumi-
 nibus, & his deficientibus, solis herbis ab ipsorum sobole
 ex fissuris montium carptis & conquisitis. Atque vbi &
 istæ denique deficiunt, adiguntur agere hiemem solis Iuni-
 peris. Qui viciniore ad mare colunt, destituti & ipsi pa-
 ne victitant ostreis hoc modo captis. Expandunt per ma-
 re magnam sarmentorum vim invicem connexorum;
 ramorum postremum firmant in littore, addito signo, ex
 quo unusquisque dignoscat suam capturam illis sar-
 mentis

Magis tecti
 quam ve-
 stiti.

Vini &
 graui pen-
 tia.

Ostrea
 quomodo
 capiuntur.

mentis adhærentem: Alijs absque ipsorum industria providum mare prospicit. Ingressum hoc canales intra aperturas montium offert illis in fundo non plurimum alta saxa durissima conchis prægnantia, dicuntur ab incolis dactyli; hos clavâ ferreâ contundunt. Ita superciliosa, & ingrata illic natura est inquilinis, qui tamen è diverso magnoperè illam deamant, ut eam etiam alijs magis benignis & clementibus provincijs nolint posthabere.

Dulce nat-
tale solum,
et si imite.

Verùm, quantus amabo? non fuit Patris Julij erga eos amor, quantum studium! quandoquidem tot miseriarum genera & difficultates nihil illum retardari potuere, quominus per duos illic annos ipsos pro salute ipsorum demoraretur? Non est tamen terræ genius usque adeò ubique immitis & contumax, quin eum subinde incolarum industria non vincat & emolliat, ut velit nolit, cogatur esse frugi. In fine nonnullarum vallium inter montes erigunt magnos aggeres, & repagula, quibus aquas pluviales cogunt in maximos lacus, in his generantur pisces vsque adeò præstantes, & pulposi, ut absque vlllo alio liquore & condimento coquantur in proprio succo, ut evadant suavissimi saporis. Inde circa mensem Martium solutis glacie illis lacubus, & aquis in mare effusis fundus ita aptus relinquitur sementi, ut granum Martiale maturescat illo ipso anno cum altero grano, quod multis mensibus ante terræ mandatur. Atque adeò idem fundi genius mira fertilitate dat incolis & pisces & triticum, quod cum Gargaris certet. Imò & arboribus ipsis Monachi insulæ Meledæ colligunt pisces hoc modo. Arboris ramo prope mare stantis alligant prægrande saxum, citius pondere pressus ramus submittit caput in aquas; ita illic vno, duobus hæret æanis. Fune abscisso redit ramus ad locum naturalem oneratus præstantissimis conchis. Hæc omnia Pater Julius oculatus testis, refert miseratus illorum peruriam po-

Industria
naturam
manu ef-
cit.

Idem fun-
dus & pif-
ces, & gran-
num fert.

Concha-
rum pifsa-
tus.

pulorum, quibus ob inopiam victus suggerit natura extraordinarias tolerandæ vitæ inventiones & industrias. Verum non tam sedulò corporum incommoda evitare satagunt, quantum elaborabat Pater Julius, ne eorum animæ præcipites ruerent ad tormenta Inferorum.

C A P U T IX.

Missio Constantinopolitana.

ET sanè longè maior, quàm nobis dicere fas sit, & illi sperare poterant, extitisset utilitas Patris Julij, si diutius apud illos populos commorari, & eorum invigilare saluti potuisset; verùm Deo aliter visum, dum eius preces minimè frustrandas longiùs ratus eum interiora Turciæ inspicere, & in ipsam penetrare regiam Constantinopolim voluit, vbi plurimum fecit, tulitque pro bono fidei Romano-Catholicæ. Preces quas Rex Christianissimus per Oratorem suum, & serenissima Respublica Veneta itidem per suum apud Sanctissimum Patrem Gregorium XIII. interposuere pro civitatibus Perâ & Galatâ suppeticarum admodum indigis fuerunt ita perseverantes & efficaces, ut amantissimus ille Pater omninò decreverit, illic missionem Patrum Societatis I E S V instituendam, quam postea Sixtus V. eius in sancta sede successor ratam firmamque habuit. Superiores probè gnari vocationis Patris Julij eum illic ad fundandam eam residentiam cum quatuor alijs socijs miserunt, quorum duo erant Sacerdotes, Gallus vnus, alter Ragusanus, qui & Turcicam callebat linguam, & duo fratres adiutores, vnus Græcus, & alter itidem Gallus. Patrum cura & officium fuit instituere pueritiam moribus Christianis, & docere literas, confirmare mansuetudinem

Orator
Gallicus &
Venetus.

Gregorius
XIII.

P. Julius
cum 4 illuc
socijs mit-
titur.

Partiuntur
munera.

pia

pia, quorum illic maximus est numerus, & sæpè à fide deficiebant, in religione Catholicâ, administrare item civibus illius loci Sacramenta; qui pro eo, ac Pater Julius memorat, ut plurimum trahebant originem ab illustribus reip. Genuensis familijs, quæ olim urbem illam ædificaverunt, & à lacte pecorum, quæ illic in quadam piscina potari solebant, voce Græcica Galatam dixerunt.

In itinere quadraginta quinque dierum velonam inter & Constantinopolim somnum non aliter cepit, quam aut humi, aut in conditorijs Turcarum, aut in Græcorum tugurijs: per quod, uti & per vitam sanctissimè institutam, Albanensibus, Bulgaris, Græcis Macedoniae & Thraciæ, quâ transeundum, summo exemplo fuit. Manè & vespere solitum orationis pensum percurrebat, recitabat Litanias Sanctorum, & horas Canonicas dicebat cum ea attentione & corporis compositu, ut Turcæ ipsi non solum illi nihil molestiarum inferrent, verum etiam curiosè ipsum observarent, atque rebus in perplexis suum ad eum haberent recursum; Vnde in illorum civitatum unâ statim solâ asperione aquæ lustralis facilem partum expedit faminae, quæ jam triduum totum periclitata cum Lucinae doloribus pro deposita habebatur, jam jam insciti Hebraei Medici curæ & ferro permissa: Civis eum schismaticus itinere unius diei inter continuas pluvias secutus est, & tandem affecutus rogavit, porrigeret sibi aliquid remedij pro uxore sua malis geniis infelsâ, qui ipsam potissimum in Lunæ mutationibus infestabant, & illa tunc amentis instar cursitans per domum verberabat obvios quosque fustibus & armis, eosque graviter læsos sauciabat, subjunxit plurimum spei ejus se in orationibus habere repositum tanquam Sacerdotis Latini, suos autem Sacerdotes nūquam eam potuisse liberare, & hoc ipsum deberi ejus precibus, quòd non sumus, inquit, Turcæ. Pater tantâ hominis

Vbi somnum cepit.

Turcæ ad ipsum recurrunt.

Facilem expedit Lucinam.

Obsessam
liberat.

& alios per
solam a-
quam,

Cydaris in-
fidelitatis
signum.

Pœnâ regi
vel pali
constitutâ
non tamen
abstinet à
baptismo.

Unam Tur-
cam sanat
solo Crucis
signo.

minis fide commotus, jussit eum protinus abjurare omnes, quibus tenebatur, errores, & in omnibus sentire cum orthodoxis, quo facto, consecravit ipsi modicum aquæ, & donatum Agno DEI dimisit certum obtinendæ gratiæ, quam petebat. Eodem ferè modo liberavit aliam faminam Dæmonio vexatam, Græci olitoris uxorem. Vbi Peram venit, magnam sanè auctoritatè, & religioni nostræ, & sibi ipsi conciliavit, dum per solam aquam benedictam à malis infessos geniis liberavit. Et hanc ob causam cum Græci tum Armeni templum nostrum Divo Benedicto initiatum perlibenter frequentabant tanquam peraccommodum cum fundendis precibus, tum peragenda liturgiæ. Quin imò ipsissimi renegati & Turcarum sacra complexi, ut in fide, quam dicebant se in animo retinere, confirmarentur, & confessionis causâ, perlibenter intrabant. Quia verò Cydarim infidelitatis signum non deponebant, eorum confessiones non excipiebantur. Excipiebantur autem uxorum confessiones, postquam, quod satis est, docuerunt se ex animo reverti ad fidem, quam ejulatus sineris prosternendo se in terram, & oscula Patris pedibus figendo, cum gaudio execratæ peccata testabantur. Diripiebant folia lauri & myrthi, quibus templum & parietes exornabantur, iisque lectorum suorum spondas, & cunarum arcus obvelabant adversus infestationes Diaboli, & contra quodvis malorum genus. Conducebant ipsæ infantes ad baptismum. Et quamvis id facientibus pœna esset constituta rogi vel palus, non propterea ab eo conferendo abstinere Pater Julius; imò se totum in hoc sancto obsequio singulari cum DEI protegentis servum suum auxilio occupabat.

Frequenter ipsi Turcæ adducebant suos infirmos, quos habebant, incurabiles, ut supra eos invocaret Deum suum. Sic unam Turcam septennem ab ipsis incunabulis
semper

semper ægram sanavit solo Crucis signo in fronte efformato. Privatis curis sociavit publicas. Coëgit suâ industriâ integram veluti synodum omnium religiosorum, qui in illis partibus quamvis diversi agebant, ut in rebus ad salutem illarum animarum spectantibus uniformes se gererent; verbi gratiâ in baptizandis Turcarum filiis, quando sic eorum parentes volunt, & promittunt se Christiano eos ritu educaturos, quòd faminz Catholicæ Latinæ possint nubere marito Græco, dummodo mariti non cogant eas ad ritum Græcum. Vicissim quòd maritus Latinus possit ducere Græcam, etiam schismaticam cum promissione vel spe eam reducendi ad fidem Catholicam. Quòd Christianis non liceat execrari, sive devovere Turcarum nomen, nec imprecari ipsis mala. Quòd non liceat ipsorum bona diripere absque justa compensatione. Quòd usura ipsis sit penitus interdicta, etiam cum in finem exercita, ut ex luero redimatur mancipium. Quòd redempti legitime, verè sint liberi, nec debeant operam redemptori, multò minus teneantur peculium tanquam fructum, aut compensationem illius, quod ad redimendum eos mutuum acceptum erat. Quòd denique Apostata, sive renegati nullo modo absolvendi sint, nisi planè infidelitatis signis dissolutis, & abjectis. Ac quoniam opiniones his contrariæ usu ipso altas egerant radices, præoccupatis hominum mentibus & voluntatibus non facile se errasse consentientium, magno sanè conatu & contentione elaborandum Patri Julio fuit, ut excogitaret modum uniformem, diversum tamen ab eo, quod ad id temporis erat usitatum. Apud Græcos longè plurimum effecit, cum quòd & de ejus doctrina præclare sentiebant, tum quòd & de ejus integritate & fide planè confidebant. Vnde quoniam sincero eum corde amabant, perlibenter & familiariter cum eo agebant, nec raro cum illo in mensa quoque; non loquor solum de

Mona-

Synodi sta-
tuta.Apostata
& renegati
quando ab-
solvendi?

Monachi
Sancti Ba-
sili.

Calogeri.

Frequentatur
nostra Do-
mas.

Facti sunt
se Eccle-
siam ami-
sisse

Auctor est,
ut mittan-
tur Romam.

Mors Greg.
XIII. tur-
bavit o-
mnia.

Monachis Sancti Basilij montis Sancti in Macedonia, divisus in quatuor & viginti monasteria, ac rigidam sub disciplina gubernatis, quibuscum habuit utilissimas sæpè collationes de rebus ad spiritum pertinentibus; verum etiam de Calogeris, qui per frequentes ad illum invisebant, devotionis spiritum ab eo haustrum, & literas, qui nunquam satis eum demirari, & laudare ejus caritatem potuerunt.

Quod verò pluri faciendum, ipsi Episcopi, Archiepiscopi, primates, Patriarchæ magno numero ventitabant ad eum in Domo Residentiæ nostræ, æstimantes illum pro homine, qui erat, docto, & insigni DEI servo, nonnunquam sortem suam, exilia, proscriptiones, quas patiebantur à Turcarum tyrannide, miserati, peracti proditorum, machinationumque falsorum fratrum, quibus fides auro venalis est, mercantium à canibus templa, ac sese in Ecclesias intrudentium, fatebantur ingenuè Patri Julio, sese Ecclesiam amisisse. Quoniam autem pleraque horum malorum nascebantur ab ignorantia, cum illic inter tot non nisi duo sint, qui calleant linguam Græcam, & auctores intelligant, ideò Pater Julius auctor fuit, ut multi illorum mitterentur Romam studiorum causa, quem in finem ipsis etiam de viaticis prospexit. Hos autem inter soli Armenorum Propatriarchæ, & soli Metropolitæ Veriæ, cui ab antiquo Titulus Patriarchæ competeat comites eò literas dedit. Hæ tales amoris demonstrationes sic Patri Julio eam gentem devinxerunt, ut suo hortatu tredecim omninò primi Græciæ Metropolitæ subscripserint, ituros se Romam, & Papæ obedientiam præstituros. Verum illæ literæ perlatae quidem Romam fuere ad Cardinalem Sanseverinum, sed ob mortem Gregorii XIII. desideratissimi illius nationis parentis non habuerunt effectum. Peræ junxerunt se cum ipso in vinculo charitatis & in conformitate opinionum Patriarcha Constantinopolitanus, & Antiochenus,

tiochenus, receperuntque venerabundi pontificis literas, polliciti id, quod postea reipsa præstiterunt, se missuros Romam virum suo de gremio, & sanguine præstantem, qui suo nomine Papæ tanquam supremo totius Ecclesiæ capiti obedientiam deferret, quamvis expeditio illa subinde non ita publica fuerit ob metum, ne eorum malevoli inde persequendi eos fumerent occasionem: non defuit tamen charitati Patris Julii suus aculeus, non qui inficeret, sed qui feriendo sanaret. Patriarcham Alexandrinum amicum suum, virum Græcorum judicio sanctum, & miraculorum Patratores cordatè reprehendit ob nescio quam parum sanam doctrinam in vulgus sparsam; tantum autem abfuit eâ libertate Patris Julii fuisse offensum, ut re melius expensa palam confessus sit suum errorem, & illo ipso deceptos errore secum traxerit ad canendam palinodiam. Eadem libertate restitit legato cujusdam magni principis Hæretici, qui malis suis moribus magnopere offecit sanctæ sedi, insuper arcana Christianorum principum consilia detegere Turcarum Imperatori solitus erat; hunc animosè à consecutione templi Sanctgeorgiani à Latinis deserti, nixus gratiâ & auctoritate legati Veneti impedivit, & ipse aditâ possessione licet cum incommodo suo, ne profanaretur, hæreticum exclusit. Et quoniam ad ejus aures pervenit, alium quendam legatum orthodoxum fuisse adhibitum mensæ illius Hæretici, & quòd in Benedictione, aliisque precum formulis ritu hæretico cum eo communicasset, acriter objurgatum monuit, prospiceret accurarè salutem animæ; scire enim eum oportere, excommunicationem à se incursum, vetuitque confessariis, ne quemquam civem Peranorum, qui illi convivio affuissent, pro confessione absolverent. Legatus mox domum nostram venit petens absolvi anathematis vinculo. Porro admonitionem Patris Julij non solum non ægrius justo tulit,

L

verum

Libertas P.
Julij non
sine fructu,

Eadem li-
bertas in
legatum
Hæretici
principis.

Eadem li-
bertas in
legatum
orthodo-
xum.

Humilitas
Excommu-
nicati,

Rigor sa-
laris-

P. Julium
quoties
obvium
habuit, ho-
norat.

Severitas
cum tem-
peramento

Zelus ze-
lans.

verum & illam in summa habuit veneratione. Dilata nihilominus absolutio tantisper fuit probationis causâ, ut eam constantius ac submissius expeteret, fateretur culpam, nihil simile amplius ausurum sanctè adpromitteret. Nautis præterea omnibus suæ nationis præcepit, ut ne quisquam navim vel celocem hæretico elocaret. Sanctus iste rigor sicut res Catholicorum mirum quantum erexit, ita Heterodoxi & sequacium plurimum attrivit ita quidem, ut nemo amplius nec de Turcis, excepto unico Hebræo veteratore auderet se illis adungere: nec propterea Pater Julius contemptui Hæretico fuit, imò, sive is timor fuit, ne amoveretur, prout Pater Julius agentibus Gallo & Veneto legatis conabatur impetrare, sive opinio de integritate, & sanctimonia Patris Julij, quoties illum obvium habuit, ei singularem deposito pileo exhibuit honoris significationem. Tanto in pretio vera virtus, & sanctimonia habetur etiam ab ipsis inimicis, & severitas usurpata cum temperamento caritatis affectuum studio non depressa conciliat non odium, sed reverentiam.

Hujusce rei clarum specimen dedere duo Catholici, personæ honoratæ. Hosce Pater Julius quodam die in plateâ vidit parum honestè occupatos ponè tabernam; subitò ipsi in mentem venit reprehensionis faciendæ. Verum iusta ex causa tunc quidem statuit tacere, ac simulare nihil à se observatum: mox autem sentit à zelo suo vehementer sibi contradici; iret, expectoraret vaporantem animi flammam; jamque violentus ibat versus illos cum non modica tempestate minax. Advertunt illi nubem ex vultu, citâ se fugâ auferunt in latebras, tota vis fulminis exoneratur in tabernæ præsidem, cui divinam minitans vindictam sic ejus animum perculit, ut mox Patrem Julium rogaret veniam, sanctè pollicitus, prout postea fecit, nunquam in posterum se hujusmodi transgressionibus præbiturum ansam
vel

vel occasionem. Quod & illi duo cordi habuere, qui domi latentes, Patris Julij tonitrua audierant ex occulto, nihil tamen contra mutire ausi, reverentiâ viri absterriti. At verò, quemadmodum supra indicabam, cùm hujusmodi missionis princeps finis & scopus sit juvare Christiana mancipia, & captivos, horum in primis auxilio se Pater Julius totis viribus studebat impendere. Frequentabat eorum ergastula, quas thermas dicunt, diebus Jovis. Illic coram altari, extemporali modulatione decantabat vespertinas preces; adjuvabant cantum & Monachi, & Sacerdotes seculares, quorum illic semper est non contemnendus numerus, id quod miseris illis in magnum cedit solatium & gaudium. Inde ex sella supra tapetem ad dexterum altaris latus collocata, vel ex pergamo dicebat ad plus, quàm quingentas personas in balneis degentes, nam totidem illic ut plurimum versantur, & nemo negligit concionem. Neque unquam facilè verba fecit, quin miselli illi non magnoperè plangerent peccata sua. Concione dimissa assidebat ad alterum altaris cornu auditurus confessiones, quas excipiebat ad usque auroram sequentis diei, cujus sub exortum accinxit se ad sacrificium Missæ, sub quo præbebat accedentibus sacram Synaxin, ut postea totam diem veneris five feriam sextam haberent liberam ad obsequia Turcis præstanda, qui illum diem agunt festivum. Et hic, si unquam, ut aliàs dictum, elucebat ejus invicta patientia in tolerandis vigiliis, immunditiis, pædoribus. Advertebatur palam ejus caritas ardens in iis, qui ejus opera magis indigebant, & qui exomologesi diutiùs distulerant. Elaborabat potissimum in cohortandis & animandis illis, qui omne genus inveteratos malos habitus in confessione aperiebant, ut radicitus evellerentur. In concionibus nihil frequentius inculcabat, quàm JESVM Christum venisse propter peccatores, & se ejus imitandi studio trajecisse tot

Energia
momentis.

Frequentabat mancipia & captivos. decantabat vespertas.

Concionatur, excipit confessiones.

P. Julij invicta patientia.

Quid P. Julius potissimum inculcavit.

maria, tot peragraffe terras, nec quærere aliam mercedem aut lucrum, quam conversionem unius vel alterius ipsorum. Et cum hæc diceret, conversus ad imaginem Crucifixi adeò tenera cum illo miscebat colloquia, ut non solum omnes auditores moveret ad fletum, verum & ipse quoque in abundantissimas prorumperet lacrimas.

Antea non
erāt aliud,
quàm ipsif-
simus A-
cheron.

Ipsi Turcæ
videbant
ejus opera
bona.

Circum-
spectio P.
Julij.

Fervor mā-
cipiorum.

Capiuntur
donis.

Annosiora mancipia dictitabant illi; Pater, tu hæc loca consecrasti adventu tuo; Antea non erant aliud, quam ipsissimus Acheron. Ludebatur totis noctibus: non aliud videre vel audire erat, quàm diras execrationes, blasphemias, ebrietates, crapulas, & enormissimorum quorumque scelerum colluviem. Imò ipsi Turcæ, quod sine admiratione non possum memorare, illorum ergastulorum custodes orabant, & advocabant Patrem, ut illuc se conferret ad obeunda illa sua sancta opera. Et aliquando ipse Subasius, custodum princeps non dubitavit adire Patrem, illumque rogare, ut accederet; quia verò Pater monstrabat se renitentem, ne suspicionem incurreret, quasi fugam promovere captivorum vellet, id quod acciderat alteri cuidam confessariorum, qui parùm aberat, quin & ipse in pœnam mancipium fieret, dixit illi: Tu Pater, benè, optimè facis, veni, accede, quotieslibet. Et cum ista fiducia, quam habebat de fide & virtute ejus, & aliis causis adductis compluribus, illi persuasit, ut eò accederet. Et sanè tantum erat missellorum illorum Patris desiderium, ut, cum ipse ingredi balnea illa non posset, rogarent, & corrumpèrent custodes, quò per ipsos liceret sibi exire, & duci ad nostrum templum confessionis causa, & tunc semper Patri offerebant in eleëmofynam quindecim asperos, sive, quod idem, quindecim obolos. Illos Pater non acceptabat, sed eorum loco dabat illis corollas, Agnos Dei: sacras imagines, pro quibus ipsi, & illemet Turca custos à Patre hujusmodi

modi reeulis donatus maximas egere gratias, mirificè illis donis recreati.

Neque verò isthæc tanta caritas usque secuta ita evadere potuit, ut juxta assiduos labores non incurreret subinde plurima, eaque gravissima vitæ pericula servitutis, impalationis apud perfidam illam gentem, quæ nunquam servat fidem maximè Christianis, & ministris Pontificiis, (& pro tali habebant Patrem) cui sæpius relatum est, quòd Turcæ ipsi machinarentur mortem; Et speciatim semel, cum à renegato quodam accusatus fuit pro exploratore Romano, ubi per triduum, quo agitabatur ejus causa, semper expectanda nex fuit. Verùm divina eum bonitas propter multas orationes, quæ pro eo fiebant, flagellationes, & alias ultroneas cum à seipso, tum ab ejus socijs susceptas pœnas præsentis eripuit discrimini. Nihilominus Deus, ut barbariem Turcarum plus satis experirerur, absque eo, quòd hujusmodi tam utilem operarium Apostolicum per mortem illis partibus subtrahi permetteret, bene multas illi præbere occasiones patiendi pro amore suo voluit, id quòd ipsi Patri Julio summo fuit solatio & gaudio.

Tales occasiones fuere præter contumelias frequens lapidum imber, quò compluebatur: fustium dolabra, alparum grandio, & hujusmodi injuriæ, quas ipsi inferebant Turcæ. Et ut luce meridiana constaret elarius, has tales vexationes esse dona, quibus Deus suis caris blanditur amicis; eosque corroborat in spe ac desiderio, quòd habeant, moriendi pro ipso, permisit subinde, ut ipsum occasio sufferendi dura pro Christo deficeret, cum illam jam jam etiam contra ordinem naturæ videretur in manibus habere conclusam. Ita contigit, cum aliquando ad latus seu angulum cujusdam Moschæ ictum expectaret duorum prægrandium silicum, quos Turca Sacerdos sustulerat jam jam in illum ejaculaturus, ut ille planè immunis & inco-

Pericula
servitutis,
impalatio-
nis, mortis.

Per tri-
duum sem-
per expe-
ctabat no-
cem.

Lapidatio,
fustes, ala-
parum
grandio,

Jactura sine
jactura.

Mittitur
ad redi-
mendos ca-
ptivos.

Infumit eo
in negotio
annum non
integrum.

Totum se
impendit
captivis.

Difficultas
in redi-
mendis ca-
ptivis.

lumis abiret, libratoris manibus sic, ut erant, immobilibus in aëre suspensis, nec valentibus ictum absolvere. Constantinopoli revocatur Neapolim. Hinc in Moream mittitur, prisca, ni fallor, Achaïam dictam, provinciam Africæ, in Civitatem Algieri, quam Turcæ Juliam Cæsaream vocant, duorum regnorum Neapolitani ac Siculi redempturus captivos. Quæ ambo regna constanter sollicitabant apud Patrem Generalem pro Patre Julio; de cujus integritate ac fide plurimum confidebant, præsertim ubi agebatur de summâ multò maximâ, in qua jam quorundam fidelitatem desideraverant. Pater Generalis eum pro bono animarum illarum annuit in ipsos tres continuos annos. Verùm partem ob suam valerudinem, partem ob inopiam sociorum ad hujusmodi expeditionem idoneorum coactus est spe citius reverti, anno in prima redemptione non omninò integro infumpto. Verùm si breve tempus fuit, non ideò breves, nec paucæ fuere ærumnæ & pugnæ, in quas illum ferocia illorum principum, ac populorum perfidia induere. Impendit ille se totum, sicut Constantinopoli, in auxilium Christianorum Captivorum, iisdem caritatis officiis usus. Multus præterea fuit in reducendis ad sanctam fidem, in eâque, saltem in occulto illam repetendi proposito conservandis renegatis, id quod ipsis in articulo mortis plerumque ad resipiscendum contra votum cecidit. Demùm strenuè agebat causam redimendorum, quod sanè negotium multam ipsi laborum segetem ac certaminum faceffivit. Rex ille, quem etiam Bassam dicebant, totam pecuniæ summam longè aliam in finem allatam, illi eripuit, ac per vim domi suæ detinuit, quâ postea restitutâ adigebat illum ad majorem Captivorum numerum, quàm tenebatur. Dabat illi pro libitu suo captivos, quos volebat, neque ejus conditionis, neque nationis, quâ oportebat. Ægrotum unum, eumque moribundum abstra-

xerat

xerat in regiam suam, pro cuius salute & temporali & æternâ Pater Julius recurrit ad senatum Janizerorum, illumq; recuperatum, ac Sacramentis Ecclesiæ ritè procuratum sequenti nocte emisit in libertatem filiorum Dei. Animum usque adeò heroëm ac generosum, cætera omni humanâ destitutum ope, in conspectu dominantis tyrannidis, solo Deo confisum, pro cuius gloriâ militabat, inflexibilem, ac cedere nescium, non poterat non mirari summopere rex ipse, & stupentem inter ac timentem medius sic se voluntati Patris Julij addixit, ut eum contra vim quorundam divitum renegatorum defenderit, volentium, ut Pater Julius redimeret captivos, quos ipsi cepissent.

moribus
dum emit-
tit in liber-
tatem fi-
liorum
Dei,

P. Julij stu-
penda ma-
gnanimi-
tas.

Nec minores difficultates passus est ab ipsismet captivis Christianis, atque à suamet, quam erga ipsos habebat, commiserationis pugnâ. Omnes se illi offerebant liberandos; at pro omnibus non sufficiebat lytrum à Congregatione Redemptionis Neapoli & ex Siciliâ submissum; nec pro omnibus catalogus expediebatut à regnis. Incredible dictu est, quantum eorum causâ doleret, quos relinquere in servitute cogebatur, & ipsi nimium quantum libertatis avidi, & parùm æqui patris delectui, in quas ipsum angustias redegerint vera falsa præferentes. Fuit autem his dubijs in casibus planè admirabile divinæ providentiæ consilium & auxilium, quam ipse quasi suo arbitrato in manu habebat ac potestate; siquidem in summis quibusq; difficultatibus, in quibus sociorum variabant sententiæ, ipse levatis tantisper in cælum oculis, factâ silentio brevi precatiunculâ, subito consilio cuncta expediebat mirâ omnium cum pace, & tranquillitate animorum, id quod nec ipsi barbari satis mirari aut capere apud se poterant; sed in sequentibus duobus casibus clariùs patefceret.

A Renega-
tis & à
Christianis
difficulta-
tes.

Divina
providen-
tia eum à
perplexio-
nibus ex-
pedir.

Janizerorum quidam in redemptionis negotio cum mercatore, cujus in domo morabatur Pater Julius, collisus à sua

Janizari
furis,

à sua

à sua insita furia in transversum actus, solennem illi a lapam inflixit, inde eadem erynnide impulsus conclave Patris Julij petiit, contumeliam illi allaturus. Reperit eum solum, & illum intuitus, planè alium mutatus in virum, indignationem vertit in venerationem; contigit eum manu protensa, quam eandem retractam, quasi sacram à contactu rei sanctæ venerabundus dissuaviatus est, sicque abcessit. Hic ipse vir elapsis ab eo successu aliquot diebus, iterum ad Patris Julij cubiculum, iisdem agitatus domesticis furiis advolavit; reperit cubiculum clausum, vim adhibet, effringit. Dormiebat Pater Julius suaviter sellæ innixus. Vigilabat tamen pro ipso divina providentia, quæ truculentum illum hominem ex tigride mansuetum reddidit agnum. Vidit supra mensam positum rosarum unum, alterum gelsaminorum fasciculum, quem arreptum manu totum sparsit supra Patrem Julium. Et sic eum Nazaræum, velut rem Deo consecratam reliquit. Quæ res hoc dignior admiratione est, quo barbarior homo ille fuerat & crudelior etiam erga suosmet, adeò quidem, ut eum Janizerorum Aga seu princeps oportuerit ligatum catenis attinere; nec tunc pater dormiens potuerat se munire adversus eum suis solitis orandi formulis, & si pro dormiente excubuit Deus, quanto magis pro orante excubisset? Ad hanc ipsam Dei pro Julio solliciti curam referri debent illa privilegia, & gratiæ ipsi à Deo concessæ, cujus amicitia ipse magis, quam ullus alius fruebatur. Discedenti aulæ præfectus, & Jeminus Publicanus dederunt saccos plenos panibus, vervecina, & reliqua in iter viatoria annona. Et cum Algeri moraretur, præsertim æger gubernator Subassius, princeps captivorum custos, quasi quotidie illi misit aquas melliras, & alias illius terræ delicias, absque omni remunerationis spe solo illius amoris intuitu, quo illos barbaros sibi obligatos reddiderat.

Deus pro
dormiente
excubat.

Sparsi su-
per eum
flores

Dona P.
Julio à
barbaris
oblata.

diderat, qui mancipiorum corpora tenebant ligata catenis & ferro.

Hæc ipsa & majora his benevolentia argumenta ipsi Hæreticus quidam Anglus exhibuit substitutus illius nationis procurator. Cui pater vicissim studuit se gratum exhibere per auxilium, quod ipsi cederet in salutem animæ. Tantundem studij & operæ item nisus est conferre in conversionem quorundam Maurorum, qui iis in terris vivunt ethnicorum ritu, nec se circumcidi sinunt, nec sequuntur cultum Turcarum seu Mahumeti. Verum tam viri, quam fæminæ gerunt insculptam in fronte indelibili caractere crucis figuram, asseruntque se expectare Regem Franciæ, qui olim fuisse in illis partibus perhibeatur, & instruxisse ipsos in fide, pollicitus rediturum se, & impertiturum ipsis factum baptismi fontem. Propter quod abhorrent ab omni alio religionis ritu, Christianis tamen singillatim amici, & ad fidem propensi. Hinc Pater Julius maximoperè doluit, non licuisse sibi diutiùs illic subsistere ipsorum bono, & longè magis non potuisse reperiri, qui ad illorum facilem Conversionem elaborare vellet: Denique non tantoperè mirum videri debet, si homines illi, etsi oppidò efferi exhibere sese humanos & placidos erga Patrem Julium, cum & ipsæ feræ alioquin naturâ crudelissimæ, quibus illæ provinciæ abundare solent plurimùm, innocenter cum ipso colluserint, ut sunt Hircanæ Tigrides, Getuli Leones; ex quibus unus planè familiariter cum illo joculari solitabat apprehendendo, & succutiendo laciniam vestis, palpando innoxie ejus manum gutturi immersam, absque eo, quòd ei minimum afferret nocementi; Etsi cæteroqui erga alias, etiam sui generis bestias satis se gereret præferocem & truculentam. Ita nimirum Deus ordinat, ut illi, qui per virtutem & innocentiam vitæ bellum gerunt contra peccatum,

Barbaros
quosque
sibi devinxit.

Mauri quidam non abhorrent à relig. Catholica.

Bestiæ, & Leones ipsi mansueti.

M

tum,

tum, & peccatores, pace gaudeant cum belluarum ferocissimis, & istæ nihil in ipsos insurgant.

C A P U T X.

De Conversione quorundam Renegatorum.

Renegato-
rum perpe-
rui stimuli.

Qui à Christo, ejusque sancta fide desciscunt, ad id faciendum plerumque non tam quòd illa sacra mysteria pro incertis habeant, aut incredulitate vacillent, sed vel ex subita sinistrarum mentis affectionum vertigine, aut desperationis circumactos rotâ induci videmus, unde Pater Julius semper in illorum cordis intimis recessibus deprehendit quasdam latere vivas cœlestis illius lucis scintillas, quæ identidem suam ipsis infelicitatem exprobrent, & loco aureorum calcarium ipsos indefinenter fodicantium serviant, & excitent eos ad revertendum, unde præcipites abierant. Multi horum nihilominus de die in diem procrastinantes sanctum propositum, jam vanis majoris lucri impleri spebus, jam amore mulierum, quarum nimis, quàm stringentibus impliciti tenentur laqueis, improvise mortis ictu rapti miserabilem à temporalibus pœnis faciebant transitum ad aeterna supplicia. Ist hæc continua animarum jactura, quæ tamen facili negotio impediri posset, viscera optimi Patris Julij tanquam acerbissimum tormentum corrodebat, unde totum se convertendis renegatis dedit, eventu ejus zelo & industriis pari.

Jactura tot
animarum
viscera P.
Julij tor-
quet.

Inter multos, quos convertit, erat antehac quidam Doctor Romæ ac Sacerdos, quem sententia contra se lata ab auditore Camera compulit in Turciam ad abjurandam fidem; cujus reditus hoc utilior, ac fructuosior fuit, quò major strages, quam inter captivos, & alios simplices Christianos perverfis suis doctrinis edebat. Circumcisionem docebat

docebat ad salutem necessariam, Judæorum religionem esse meliorem Christianâ, optimam ex omnibus Turcicam. Multo tempore Pater Julius optabat occasionem cum ipso colloquendi, quam deniq; per alium renegatum nactus est peropportunam. Tum dulcibus usus modis interrogavit eos de patria, revocavit eis in memoriam quosdam Patres Societatis, qui fuerant illorum præceptores, paulatim reduxit ad mentem erasas Christianitatis species; instillavit cordibus illorum in primis affectum illorum patrum, subinde etiam documentorum perutilium, quæ in tenera illa ætate imbiberant. Ità sensim memores felicitum illorum quondam annorum, quibus innocenter vixerant, comparantes illum felicem statum cum hoc pleno enormitatum cœperunt prioris desiderio teneri, istum præsentem ex animo detestari. Huc usque illos primo in congressu adduxisse satis habuit Pater Julius, nec ultra progressus benevolos eos dimisit cum spe brevi conventuros iterum. Id quod non multos post dies factum. Tunc Conversionem ipsorum propius ex professo tractavit, & gratiâ Dei cum fervore servi sui velificante lucratus est ambos, quorum alter brevi post extinctus peste spem reliquit posteris, vitæ post hanc inchoatæ melioris. Alter, nimirum Doctor longissimo tempore expectavit occasionem fugæ, interim à Patre provisus, ut haberet, unde viveret.

Fuit etiam percelebris, & gloriæ Dei admodum ferax famosi illius Urbani Capitanei Conversio. Hic propter gravia & multa delicta gestabat quasi ab omnibus Italiæ principibus & statibus, unde proscripserat, in iustas infames notas. Aliquando non multum aberat, quin caperetur à militibus Venetis, quorum Dux illum Cattari cognitum secutus est Castelnovum, ubi illum à Waivoda Commendante Turca petiit: nec hic eum Veneto salvis pactis poterat negare. Verùm Urbanus videns se his angustiis in-

captat cum
eo collo-
qui.

Se insinuat
dextrè co-
rum ani-
mis.

Primus
congressus
disponit ad
alterum

unus brevi
moritur,
alteri pro-
videt P. Ju-
lius.

Urbanus
Capita-
neus.

ut evadat,
vult Turca
fieri.

Invisit P.
Julium.

Circum-
spectio Pa-
tris Julij.

Aperit se P.
Julio Vrba-
nus sincere.

Illacrima-
tur suis
malis.

Consilium
Vrbani
dissipatum.

clusum quærit ex Turcis, an sit modus ullus aut locus salutis; non alium, respondent, nisi ut fiat Turca. Acceptavit ille inter sacrum & saxum constitutus pessimam omnium conditionem. Quare illa adhuc nocte inter custodes evasit Constantinopolim. Hic post aliquam multum temporis lapsum captus insigni Patris Julij virtute venit ultrò ad eum invisendum cultu incognito, petiitque ipsi loqui. Pater libenter illum admisit, & introduxit in Domum. Non dicebat Urbanus, non hoc, Ego tibi loquar in Camerâ, Pater vehementer dubius, an ista futura esset Camera caritatis, nolebat ulla ratione fidere, verùm tot usum valde congruis argumentis denique post breve cum DEO colloquium, etsi magna cum formidine oppositi admisit in cameram, eumque secum, quamquam non sine circumspicione, confedere voluit supra eandem cistam. Tum Urbanus, ne mireris, inquit, si me vides habitu Turcico. Huc me compulit extrema necessitas fugiendæ mortis, non electio hujus pessimæ vitæ. Equidem nunquam ex animo negavi fidem, sed solùm actibus externis, & in testimonium dictorum extraxit ex sacculo Coronam Beatissimæ Virginis, quam aiebat recitasse quotidie. Et hæc dicens non flebat duntaxat effusissimè, verùm etiam profundissimos ex corde ciebat gemitus & suspiria. Pater eum perhumaniter consolans cœpit cum illo agere de modo revertendi ad Christianismum. Urbanus animi promptus, ut ad honorem Dei tantundem faceret, quantum antea mali commisisset, proposuit se velle cum novem decim renegatis convenire, ac fingere, ituros in certum locum, ubi navis Turcica staret jam jam in procinctu plena Turcis, istos velle trucidare, trucidatos in mare proturbare, ac dein profugere in quandam Christianorum civitatem. Pater Julius prospexit ipsi de necessariis pecuniis ad capeſſendam fugam. Verùm cum fortuna non ferret, ut, sicut constituerat,

in

morabilem victoriam reportavit. Convetfis per Turciam alios addam per transfennam in civitatibus Italia ad fidem reductos.

Florentia
26. Turcas
convertit.

Maleficiū
beneficio
plectit B.
Virgo.

Facile ca-
pit myfte-
ria.

Neapoli
multos
convertit
Turcas.

Plurimos
impedit,
ne Chriftū
negent.

Florentiæ diverfis & repetitis occafionibus operam commodante quodam probati ſpiritūs ſæculari viro convertit Pater Julius, & ad baptiſmum perduxit ipſos viginti ſex captivos Turcas, quos magnus Hetruriæ Dux & alij ſubegerant. Hos inter unus indignatus ſocium ſuum, qui ſe ad Chriſti ſacra paulatim parabat, lecto affixiſſe imaginem Beatiffimæ Virginis, cui omni vespere certum orationum penſum eo die memoriã comprehenſum recitabat, manus in illam iconem iniecit, & per rabiem in multa eam fruſtilla dilaceravit, Ecce autem illâ ipſâ nocte Regina cœli ſe aſpectabilem ſiſtit, & comminans de ſacrilegio, monet, ut & ipſe Chriſtianum ſe faciat. Nihil ille tergiverſatus monitis obtemperans Patrem Julium convenit, à quo inſtructus ſacro fonte tinctus eſt. Et miraculo propinquum fuit hominem jam quadraginta natum annos, craſſi cerebri nihilominus ſumma cum facilitate emnia homini Chriſtiano ſcitu neceſſaria potuiſſe addiſcere & capere. Neapoli item multos Turcas per triremes ſparſos ad fidem adduxit. Huc ille quotidie inter pluvias, & alias cœli & maris injurias nullo habito reſpectu itabat. Et erat illorum Turcarum, ad quos ſe applicabat Pater Julius, tam certa converſio, ut multi Domini ſua ad ipſum mancipia mitterent, certi ſe recepturos Chriſtiana pro eo, ac ſemper accidebat. Nec ſolùm ille convertit magno numero renegatos & Turcas, verùm & plurimos impedit, ne Chriſtum abnegarent, aut ſi ſemel Chriſtum didiciſſent, ne iteratò deſciſcerent. In hoc pio opere affirmat magno ſibi adjumento fuiſſe Conſtantinopoli Procuratorem Venetiarum, quem Bailum dicunt, domo Morofinum, cujus equidem nomen non exprænit, ſed quantum conjicio, & dicemus

lib. 3.

in dictam navim incideret, ejus machinatio fuit ab renegatorum uno Turcis prodita, & ipse in validas missus catenas, multis illic mensibus atinendus, donec calidis à Patre Julio precibus commendatus Deo, tandem examinatus à Subassio fuit linguæ Italiæ perquam gnaro. Huic cordatè negavit consilium fugæ, animosèque obtulit se ad experiendum suam innocentiam per tormenta coram accusatore suo, quo non comparente Urbanus redditus est pristinae libertati, imò classi per mare præfectus, qui honos & ipsi antea habitus fuisset, si aut ipse sermonem Turcicum calluisset, aut subassius callens Italicè visitasset carceres. Turcæ namque tractant perhumaniter miseros captivos, emendicant pro ipsis liberales elemosynas, & in singulas septimanas obeunt ergastula, causasque absque morosa procrastinatione expediunt. Procuravit ipsi præterea Pater Julius à Sixto V. interventu Cardinalis Sanseverini, & pecuniarum, quod satis erat, & insuper salvum conductum; Ipse autem captâ occasione, coëmpto ab Italis mercatoribus navigio, transvestitus in nautam cum Lusitana sua conjuge fugâ se Anconam recepit. Hic pede vix in terram posito agnitus pro eo, qui erat, famoso exule iterum rapitur ad carceres, in quibus incluso manendum fuit eò usque, dum summus Pontifex, certior de eo per liberas factus, eum Romam mitti postulavit. Romæ agnito & probato ejus salvo conductu non solum liberatus fuit, verum & honoribus auctus, præfecturam cohortis levis armaturæ equitum obtinuit. Quò, cum & Pater Julius postliminò rediisset, sæpius fuit ab illo, superbo in vestium cultu ac famulorum coronâ cincto visitatus, ac pro suo unico salutatùs liberatore. Inde Dux equitatu datus, missus in Belgium, & hinc in Pannoniam, se pro insigni & animosò Christiano milite maximè adversus Turcam gessit, à quo Javarino per nostros recepto nobili usus strategemate memorabilem

Procurat
ipsi salvum
condu-
ctum.

Anconam
se recipit.

Romæ P.
Julium
agnoscit.

In Panno-
nia nobi-
lem obti-
net victo-
riam,

lib. 3. c. 12. de Prophetis, fuit ille ipse, qui postea electus Cardinalis illustravit suis meritis purpuram, vir, ut ait P. Julius, optimi de serenissima meritis rep. nec minùs de nostra Societate, quam ille magna ex parte illuc introduxit, eleëmofynis sustentavit, gratiã promovit, magna animarum bono operandi occasionem fecit. Habebat vir iste curam perquam sedulam, quoties illuc Christianorum quispiam advenisset, qui non esset inastitorum de numero, statim explorandi, quis esset; nam experientia didicerat, hos tales non faciliè aliã ex causa illuc se conferre, quàm negandi fidem. Vbi talis appulisset, confestim ultrò illum adiit, loquebatur perhumaniter, ac, prout cum Patre Julio convenerat, dabat receptum domi suæ, providebat illi necessaria ad sustentationem; demum illum patri Julio contradebat, qui suis spiritu plenis exhortationibus, & documentis confirmatos in fide, & adversus omne periculum emunitos data commoda navigandi occasione remittebat in patrias suas.

Ex his multis sex potissimum erant illustriores, attentis, quæ, si Turcæ facti fuissent, perpetraturi erant, malis. Vnus professione religiosus, officio Ecclesiastes insignis, alius excellens gradu Doctor, tertius Sacerdos jam Romæ promotus, ttes reliqui jam militiæ auctoritati, quorum fidei, & custodiæ Christiani principes, arces & munimenta crediderant. Ragusæ cùm esset Pater Julius, incidit in Turcam de visu satis sibi exploratum & cognitum, sed non poterat recordari, unde aut quomodo ejus intrasset in notitiam. Oravit Deum, sibi ut suggereret, quis ille homo esset? Nocte expergefacto subiit, illum à se Florentiæ cognitum, cùm esset cujusdam Hispani mercatoris mancipium fidem Catholicam edoctum, & fonte lustratum piaculari. Manè de lectulo consurgens, factã ad Deum pro ipso oratione, & lyturgiã peractã processit ad eum per civitatem inquirendum

Morosini
Cardinalis.

Morosini &
P. Julij con-
spiratio in
bonum Fi-
dei.

Quærit
oviculam
perditam.

invenit, &
reducit
eam.

Offert Pa-
tri Julio
munera,
sed non ac-
ceptat.

Chirogra-
pha dat
conversis.

rendum, repertum in foro magna populi coronâ circum-
datum statim salubundus tanquam notum adiit: mox
& ab illo in partem à frequentia seducto intelligit, ipsum
cum alio Turca itidem Christianè tincto arripuisse fugam
animo redeundi in Turciam, postquam unum ex cognatis
suis, quem Christiani Sacchenses attinebant Segnâ capti-
vum, quò ipse nunc mitteretur, denumerato lytro liberaf-
set. Lætatus est summopere videre se hic suum antiquum
patrem; Et fuere P. Julij cohortationes ita efficaces, & in
cor penetrabiles, ut sanctè receperit non reverti in Tur-
ciam; Pœnituit illum perfidiæ suæ recitato fidei symbolo,
quod nos Credo dicimus, & compluribus aliis orationum
Christianarum formulis contestabatur longè magis sibi
placere religionem Christianam, quam Mahometanam.
Inde patrem deduxit ad suum diversorium, ubi apertis illi
armariolis, & cistis, quas illi Zepettos dicunt, plenis omni-
pretiosa supellectili, & pecuniis, monuit patrem enixè, su-
meret inde, quantum vellet. Pater actis perhumaniter gra-
tias nihil acceptavit, illumque in pace bene animatum di-
misit magnopere dilaudatum, quòd inter pretiosa illa &
ditia dona etiam agnos Dei, coronas, & hujusmodi Chri-
stianæ pietatis instrumenta conservasset, manifesto utique
argumento, quanti ea faceret, quàmque cordi semper affe-
ctum nostram erga religionem habuisset, in qua denique
sanctè perseveravit.

Illis renegatis, qui post conversionem suam non sta-
tim poterant se ad Christianorum terras fugâ recipere, de-
dit Pater Julius Chirographum suâ manu exoratum, ipsos
ritu Catholico expiatis, & cum sancta religione reconci-
liatos fuisse, ut postea opportunitate fugæ oblata possent se
subtrahere rigori Judicium Ecclesiasticorum, ac duplici
gaudere pace & corporis & animi, id quod plurimis magno
fuit adjumento, ut faciliùs se converterent, & in patriam
reversi

reversi absque obstaculo Christianè possent vivere jam auctorati Catholici. Suppeditabat ipsis quoque Catechismum fusiorem Cardinalis Bellarmini, & alios libros, ac pios tractatus, qui facerent ad conservandos eos in fide reassumpta, & observantiam illius præceptorum: neque verò tot Saracenorum conversio caruit præsentibus vitæ periculis, quibus objectare caput suum Patrem Julium oportuit; Etenim cum omnia in occulto agenda essent, corradendæ pecuniæ, ratio ineunda fugæ capeßendæ, procurandæ tabulæ aperiendis trajectibus, baptizandi infantes magno numero, mares & fæminæ, si Turcis iudicibus hæc omnia vel ex parte innotuissent, næ ille herclè non potuisset non timere nisi mortem immanitate peracerbam. Eum autem deferri in actibus tam frequentibus facilius erat, quam unusquisque sibi imaginari equidem possit. Ex periculorum magnitudine & evidentia haud difficulter ejus metiri caritatem licebit, quæ non semel duntaxat in vita, quod satis esset, verùm quasi quotidie sæpius, tot annis posuit animam suam pro amicis, & inimicis, mille inter rerum discrimina & obices, in summa omnium necessariorum egestate. Non autem facilè credi potest, quantum existimationis Societati nostræ Sanctis suis moribus, & exemplari vitâ pepererit etiam inter illas barbaras, & à Christianismo abhorrentes nationes. Quoties effrenator aliquis auderet ipsum vel socios verbis vel factis laceßcere, statim aliis cum encomiis, & summis laudum titulis ad eum defendendum convolabant. Et hoc vel maximè actabant renegati adducendo præclara ejus exempla, quæ adhuc Christiani suis in terris usurpassent oculis, vel à nostris Patribus in Scholis, pro concione, in Sodalitatibus audissent. Ità indubitatum est solidam bonitatem conciliare reverentium, & amorem etiam in animis vitio in terram curvis; & documenta discipulis instillata esse sementis

Objicit caput suum multis periculis.

Caritas ex periculis metienda.

Societati magnum nomen parit.

Defenditur etiam à Renegatis.

N

instar

inftar in terram jacta bonam vel statim, vel tandem fructus geminare vitæ æternæ.

C A P U T X I.

Quantum boni in aliis Missionibus præstiterit; & de periculis, ex quibus illum Deus liberavit.

Trajeit in
Asiam.

Episcopi
prisce mo-
ris.

Pompeja-
nus Colof-
sus.

Terras Lu-
therano-
rum attingit

Bizantio Pater Julius trajecit in Asiam, quæ ex adverso respicit Constantinopolim, dictam Nataliam. Illic videre fuit Chalcedonem civitatem antiquam Græcorum factam mapale. Attigit & Sardos, ubi Concilium celebratum à civitate dictum Sardicense. Hic Archiepiscopus homo prisce candoris, natus annos omninò septuaginta ex submissione animi circulum portavit ferreum ex collo pendulum, & Patrem Julium singulari cum charitatis affectu excepit, rogatum, ut se Romam secum perduceret. Etiam Scuttaros pervenit terram per frequentem, & quasi totam à Turca habitatam, in cujus tractibus multæ villæ & loca sunt pro recreatione magni Turcæ. Invisit antiquum & celebratissimum Dianæ templum montis in jugo altissimi exstructum, nunc magna cum sua consolatione conversum in Sacerdotum Græcorum templum in ipsis Bosphori faucibus; cujus ad pedem in medio Euximi maris canale colossus erectus stat Pompejanus. Multa ipsum oportuit pati in enavigando illo mari, quod propter continuas & turbidas tempestates Turcæ nigrum appellant. Coactus fuit sæpius exscendere in terram, uti Constantiæ, & Misembriæ, Archiepiscopatu, & civitate quondam nobilissimis, nunc autem ignotis villis. Intravit in ostia Danubij, & navigato eo flumine trajecit in Walachiam, & Moldaviam terras ministris, & mercatoribus Lutheranis infectas, qui illuc ex Pannonia trajecerant. In civitate Safforum Provincia

vinciæ Metropoli, & Ducis five Waivodæ regiâ statuerat operari sacris in templo Latino à Lutheranis usurpato, & propterea vexillis, & armis militaribus pleno in muris & pavimento expressis. In sepulchris quoque figuratæ erant tubæ, & moriones cum pennis in capite, & galeis, loco crucis & aliorum pietatis veteris signorum. Vestium Sacerdotalium apparatus custodiebatur à figulo Lutherano. Et cum pater circumspectè inspiceret petram consecratam, vidit illam dissolutam, & absque consuetis reliquiis; proinde procedendum fuit ad ædem Armenorum, qui ipsi libentissimè annuerunt celebrandi facultatem, sed & hic sacrificium impeditum fuit metu hostiarum, quibus illi Sacerdotes utuntur, quæ sunt in formâ placentarum digitum densarum, in medio signatæ tabellarum ritu saponacearum, quæ Venetiis vel Bononiâ afferri solent; nec sciebatur, utrum essent azymæ, an fermentatæ. Reversus itaque ad primam Ædem cum populo numerosissimo institutum Italicorum, Græcorum, Moldavorum, Teutonum magnam partem Lutheranorum, ferventissimam illic concionem æquali cum fructu & eorum solatio habuit; sermones autem, quos Pater Julius cum illis populis miscebat, sic ut plurimum probabantur, ut Bartholomæus nobilis Albanensis militiæ clarus, & Waivodæ percarus cum multis aliis eum illic conati sint retinere, ut in aliqua earum civitatum, in qua sedes vacabat, Episcopum crearent. Verùm is efficacissimè se opposuit, si tamen fieri superiorum cum venia potuisset, libentissimè illic, ut privatus mansisset illorum bono populorum, qui antea latini omnes, nunc exceptâ unica Bruti familiâ, sacerdotum inopiâ transferant in ritum Græcorum. Aliter nec per animi sui demissionem ac modestiam, nec per regulas instituti sui unquam daturus fuerat consensum. Hoc tamen utilitatis traxit ab amore illius devoti Domini, ut per auctoritatem suam Ducem cõ-

Templa
Lutheranorum.

Hostiæ instar placentarum.

Concionatur Lutheranis cum fructu.

Colloquia cum eis.

Perunt illum Episcopum.

Veraatur
admittere
ministrum
Luthera-
num.

Amor &
reverentia
mercato-
rum Italo-
rum in P.
Julium,

Venit
Cracco-
viam.

Sodalitium
octavo
quoque die
confiten-
tium.

Explanat
Casus con-
scientiæ.

permoverit ad ferendam suis subditis legem; ne porro va-
falli sui, terræ, communitates ullum reciperent Sacerdotem
vel Ministrum Lutheranum, qui secus fecissent, gravissimis
subjacerent pœnis. Hinc persecutus est iter suum in Po-
doliâ, inde in Russiam, ubi perlitavit, & plurimùm boni
contulit ad salutem mercatorum Itolorum, & Armeno-
rum, à quibus & ipse demonstrationes vicissim accepit
amoris cujusdam singularis & eximij: Causa fuit, eo ipso
quasi momento temporis Româ rediisse eorum quosdam
mercatores, referentes gratias extraordinarias suæ nationi
exhibitas à summo pontifice.

Leopoli illum domum suam accepit Archiepiscopus
ille societatis amantissimus, illumque per duos omninò
menses detinuit, nec aliter eum tractavit, quàm fratris loco
publicè gloriatus penes se habere hospitem sanctum, & to-
to illo tempore eo uti voluit à Confessionibus arcanis. Ve-
nit hinc Craccoviam civitatem regiam Poloniæ, ubi Col-
legium est Societatis, in quo multum pro gloria Dei elabo-
ravit. Magnus ad eum concursus fuit confessionis causâ,
nobilium illius Catholicæ Vniversitatis discipulorum; nec
non & unius percelebris Doctõris, qui antehac non ità be-
ne affecti erant erga Societatem. In summa ejusmodi fer-
vor in illis excitatus fuit, ut ille, quem dixi Professor, aliq;
multi primæ nobilitatis adolescentes nomen certatim de-
derint Societati, & plures alios religiosorum ordines ambi-
verint. Instituit illic, vel potius dissolutum restituit sodali-
tium quadraginta quinque nobilium Juvenum, qui octavo
quoque die sacramenta frequentant; collegit etiam con-
ventum Sacerdotum, quibus prælegebat, & explanabat Ca-
sus conscientiæ, & aliis exercitationibus piis & sanctis exco-
lebat eorum mores. Brevis hic commoratio Patris Julij
fuit. Vienna illud Austriæ evocabat, quò unà cum duobus
Comitibus Lutheranis contendit, quo in itinere continuæ

ejus

ejus actiones erant recitare coronam, legere Horarum pen-
sum, quod nos Breviarium dicimus, alias pietatis persolve-
re orationes, de quo Lutherani, quorum ad latus Pater Ju-
lius affidebat in curru, non solum nullo tædio afficieban-
tur, verum etiam ad cauponas eum secum heterodoxas de-
ducebant; atque illic, ubi mensæ ritu Catholico bene pre-
cabatur, & remotis epulis gratias agebat, nihil prorsus mo-
lestiæ ipsi inferebant. Diebus inde, quibus nobis interdi-
ctum est vesci carnibus, nunquam ausi sunt curare illam
mensæ inferendam; vel enim aliâ separata in mensa asse-
derunt, vel etiam jejunavere à carnibus. Sic itidem Sile-
siam, Moraviam, & Bohemiæ confinia peragravit, donec
Austriam & Viennam tenuit, ubi aliquot mensibus substi-
tit; nec aliud de ipso illic lego, nisi multo cum exemplo
cæterorum vixisse. Quæ attestatio causâ est, ut debeamus
dicere, cum in omni loco, ubi agebat, semper ediderit boni
specimina exempli, eum hic singularis cum exempli laude
fuisse versatum. Certum est ejus integritatem hic loci
præsertim valuisse contra malos Dæmones, prout dicetur
alio loco.

Proficisci-
tur Vien-
nam Au-
striæ.

Lutherani
accommo-
dare se
P. Julio.

Vienna
magno
cum exem-
plo degit.

Post hæc vox obedientiæ illum vocavit in Italiam, &
in hoc itinere quasi perpetuò oportebat illum transire per
loca & terras Lutheri fermento inquinatas; nihilominus
semper vespere in oculis seductæ plebis solitus est horarum
dimensionem persolvere; & manè tempestivè facere ad aram,
verum in templis Catholicorum. Et hoc ipsum multis illi
munusculis constitit, quin & ære, ut vel se eò ducerent, vel
templi fores reserarent. In tot, tamque longis itinerum am-
bagibus unusquisque facilè de se conjiciat, quantum ipsi
patiendum fuerit pro salute proximorum, quibusque peri-
culis objiciendum proprium caput. Paucula duntaxat de
multis refero, ex quibus divina illum misericordia liberum
voluit, ut appareat, quàm pretiosa ejus salus in oculis Dei

Valuit
præsertim
contra Dæ-
mones.

In mari
quadriduo
jactatur.

Ratio ca-
pessendi
somnia.

Disponit se
ad mortem.

Capit ali-
quid somni

Etiam alia
navis suam
ipsi salu-
tem adscri-
bit.

existiterit, qui pro gloria numinis, & proximorum salute non dubitavit suam tot dimicationibus objectare. Cum vela faceret Anconâ Ragusam, navis per ipsum quadri-
duum jactabatur in mari tempestate maximâ, nec minùs nausêâ quassabatur Patris Julij eversus stomachus, dum per violentiam, quod ipsi necessarium in alimentum suggerebatur, regerebat. Accessit difficultas capeffendi somni, quem conciliandi nullum locum inveniebat. Et quia in loco clauso plus incommodi percipiebat, collocavit se sub mensâ, in qua manducabantur cibi, ut ne omnium omninò oculis esset expositus. Quarta nocte tantum aquæ navis admisit, ut nautæ cum vectoribus exhauriendæ sentinæ minimè suffecturi, cum non procul abessent ab interitu, alta peterent, futuri promptiores hic in scapham desiliendi, ille captandi tabulam, cujus auxilio enataret. Tum enim verò Julius solus ingressus conclave juxta puppim, factâ prolixâ oratione, flagellatione, & duobus examinibus generali & particulari, elicito intenso Contritionis actu, dispositus, quod in ipso erat, ad mortem, cum amplius non posset resistere vigiliis & inedia conversus ad Dominum; En mi Deus! dicebat, feci per vires, quantum licuit, nunc saltem cum animo & corpore deficio, nunc, oro te, saltem aliquantillum somni mihi, & quietis indulge. Hoc dicto abjecit se humi, & mox placidè obdormiit usque in alterum lucescentem diem. Interquievere etiam paulatim (dante hoc Deo Julij orationibus) jactationes maris, imò & socij, qui collecti ex timore ad aspectum auroræ invenerunt ipsum solum mira cum tranquillitate dormientem, id quod summopere admirati, nihil perterritum fuisse ad tam præsentem intentatam omnibus mortem, suam & ipsius salutem ejus meritis & precectioni adscriperunt.

Geminum huic discrimen experta alia navis in mari nigro etiam ejus interceffione salva evasit. In hac navi

Pater

Pater Julius alium locum non habebat, nisi sub abscessu, vel fenestra sentinæ, ubi præter intolerabilem, qui ipsam affligebat, fatorem, quoties noctu trahebatur sursum aqua, tantum magnam partem in ipsius caput recidebat, gaudentis ita se vivere etiam dormientem posse cum occasione duplicis de se reportandæ victoriæ. Illo sic qualemcunque capiente somnum forsitan in pœnam illorum, qui ipsum ad locum tam indecentem detrudi permiserant, surrexit gravissima ab usque imo profundi maris procella, aër etiam contenebratus & convolutus inter densissimas pluvias, & effusum nimbum, inter fulgetras & tonitrua, inter fulmina ita frequentia, ut sequens invaderet spatium prioris necdum finiti. Hæc omnia eum navigantibus incussere terrorem, quem præsentanea solet mors incutere, præsertim in umbilico noctis, ubi obscurum & renebræ omnem artem nauticam frustrantur, & impediunt. Maximum discrimen imminebat à ventis, qui in seipsos furiosi & pugnaces coegerant nautas omnem suam spem salutis collocare in anchoris, quas demiserunt. Sed & ista spes brevi evanuit; ventorum namque rabie mox disruptis funibus navis imprudenti permissa fortunæ arbitrio, & impetui ad evidens naufragium festinabat. Tum enim verò & vectores & nautæ tenere se pro hominibus in faucibus mortis relictis, & desperatis, cursitantes huc illuc, plangentes, & percutientes pectora, aut capillos evellentes, projicientes se in terram, necquicquam vocantes iste patrem, matrem ille; alij uxores, alij filios miserabili planè, sed parum laudabili spectaculo, neminem unum inter eos fuisse, qui in ultimo rerum ac salutis periculo, auxilium & nomen Domini imploravit. Quate Pater Julius zelo succensus in medio illorum imperterritus discursans prostravit se in genua, orans atque obsecrans misericordem Deum pro binâ miserorum illorum salute; inde vertit se ad ipsos, & cohortans,

La commoda navigationis.

Nec ulla spes in anchoris.

Tempesta maxima.

Schema pereuntium.

Julio salus eorum cordi est.

hortans, ut idem facerent, iussit ponere in Deo spem suam, non defore ejus auxilium in tempore opportuno. Nec multum intercessit moræ, cum ejus promissio impleta est, navim divinâ aurâ præter omne humanum consilium ac spem in terram subtrahente, & extra periculum ponente.

Aliud prio-
re majus
periculum.

Sollicitudo
pecuniã-
rum.

Voto facto
moveretur
navis.

Ditant æ-
diculam.

Majorem hac aliam quoque gratiam nacta est hæc ipsa navis octo vel decem millibus ab ostio Danubij, in hunc fluvium ingredi debebat, quoniam autem glebæ ac luti tantum illatum erat in mare, ut in ea arena fixa & immobilis nulla aut arte & vi, quantumcunque tandem ad moverent, nec minimum dimoveri posset, longè major hic præsens timor præterito evasit, major etiam clamor & desperatio ejulantium. Jam institores protractos sacculos pecuniâ refertos sub axilla ligaverant, jam jam commissuri & se & sua nataturi erant, morituri, ne morerentur. In hac gravissima pugna & conflictu Pater Julius facta calidissima oratione ad Deum animavit quoque reliquos, ut ad eundem recursum facto votum conciperent visitandi templum, quod in ingressu Walachia non procul hinc exstructum peregrinorum pietate & frequentia efflorescere inciperet: protinus ab omnibus ex templo factum prostratis in actu submississimæ adorationis. Ecce autem mirum dictu! navis seipsam, nemine manum & brachia commo- dante, levat ac sponte sua movetur. Vnde resumptis ani- mis, arte, ac gubernaculo remonis, expansis velis, despera- tum prius, & facillimum habuere in flumen ingressum. Excensione factâ liberârunt se voto, & ædiculam illam in- ter densa silvarum magnificis donis locupletavere. Hic conscientia optimum Patrem Julium aliquantum remo- mordit se intus tacitè accusantem, quod in communi omnium terrore ipse solus non timuisset, sed animo & cor- pore tranquillo Breviarium & horas consuetas recitasset, metuens, ne forsan hæc sua fuisset & superbia & præsum- ptio

ptio occulta, unde coram tribunali divino, se quantum potuit, reum peregit veniam omnium suarum rogans culparum. Verum per quantum cumque ipse signa daret, à se timeri mortem, nunquam tamen ipsi hucusq; evenit mors propter duas causas; prima erat, internus spiritus ipsi dictans; Jam non est tibi cogitandum de morte, quia jam mortuus es in ingressu religionis. Quia etiam quid dulcius morte sub aquis obitâ? quæ subito, ubi penetraverint, exanimant, id quod hæctenus cum desiderio expectasti? Altera erat securitas, quâ animi certior reddebatur, se in illo periculo nequaquam moriturum, sed evasurum liberum, adeò, ut tum ei signum dedisse timoris, videretur mera hypocrisis. Vnde colligas licet, quàm procul abfuerit ille à nimio hujus vitæ amore, & quanto teneretur desiderio citò perfruendi Deo; signa profectò consummatæ perfectionis, & unionis Dei cum anima suâ, adeò ut præsentem illam lucem cœlesti clarè prævideret futuros eventus, quæ ipsum in repentinis illis casibus non sineret vel dubitare vel timere. Longè clarius ac sensibilius prævidit ipse nec se, nec suos socios perituros in sequenti periculo.

Navigante illo mare Moræ, sive Achaicum versus Algerum, exorti sunt venti Australes sic violenti, ut concitato in miram altitudinem pelago fluctus velut montem opponerent aheneum, quem nulla facilè parva navis ex iis, qualibus vini dolia Surrento advehuntur Romam, superet aut perfringat. Vis aquæ tanta incubuerat foris, & aspererat corpora, ut perseverante identidem submersionis periculo, innatarent, & permaderent planè fluctibus, & intus humor salus afficeret viscera. Ventriculi vectorum languebant non solum eorum, qui maris impatientes erant, sed & nautarum jam nausæ, & nautæ assuetorum. Jacebant proinde per carinam fusi mentis & brachiorum inopes. Et jam quintus ibat dies, cum nihil cibi ad instaurandas

Signa consummatæ perfectionis.

P. Julius in
periculis
orat.

Invocat So-
cietatis ho-
mines in
Cælo.

Noluit
funderè
preces pro
se.

Sed bene
pro aliis.

randas vires gustassent. Pater Julius non minùs quàm alij corpore languidus, sed animo erectior conatus est illos in spem atque fiduciam erga Deum erigere. Exorsus de genu orationem ab invocatione sanctissimæ Triados progressus est ad exorandam Maris Stellam, Virginem Mariam, tum Sanctorum omnium imploravit opem; inde animo & voce ad beatos & sanctos Societatis Cœlites convertit sese, qui, ut ipse dicebat, cœlo stabant aperto inter Angelos, & innumeros Sanctos placido & subridenti vultu, illumque animabant; confideret, nullum fore periculum. Secundum quæ cœpit aspirare tranquillitas, & facile navis optatum obtinuit portum. Hanc ipsam visionem habuit & in reditu ab hoc itinere, cum secum magnum captivorum numerum veheret ingenti ære & sumptu redemptorum. Postquam enim navis, quâ vehebantur, plus fatis, accepisset inimicum imbrem, ut opus fuerit supra eam novum exstruere tabulatum, quò esset pro navigatoribus receptus, & illa media supra ferretur, media infra aquas, ex uno præsertim latere, ubi tota inclinabatur deorsum, nec vis ventorum sineret verti vela, in quam oportebat partem, ipse, cum posset se in puppim recipere, quò erat invitatus, noluit se eò conferre, sed inter misellos illos captivos, qui jacentes expectabant interitum, melius judicabat inter ipsos animantem eos ad fortiter oppetendam mortem, & ipsum se emori, quàm porrò servare vitam suam: nec unquam adduci poterat, ut funderet pro se preces, totus cupidus eo loci ponendi exuvias tabernaculi sui, ut citiùs ad intuendum dilectum suum, ad quem tantoperè anhelabat, perveniret; movit tamen illum ad pietatem illorum pauperum captivorum extrema calamitas post tam longam servitutem domesticis plurimùm necessariorum, movit domesticorum, filiorum, ac nepotum expectatio. Quare pro illis Deum obnixè obtestatus gratiam modo supra relato obtinuit.

nuit. Qui pro salute corporis proximorum noluit se subducere discrimini capitis sui, multò magis sese obtulit pro salute & incolumitate animorum: Specimen ecce unicum!

In quinqueringi, quæ conflixerat, erant triginta vulnerati, nullus Sacerdos, qui in extremo illo articulo moribundis assisteret, nox fuit, & mare usque adeò incitatum, ut sani non longiùs abessent ab interitu, quàm fauciati. Pater Julius omni modo contendit ad illam quinqueringem advolare, ut aliquid opis, si quam posset, afferret periclitantibus. Frustra erant, qui eum ab eo dehortabantur consilio, frustra, postquam jam erat in mari, clamores & nutus, quos dabant stantes in litore, quàm manibus, quàm galeris, aliquot nostri, videntes illum propeare in evidens discrimen: ipsimet in quinqueringi præfecti submonebant, ut rediret in terram, nam procellam increbrescere, & periculum majus fieri. Intravit ille tamen navim certus amittendi vitam, ne Deus amitteret tot animas, & Deum tot animarum. Evénit autem contra omnem humani consilij rationem. Deus, ut suum servum servaret incolumem, servavit illius merito universos.

Mortem
non timer,
ut subve-
niat peri-
clitantibus

Servat
omnes
Deus ut
Julium
servet,

Nimis excresceret volumen, si vellem ex professo referre, quoties Pater Julius per evidens miraculum ereptus fuerit periculis fluminum, periculis in mari, periculis præcipitiorum, ex quibus Deus illum semper modis singularibus incolumem voluit; argumento plus quàm manifesto, & claro, quàm ipsi cara esset vita ipsius, per quem tot animarum ab exitio liberarentur sempiterno. Verum qui brevi compendio, & quasi obtutu videre volet uno, quantà Deus curam, & sollicitudinem usus sit in conservandam servi sui vitam pro gloria suam, & quanto vicissim ille studio incubuerit in adducendam ad Dei amorem, ejusque nomini devotas, & sacræ ejus legi initiatas animas, percurrat obiter absque eo, ut ego hic multa afferre in medium cogar, mente atque

Hinc map-
pa Geogra-
phica.

P. Julius &
Deus cer-
tant inter
se.

animo magnam mundi partem à Patre Julio emensam. Reliquit hac de re mappam Geographicam suo pugno eleganter delineatam, hodiéque quasi sacras reliquias à Petro Francisco pronepote asservari solitam. In hac videre est, eum animarum causâ tres mundi partes, Asiam, Africam, Europam sic percurrisse, ut in multis provinciis & regionibus non reliquerit terras, castella, & vicos, in quibus non ferventes per conciones & missiones disseminaverit Evangelium Christi; & hoc totum ætate jam devexâ, corpore senili, & infirmo, inter latronum pericula, inter hæreticos & infideles, in fame, & paupertate, inter tempestates, & insidias, inter gravissimas omne genus persecutionum procellas, & concludet ambos inter se certasse, Julium in obijciendo mille discriminibus capite suo pro amore Dei, & Deum in præservando ipsi salutem corporis pro salute proximorum, deducendo illum miris modis ad ætatem valdè longævam octoginta & unius annorum, ut eum denique ad condigna tot meritis & laboribus præmia evocaret, non ex uno maris fundo, aut procellosi fluminis æstuario, non per fulminei tyranni acinacem, non ab infami patibuli arbore, prout ipse toties optaverat, & aggerata ipsi pericula sæpè spem fecerant, verùm de media fratrum corona sibi carissimorum, de fertilissimo Italiæ climate, inter populorum plausus, & teneras amicorum lacrimas, ut omnes facile ex placido & glorioso mortis genere arguerent, cum æternum beatè incepisse vivere.

C A P U T XII.

Ter beata Patris Julij Mors.

POSTEAQUAM Pater Julius quasi toto vitæ suæ decursu magnam mundi partem in continuis missionibus ad redimen-

redimendas animas à servitute Dæmonum, & liberanda corpora ex infidelium captivitate per tot rerum discrimina percurrerat, placuit tandem sanctæ obedientiæ revocare illum domum & ad domicilium stabile nobilissimæ, & amplissimæ civitatis Neapolitanæ, ubi sine ulla excursionem dici pro vero potest propter innumerabilem populi multitudinem ipsi campum obtigisse excolendum supparem florentissimo regno. Et certe hisce ultimis vitæ annis, quibus illic demoratus est, eam bonarum frugum visus est mesuisse segetem, quas ab ejus indefessa caritate sperari fas erat, & nos aliàs delibavimus, & magis sequentibus in capitibus sub pretiosis ejus virtutum, & gratiarum involucris degustabimus. Jam dudum ille maturus cælo erat, quò identidem, ut diximus, anhelaverat, & his ultimis temporibus ejus desiderium nimium quantum increverat, id quod palam fiet ex plurimis ejus literis, quas Neapoli ad suos caros amicos pro eo, ac pluribus in locis dicetur, exaravit. Et Deus quidem, ut ardentissimis servi sui desideriis ex parte faceret satis, aliquot ante annis præcisum mortis diem ei revelavit, quemadmodum, & ipsemet eundem prædixit, & indicant articuli pro ejus apotheosi typo mandati, ex quibus & illud depromimus, quantum hic referemus de iis, quæ ante & post ejus mortem admiratione digna contigere. Et in primis summo ei solatio fuit diem illam sui obitus fore vigiliam sive pridianam Assumptionis B. Mariæ Virginis, cui semper tenerâ devotione addictissimus vixerat. Itaque à sexto in septimum mensem, antequam emigraret, incredibilibus exhaustus laboribus pro salute proximorum exantlatis, annorum quoque pondere pressus coactus fuit decumbere in lecto, & admittere ex imperio superiorum à focio cubiculi ea ministeria, quæ licet eorum dudum vel maximè indigus, constantissimè tamen recusaverat. In longa hac infirmitate fuit ejusmodi illius patientia, ac di-

Termino Missionibus imposto revocatur Neapolim.

Magnos fructus colligit Neapoli.

Anhelat ad ultimum suum finem.

Diem obitus præcivit.

Gaudium, quod esset in vigilia assumptionis optendum.

Invitus cogitur admittere focium cubiculi.

Deposicio
Francisci
Purpuræ
jurata.

Præscivit
causam ad-
ventus mei
antequam
aperirem.

vina cum voluntate conformitas, mentis hilaritas, ut sum-
mum omnibus præbuerit exemplum, qui ad eum invisen-
dum venerant, insigne aliquod ab eo documentum in reli-
quam vitam relaturi, prout ad Patrem Mutium Vitelle-
schum nostræ Societatis Generalem scripsit Pater Jacobus
Aniellus, nec non & Dominus Franciscus Purpura in de-
positione juratâ, à me visâ & lectâ, quæ quia multas
laudes continet de Patre Julio, & fidem facit iis, quæ adhuc
de eo diximus, & fusiùs dicemus in posterum, videtur ope-
ræ pretium esse eam hic referre sequentem in modum.
*Pater Iulius Mancinellus Reverendissimi Cesaris Costæ Archi-
episcopi Capuani nepos, & cognatus pariter Reverendissimi Iulij
Rossi Archiepiscopi Amalphitani in regno Neapolitano Pontificij
Nuntij fuit magnus amicus meus, & per sex annos valde fami-
liariter cum illo egi. Semper illum habui pro homine sancto, &
propterea in magna à me veneratione habitus, & ipsius conver-
satio multum me absterruit à committendis peccatis. Adij eum
in Capite Montis, ubi valetudinis causâ morabatur, ut aliquid
mihi aspergeret consolationis, quâ magnopere egebam in quadam
magna mentis afflictione. Ipse post solitas salutationis datas
& redditas vices, horam integram mecum disseruit eum in mo-
dum, ut appareret eum scire causam adventus mei. Planè me
solatis plenum, imò ex toto liberum ab ea animi egritudine di-
misit, nec unquam amplius simile quid in eo genere persensit.
Multo antè, quàm moreretur bonæ memoriæ Pater Claudius
Aquaviva, habuit revelationem, ipsi successurum Patrem Mu-
tium Vitelleschum, & ipsâ Dominicâ, quâ electio successit, inter
operandum sacris eam cognovit, & in sacrario Collegij, prout te-
statur frater Angelus, scriptam reliquit. Die Martis sequenti
veni in Domum Professam, & frater Hieronymus Sacristanus
ex me quesivit, num scirem, quid Pater Iulius de hac electione
scripsisset? respondi me nescire, & extemplo me contuli in cel-
lam, reperi dictum Patrem litantem ad aram, ubi perliravit,
dixit*

dixit mihi, se sub missâ Dominicâ fuisse certum factum de Electione Patris Mutij in Generalem, & hoc ex impulsu reliquisse in sacrario Scriptum. Habuit insigne prorsus prophetiæ donum, & omnes ejus prophetiæ factæ sunt veræ. In illo notavi magnam humilitatem, summum sui expugnandi studium, inclitam patientiam, caritatem & desiderium juvandi proximum mirum! quàm singulare. Summè amicus fuit pauperum, libentissimè visitavit ægros; consolatus est illos miris modis, orationi addictissimus, valde cautus in trutina temporis probè impendendi. Ipsi conciones non excedebant horam dimidiam. Solitus est dicere in fine; Hoc satis est pro recreatione; nunc me ad dicendum officium, ad orandum Deum. Erat observantissimus Instituti, & magnus eorum amicus, qui essent ejus per æquè observantes. Obedientiæ erat deditissimus, absque facultate nec dabat, nec accipiebat quicquam, quamvis minutissimum quid. Ultimis septem mensibus vitæ, quibus lecto hæbat affixus, quasi quotidie multis horis cum eo egi; notavi numen multam ei occasionem præbuisse merendi. Dicitabat sæpius; Benedictus Deus! Quidquid ipsi immitteret, vultu erat semper sereno, & lato. Rogatus à multis, ut in paradiso ipsorum meminisset, solitus est respondere, spero omnino.

Donum prophetiæ.

Alia virtutum decora

In doloribus vox; Benedictus Deus!

Hucusque Franciscus Purpura. Qui addit prophetias non paucas in particulari, & a Julio non pauca patrata miracula, de quibus nos alio loco. Vehementer hæc tanta virtus displicuit antiquo veteratori, qui paucis ante mortem diebus ipsum brachio arreptum, & raptatum per cubiculum sub lecto eum ita viribus destitutum reliquit, ut metu, ne mox expiraret, statim fuerit sanctissimis Sacramentis, scilicet Viatico, & extrema unctione muniendus. Pars illa brachij, quam Alastor corripuerat, perstitit fædum nigra, & ferrugineis bullis interfusa. Verum non poterat fallere revelatio divina de vigilia assumptæ Virginis. Igitur illa nocte versus quartam eunte, cum in vicino cubiculo ipsius

Vult orare in paradiso. pro amicis

Impetus Diaboli incum.

focius

Monetur
focius cu-
biculi de
morte.

Accurrunt
aliquot Pa-
tres.

Moritur
ætatis an-
no 81.

Gertamen
pro ejus re-
liquiis.

Fratres no-
stri funus
defendunt.

Ad exe-
quias civi-
tas concur-
rit prope
universa.

focius frater Leonardus de Judice acquiesceret, audivit vocem claram, quæ ipsi distinctè altâ voce dixit hæc Formalia: *Tuus Pater Iulius moritur, & tu hic dormis?* Excitatus his vocibus frater extemplò consurrexit, & currens ad cubiculum patris reperit illum multum aggravatum; orat pater, ut vocet confestim Sacerdotem, mortem enim jam jam in propinquo esse. Convenerunt statim Pater Minister, & pauci alij: Pater Gregorius Mastrillus præpositus non potuit adesse tempore, & in coronâ illorum post horam dimidiam, hoc est, versus sextam noctis primò fixè intuens imagines Sancti Patris Ignatij & Sancti Francisci Xaverij, inde velut in suavissimâ extasi elevatis in cælum oculis contemplabundus, prout memorant Gloriæ Virginales, facie amænissimâ, & renidente expiravit ætatis anno octuagesimo primo, religionis sexagesimo primo in Domo Professâ.

Morte per urbem vulgatâ fuit concursus ad ejus funus opinionem sanctitatis, quam de ejus insigni bonitate, & sanctimoniâ habebat, par, hoc est, planè maximo major, populi, nobilium, Titulatorum, religiosorum omne genus, & ordinum. Cultris, & forficibus grassabantur in ejus crines, lacerabantur vestes, tantum non denudabatur. Direptus pileolus Sacerdotalis, crepidæ ablatæ, & fratrum nostrorum robori, & animositati debemus, totum ejus sacrum corpus non fuisse in minuta discerptum frustula; surripuerunt illud magno nisu, & intra sacelli cancellos deposuere, sic ut pietati oculorum aliquid indulgeretur, rapacitati autem manuum planè subtraheretur. Mansit hic satis diu, quanquam ad votum, & desiderium numerosissimæ civitatis videretur brevissimum tempus, quæ ad exequias ejus, faciente sumptus nobilissimo Domino Antonio Carmignano, quasi confluit universa. Triduo post integer adhuc, & incorruptus fuit præter morem nostrum inclusus sarcophago plumbeo ad id

id ab illo ipso Domino Antonio Carmignano perquam addicto ipsi preparato, & humatus in nostra usitata sepultura; quamvis triennio ferè post, cum gratiæ, quas Deus per ipsum operabatur, identidem crescerent, ac populorum acensus in dies augetur, ad iteratas nobilissimo civitatis preces, de consensu admodum Reverendi Patris Generalis, honorificè translatus est ad aram maximam, & tanto tempore post sepulturam repertus est sic integer, pulcher & incorruptus, ut videri posset tunc primum mortuus; prout affirmat Pater Jacobus Aniellus in sua relatione ad Patrem Mutium Vitelleschum.

Urbis postulatū transferatur.

Faciunt fidem publicam tres honoratæ personæ tam sæculares, quàm religiosi, prout asseritur in eadem relatione, & testantur articuli excusi, de fronte ejus, antequam humaretur, processisse odorem suavissimum, quod pictorem primum advertit, qui ejus effigiem conabatur coloribus exprimere, & inde nostrum Patrem Albertinum, qui exploraturus, utrum ille odor proveniret ab arte, jussit afferri aquam, & probè lavari faciem, quæ lavata æquè illam celestem exhalabat fragrantiam, quam diu extra sepulturam fuit. Caro ejus tractabilis, flexibiles manus & brachia, vultus peramænus instar vivi. Statim à morte divulgatæ per urbem sunt servi Dei imagines expressæ in telâ, quæ etiam ipso vivo in veneratione erant, & passim expetitæ. Fuere etiam incisæ æri diversis formis. Aliæ in actu adorantis sive venerantis beatissimam Virginem ipsi de cælo apparentem. Aliæ genu flexi coram sanctissimo Sacramento; quorum utriusque tenerrimo cum affectu & pietate erat addictus. Sub hisce imaginibus legebantur diversa elogia, apta admodum & ingeniosè inventa ad declarandas ejus virtutes & sanctimoniam, quæ passim volitabat per ora virum, de quibus unum, quod paucis verbis multa dicit, hic placet referre, & est hujusmodi

Repertus integer & pulcher cum fragrantia.

Odor suavissimus ex ejus vultu.

Imagines vulgari ceptæ.

P.

P. Julius

Elogium
P. Julij.

Pater Julius Mancinellus Maceratensis,
Sacerdos, Professus Societatis Jesu.

Prophetiæ dono, vitæ puritate, &
Sanctitate, &

Miraculorum gloriâ illustris,

Anno ætatis LXXXI.

Religionis LXI.

Obijt Neapoli die XIV. Augusti,

Anno M D CXVIII. in Domo Prof.

In cujus Templo sub

Ara maxima

Illius Corpus

Neapolitanæ Urbis rogatu honorificè

Affervatur

Neapoli Superiorum permiffu.

Dominæ
Brancaciæ
revelatur
mors & alia
de P. Julio.

Vivens di-
ctus Beatus
Julius.

Et post
mortem.

Revelavit inde DEVS cuidam piæ Dominæ, Mariæ
Brancaciæ, Virgini quadraginta annos natæ, omnes cum
sanctitate actos, Patrem Julium mortuum, & Patrem Sa-
sum pro concione ejus vitam explanare populo, proclama-
re miracula, & reliquos Patres spargere ejus virtutes in vul-
gus, ejusque nomen ubique locorum celebre reddi. Talis
certè passim opinio fuit de ejus bonitate; de cujus nomine
& fama sanctitatis dicemus nos diffusius infra in capite
separato. Nec alio nomine adhuc vivens appellabatur
Neapoli, quàm *Beatus Julius*, quemadmodum multi Do-
mini ac patres nostri contestantur suis in literis, quas habeo
penes me. Et post mortem itidem *Beatus Julius* audit. Ut
scilicet pro tali aliquando declararetur à Sancta Sede Ro-
manâ, ac publicos consequeretur honores, convenerunt
pleno senatu in aula Palatii in Sancto Laurentio majore
tanquam,

tanquam in regio ac publico consilio sub 28. Januar. anno
 M D CXXI. ac condiderunt publicum decretum in
 forma authentica, cujus plures apochas ego vidi laudibus
 Patris Julij refertas, quibus majores non possent in medium
 afferri. In hoc eliguntur multi, itque primarij nobiles, &
 aliquot excellentes Doctores, ut summa fide, ac pro aucto-
 ritate summo Pontifici, vel cuivis alteri, ad quem opus est,
 repræsentent raras & præcellentes Patris Julij virtutes eum
 in finem, ut tandem aliquando deveniatur ad Apotheosin,
 sicut diximus, jam tunc inchoatam, & quadamtenus pro-
 motam per processum à Domino Cardinale Archiepisco-
 po Caraffa, qui & ipse multos Canonicos & alios elegit
 eundem in finem. Verum postea, ut obediretur Urbani
 VIII. decreto, res intermissa est. De hac re venerunt literæ
 complures ad manus meas à Domino Cardinale Boncom-
 pagno successore Archiepiscopo Neapolitano, in quibus
 contestatur se collaturum omnem sollicitudinem & cu-
 ram, ac pollicetur sanctè civitati Macerateni omne auxi-
 lium & auctoritatem circa processum ejusdem Canoniza-
 tionis. Aliquot item à Domino Cardinale de Ascoli, &
 plures à Patre Mutio Societatis Jesu Generali ad eandem
 Civitatem ejusdem tenoris & finis summis cum encomiis
 de Patre Julio.

Insuper Reverendissimus Pater Andreas Pescara Ca-
 staldus admodum RR. Patrum Theatinorum Generalis
 die 8. Decemb. anno 1620. Neapoli fecit Decretum à me
 visum, in quo præter plurimas eximias laudes de integrita-
 te Patris Julij, & Societatis nostræ (propter quod & ipsi Re-
 verendissimo Patri, & toti suo Ordini semper se fatebitur
 obligatissimum Societas) concedit omnibus suis subditis
 facultatem, ubicunq; opus fuerit, examinandi, & testifican-
 di juridicè virtutes, & illustria facta servi Dei. Omnes pro-
 in allaborabant toti mundo nuntiare illustrem Patris Julij

Conventus
 aguntur de
 ejus Apo-
 theosi.

Cardinalis
 Boncom-
 pagus
 promittit
 omne au-
 xilium.

Favet &
 Reveren-
 dissimus P.
 Generalis
 RR. PP.
 Theatino-
 rum.

Poloni reliquias perunt.

et amara

PP. Neapolitanorum nimia modestia.

Hortatur Maceratam, ut zelaret pro suo cive.

Beatissima Virgo vocat se Poloniarum reginam.

Placet orari pro illo regno.

virtutem, qui pro salute magnæ ejus partis impendendo se id fuerat promeritus. Ab usque summota Polonia scripserunt Neapolim petentes aliquam ejus icunculam, vel reliquias. Et Poloni ipsi nonnullas illie curarunt æri incidi, & in ipsa regiâ civitate, ubi viva ejus memoria adhuc vigeat, unam aliquam summa cum veneratione exposuere, summo item honore ejus reliquias devenerati. Soli nostri Patres Neapolitani, dicam, nimis fortan rigidi fuere in admittendis publicis demonstrationibus, quas Neapolis deferebat Patri Julio, ita ut Dominus Franciscus Purpura, magnus ejus gloriarum promotor in unis suis literis 3. Jan. anno 1625. ad Dominum Flaminium Mancinellum Maceratam dicit plurimum dolere ejus iconem in loco privato servatam, nimiam patrum modestiam noluisse exponere in templo ad latus ejusdem sepulchri, licet electi, ut id fieret, replicatis vicibus institerint. Hortatur potenter Civitatem Maceratensem, quam dicit habere protectorem suum meritissimum in paradiso, ad æmulandum pro cive suo, ne sinat se vinci ab externis (Polonos intelligit) sed exponat quàmprimùm ejus effigiem, prout splendidè id fecisset in palatio suo, & illum annumeret etiam inter tutelares civitatis.

Enimverò Polonia justissimas habebat causas exhibendi ipsi magnos honores, non solum ex eo capite, quod illic plurimum pro ejus salute elaborasset, verùm quod ipse orans pro bono ejus regni dicebat sanctissimam Virginem matrem festo die sancti Stanislai anno 1610. cum missam pro illo regno diceret, aspectabilem sibi adfuisse in statura duplo altiore, quam ceteræ soleant esse matronæ, majestate humanâ grandiore, dicentem sibi: *Ego sum Regina Polonia, animasse illum, ut consideret, ac majore ad se cum amore & fiducia in posterum recurreret, neve desineret pro illo regno sibi carissimo fundere preces, quando in premium ejus sacrificij, quod*

pro

pro ejus felicitate hodie obtulisset, nunc se illi videndam obtulisset. Placuit autem & Deo, Patri Julio addictos & devotos conservare in illa bona fide, & existimatione, quam habebant de ejus merito in cælo singulari. Dum per aliquot a morte illius dies ad simplicem quarundam recularum contactum inter exequias piè ablatarum, & ad nudam ejus patrocini invocationem patræ ei mira perplacuit. De quibus paucula hic in testimonium veritatis, à multis cum juramento asserta, & potissimum à Domino Purpurâ sapiùs memorato, in sua relatione à me visâ, & à Patre Jacobo Aniello, à Patre item Marco Antonio Palombo è nostra Societate, dabo.

Statim à morte patræ mita-
cula.

A justis Patri Julio persolutis cùm domum rediisset quædam matrona, vehementissimo capitis dolore cœpta est affligi; commendavit se Patri Julio, & positis sub pulvinari pauculis ejus capillis, statim cessavit dolor. Alia persona in gravem febrim incidit, applicavit illi mater partem de cingulo Patris Julij, quæ ipsi felici sorte obtigerat, cùm ejus cadaver certatim diriperetur, jussit filios genu flexos aliquoties recitare orationem Dominicam, & statim abscellit febris, infirmo sanitate donato. Repentinam item salutem restituit ejus Corona, sive Rosarium, duobus aliis infirmis vix applicata. Jacobus Castaldus à medicis depositus proximè aberat à morte, vovit argenteum anathema ad ejus sepulcrum, ubi primùm ejus Coronam attingit, extemplo confanatus est, & solvit votum. Doctor Lucas Patricornus mirum quantum vexatus à Podagra commendavit se Patri Julio cum voto, & subito fuit liber. Altero autem die manè cùm tardaretur se liberare voto, iterum iisdem Podagræ compedibus se sensit teneri. Memor igitur erroris sui, cùm curasset fieri signum ex argento, ita melius cœpit haberi, ut illud à se potuerit asserre ad monu-

Ejus capilli pellunt capitis dolorem.

Cingulum febrim.

Ejus Corona sive rosarium

Sanat Podagricum.

mentum Patris Julij; ubi illic suspendit; mox ex toto convaluit; prout ipse cum juramento deposuit.

Miracula
comitantur
funus.

Demon-
strant pie-
tatem Vr-
bis Neap.

Patrum
modestia.

Patrum de-
positiones
foris inter-
ciocunt.

A seculari-
bus plura
sum nactus.

De similibus & pluribus aliis miraculis per ipsum in vita & post mortem patratis commodius differemus alio in loco; placuit ista hic pauca afferre ex occasione ejus funeris, quia cum statim ab ejus decessu contigerint, dici possunt ejus qualemunque funebrem cohonestasse pompam, ac devotissimæ civitatis Neapolitanæ demonstrationibus, quibus ejus sanctitatis provehere encomia, & augere nitentur, maximum addidisse pondus. Plura & majora potuissent de vita & morte hujus magni servi Dei resciri; nisi nostri Patres, qui fuerant oculati testes, monstrassent se nimio opere renitentes ad ea scribenda, protestati eorum multi, prout scribit Pater Jacobus Aniellus Neapoli ad P. Mutium Vitelleschum Generalem, quamvis de plurimis factis potuissent facere fidem amplissimam, id se facere nolle, & noluisse absque expressio præcepto paternitatis suæ, se autem multa & præclara collecta habere cum fide authenticâ sæcularium. Hos inter potissimus fuit Pater Joannes Evangelista de Gattis longo tempore Patris Julij Confessarius, qui dicebat scire se res longè dignissimas ad gloriam Dei & servi sui, verum quamvis præceptum hoc fuerat allatum, & lectum publicè per domicilia nostra Neapoli, nihilominus quia forsan patrum nostrorum depositiones perierunt, pauca admodum ab illis potui ego excerpere, maximè de morte servi Dei; & illorum nimia modestia in causa est mihi longè utiliores fuisse Scripturas literas sæcularium Neapolitanorum ab obitu ipsius ultrò citròque misistatas.

Scripsit de gloria Patris Julij Cæsar Eugenius Caracciolus in sua sacra Neapoli, ubi cum nobilissimo encomio rararum suarum virtutum ipsum vocat Sanctum, & comparat cum Sancto Martino Episcopo. Nec hoc contentus,

ipsum

ipsum indigitat Prophetam, nominat Angelum, prout lococitato videri ad longum potest. Loquitur etiam de Patre Julio cum multa laude noster Pater Philippus Allegambe in sua Bibliotheca Scriptorum Societatis Jesu, cujus forsitan testimonium in fine attexemus. Et ipsimet superiores Societatis intuitu illius insignium virtutum, & singularium gratiarum à Deo acceptarum ordinarunt, ut singulis annis die obitus ejus recurrente legeretur in publica mensa aliquod ejus insigne Elogium, præmium non solitum concedi, nisi cum maxima circumspectione & delectu, eorum virtuti, qui vel sanctimonia vitæ, vel morte generosa ad vivum expressissent germanum verorum Jesu Sociorum Spiritum. Quæ lectio plurimum valet ad exstimulandos, & ad imitationem accendendos posteros. Cum Elogio Patris Julij, quod primitus fuerat conceptum, simplici magis, quàm eleganti claudam hoc caput, quod & ipsius concludit vitam. Sic habet

Philippus
Allegambe

XIV. *Augusti Neapoli in Domo Professâ Anno M D CXVIII. post LXI. annos Religionis, LXXXI. etatis ad meliorem vitam migravit Pater Julius Mancinellus sanctimonia vitæ, unione cum Deo, patratis multis miraculis, spiritu Prophetiæ clarus, sicut & gloriâ maximorum laborum in variis missionibus non tantum per totam Italiam, Germaniam, Pannoniam, Dalmatiam, Poloniam, Hispaniam, & ceteras Europe provincias in conversione multorum Hereticorum, Turcarum, Schismaticorum, verum etiam per Asiam & Africam in redimendis Catholicis captivis summa cum charitate, Humilitate & patientiâ exantlatorum. Ejus devotio erga Reginam cæli, & erga sanctissimum Sacramentum Altaris fuit per insignis. Et cum sacratissimam Hostiam quotidie offerret, solitus est pati frequentes raptus & extases in oculis omnium.*

Elogium
P. Julij pri-
mum &
simplex.

Ejus vitæ
compen-
dium.

LIBER